

คู่มือการประกอบธุรกิจ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

THAILAND

An Asian Hub,
a World of Opportunity

คู่มือการประกอบธุรกิจ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

ศูนย์ข้อมูลการลงทุนไทยในต่างประเทศ
THAILAND OVERSEAS
INVESTMENT CENTER

UTCC University of
the Thai Chamber
of Commerce
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้จัดพิมพ์หนังสือ “คู่มือการประกอบธุรกิจ
สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์” โดยมีรายละเอียดครอบคลุมเศรษฐกิจในภาพรวม การค้าและการ
ลงทุน ระบบการเงิน นโยบาย กฎระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน ลู่ทางและโอกาสการ
ลงทุนของธุรกิจไทยในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และสิ่งที่ควรรู้ในการทำธุรกิจในสาธารณรัฐแห่ง
สหภาพเมียนมาร์ เพื่อนักธุรกิจใช้ประโยชน์ในการหาข้อมูลเบื้องต้น โดยข้อมูลดังกล่าวได้มาจาก
แหล่งข้อมูลต่างๆ อาทิ หน่วยงานส่งเสริมการลงทุนของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ การเดินทาง
ไปเก็บข้อมูล การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและนักธุรกิจไทยที่มีประสบการณ์การทำธุรกิจในสาธารณรัฐแห่ง
สหภาพเมียนมาร์

ทั้งนี้ สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจจะเข้าไปลงทุนใน
สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

เมษายน 2556

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 เศรษฐกิจ ภาพรวมการค้าและการลงทุน	1-1
1.1 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและดัชนีชี้วัดที่สำคัญ	1-1
1.2 การค้าระหว่างประเทศ	1-3
1.2.1 สถิติการนำเข้า ส่งออก คู่ค้าสำคัญ	1-3
1.2.2 การค้าชายแดนที่สำคัญของเมียนมาร์	1-8
1.2.3 รูปแบบการค้าและช่องทางการจัดจำหน่ายในเมียนมาร์	1-14
1.3 การลงทุนในประเทศเมียนมาร์	1-17
1.3.1 การลงทุนโดยนักลงทุนท้องถิ่น	1-17
1.3.2 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ	1-19
บทที่ 2 ระบบการเงินในประเทศเมียนมาร์	2-1
2.1 ตลาดการเงินของประเทศเมียนมาร์	2-1
2.2 สถาบันการเงินในเมียนมาร์	2-2
2.2.1 ธนาคารกลางของเมียนมาร์	2-2
2.2.2 ธนาคารพาณิชย์ของรัฐ	2-4
2.2.3 ธนาคารพาณิชย์เอกชน	2-5
2.2.4 สถาบันการเงินอื่นๆ	2-7
2.3 ระบบปริวรรตเงินตราต่างประเทศ	2-8

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า	
บทที่ 3	นโยบาย กฎระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน	3-1
3.1	นโยบายส่งเสริมการลงทุน	3-2
3.2	กฎระเบียบการลงทุน	3-2
3.2.1	รูปแบบการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในเมียนมาร์	3-2
3.2.2	ขั้นตอนการขออนุมัติโครงการลงทุน (MIC Permit)	3-6
3.2.3	ขั้นตอนการขอใบอนุญาตทำการค้า (Permit to Trade) และการจัดตั้งบริษัท	3-9
3.2.4	กิจการที่อนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติลงทุน กิจการที่ห้ามให้นักลงทุนต่างชาติลงทุน กิจการที่ต้องทำร่วมกับบริษัทเมียนมาร์ หรือนักลงทุนชาวเมียนมาร์ และกิจการที่ต้องดำเนินการภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด	3-15
3.3	กิจการที่ได้รับการส่งเสริมจากคณะกรรมการการลงทุนเมียนมาร์ (MIC)	3-19
3.4	สิทธิประโยชน์ของนักลงทุนต่างชาติ	3-20
3.5	สิทธิประโยชน์ในการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ	3-22
3.6	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน	3-24
3.6.1	กฎหมายแรงงาน	3-25
3.6.2	กฎหมายที่ดิน	3-29
3.6.3	กฎหมายลิขสิทธิ์และสิทธิบัตร	3-30

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4	4-1
 ลู่ทางและโอกาสการลงทุนของไทยในประเทศเมียนมาร์	4-1
4.1	4-1
4.1.1	4-1
4.1.2	4-2
4.1.3	4-2
4.1.4	4-2
4.1.5	4-2
4.1.6	4-3
4.1.7	4-21
4.2	4-21
4.2.1	4-21
4.2.2	4-21
4.2.3	4-21
4.2.4	4-22
4.2.5	4-22
4.2.6	4-22
4.2.7	4-22
4.2.8	4-22
4.2.9	4-23
4.2.10	4-23

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2.11	ทำซีเหล็ก (Tachilek) 4-23
4.2.12	เกาะสอง (Kawthaung) 4-23
4.3	อุตสาหกรรมที่ต่างชาตินิยมลงทุนในประเทศเมียนมาร์ 4-23
4.4	ธุรกิจไทยที่นำลงทุนในประเทศเมียนมาร์ 4-25
4.5	ปัญหา อุปสรรค และข้อควรระวังในการลงทุนทำธุรกิจในเมียนมาร์ 4-27
4.5.1	การเมืองและการปกครอง 4-28
4.5.2	ระบบเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน 4-28
4.5.3	ระบบการเงิน 4-29
4.5.4	ระบบการคมนาคมและสาธารณูปโภค 4-29
4.5.5	ระบบการดำเนินธุรกิจ 4-30
4.6	ภาพรวมการลงทุนไทยในประเทศเมียนมาร์ 4-30
บทที่ 5	สิ่งที่ควรรู้ในการทำธุรกิจในประเทศเมียนมาร์ 5-1
5.1	ภาพรวมการเตรียมตัวสำหรับการลงทุนในกลุ่มประเทศอาเซียน 5-1
5.1.1	การเลือกประเทศที่จะเข้าไปลงทุน 5-1
5.1.2	การเลือกรูปแบบที่จะเข้าไปลงทุน 5-1
5.1.3	ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการลงทุนในต่างประเทศ 5-2
5.1.4	ข้อพึงระวังในการทำธุรกิจต่างประเทศ 5-3
5.1.5	สรุปข้อคิดในการลงทุนในต่างประเทศ 5-3
5.2	ข้อควรระวังประการในการไปลงทุนในประเทศเมียนมาร์ 5-4

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า	
5.3	หน่วยงานสำคัญในการติดต่อธุรกิจ	5-8
5.3.1	สถานเอกอัครราชทูตไทยและทูตพาณิชย์ไทยประจำ ประเทศเมียนมาร์	5-8
5.3.2	รายชื่อหน่วยงานทั้งรัฐและเอกชนในไทยและเมียนมาร์	5-9
5.3.3	สถาบันการเงินในประเทศเมียนมาร์	5-11
5.3.4	รายชื่อที่ปรึกษากฎหมายในประเทศเมียนมาร์	5-17

บรรณานุกรม

สารบัญตาราง

			หน้า
ตารางที่	1.1	ดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจที่สำคัญของเมียนมาร์ปี 2553-2555	1-2
ตารางที่	1.2	ภาวะความเสี่ยงในเมียนมาร์	1-3
ตารางที่	1.3	การค้าระหว่างประเทศของเมียนมาร์ในช่วงปีงบประมาณ 2552 - 2556	1-4
ตารางที่	1.4	มูลค่าการส่งออกของเมียนมาร์ไปยังประเทศคู่ค้าที่สำคัญ 10 อันดับแรกในช่วงปีงบประมาณ 2552 - 2556	1-5
ตารางที่	1.5	มูลค่าการนำเข้าของเมียนมาร์จากประเทศคู่ค้าที่สำคัญ 10 อันดับแรกในช่วงปีงบประมาณ 2552 - 2556	1-5
ตารางที่	1.6	มูลค่าและสัดส่วนการส่งออกสินค้าที่สำคัญของเมียนมาร์	1-7
ตารางที่	1.7	มูลค่าและสัดส่วนการนำเข้าสินค้าที่สำคัญของเมียนมาร์	1-7
ตารางที่	1.8	สถิติการค้าชายแดนไทยกับเมียนมาร์	1-10
ตารางที่	1.9	มูลค่าการค้าชายแดนไทย - เมียนมาร์ (จำแนกรายจังหวัด)	1-11
ตารางที่	1.10	สินค้าส่งออกทางชายแดนไทย - เมียนมาร์ ปี 2555 (จำแนกรายสินค้า)	1-13
ตารางที่	1.11	สินค้านำเข้าทางชายแดนไทย - เมียนมาร์ ปี 2555 (จำแนกรายสินค้า)	1-13
ตารางที่	1.12	สิทธิพิเศษทางการค้า	1-17
ตารางที่	1.13	การลงทุนภายในประเทศของชาวเมียนมาร์ (ณ วันที่ 31 มกราคม 2556)	1-18
ตารางที่	1.14	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ปีงบประมาณ 2552 - 2556	1-19
ตารางที่	1.15	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ปีงบประมาณ 2552 - 2556 (จำแนกตามประเภทธุรกิจ)	1-20
ตารางที่	1.16	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ปีงบประมาณ 2552 - 2556 (จำแนกรายประเทศ)	1-21

สารบัญตาราง (ต่อ)

			หน้า
ตารางที่	1.17	มูลค่าการลงทุนสะสมจากต่างประเทศ ตั้งแต่ปี 2532 - 2555 (มิถุนายน) 5 ประเทศที่สำคัญ	1-22
ตารางที่	1.18	การทำข้อตกลงทวิภาคีด้านการลงทุนของเมียนมาร์	1-23
ตารางที่	3.1	รูปแบบการดำเนินธุรกิจของต่างชาติในประเทศเมียนมาร์	3-5
ตารางที่	3.2	ค่าเช่าที่ดินและค่าเช่าสำนักงานในประเทศเมียนมาร์	3-29
ตารางที่	4.1	เขตอุตสาหกรรมทั้ง 18 แห่งในแต่ละรัฐ/เขตของเมียนมาร์	4-5
ตารางที่	4.2	อุตสาหกรรมที่เหมาะสมในเขตอุตสาหกรรมบริเวณชายแดน	4-16

สารบัญรูป

			หน้า
รูปที่ 1.1	สัดส่วนการลงทุนภายในประเทศของชาวเมียนมาร์ (ณ วันที่ 31 มกราคม 2556)		1-18
รูปที่ 1.2	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ปีงบประมาณ 2552 - 2556 (จำแนกตามประเภทธุรกิจ)		1-21
รูปที่ 3.1	ขั้นตอนการขออนุมัติโครงการลงทุน		3-8
รูปที่ 3.2	ขั้นตอนการจัดตั้งบริษัท กรณีที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลก่อนการจดทะเบียนใบอนุญาตการลงทุน		3-14
รูปที่ 4.1	ภาพเขตอุตสาหกรรมในประเทศเมียนมาร์		4-4
รูปที่ 4.2	แผนที่โอกาสการลงทุนของไทยในประเทศเมียนมาร์		4-27

เศรษฐกิจ ภาพรวมการค้าและการลงทุน

1.1 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและดัชนีชี้วัดที่สำคัญ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศเมียนมาร์ ขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรมเป็นสำคัญ ซึ่งอยู่บริเวณดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำอิระวดี แม่น้ำสะโตง แม่น้ำทวาย - มะริด โดยส่วนใหญ่เป็นการปลูกข้าวเจ้า ปอกระเจา อ้อย และพืชเมืองร้อนอื่นๆ ส่วนเขตรัฐฉานซึ่งอยู่ติดแม่น้ำโขงมีการปลูกพืชผักจำนวนมาก ภาคกลางตอนบนมีน้ำมันปิโตรเลียม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการขุดแร่ หิน สังกะสี และภาคตะวันออกเฉียงใต้ ทำเหมืองดีบุก ทางตอนใต้แถบเมืองมะริด (Myeik) มีเพชรและหยกจำนวนมาก มีการทำป่าไม้สักทางภาคเหนือ ส่งออกขายและล่องมาตามแม่น้ำอิระวดีเข้าสู่กรุงย่างกุ้ง (Yangon) ในขณะที่พื้นที่อุตสาหกรรมจะอยู่บริเวณตอนล่างของประเทศ เช่น กรุงย่างกุ้ง (Yangon) มะริด (Myeik) และทวาย (Dawei) ซึ่งมีอุตสาหกรรมต่อเรือเดินสมุทรที่ใหญ่ของเมียนมาร์

สำหรับนโยบายด้านเศรษฐกิจ ปัจจุบันรัฐบาลเมียนมาร์ให้ความสำคัญกับการเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจเปิด หรือ Privatization การที่รัฐบาลมีนโยบายเปิดประเทศ พร้อมทั้งสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศ ในภาคการผลิตต่างๆ ทำให้อุตสาหกรรมการผลิตของเมียนมาร์เริ่มเติบโตขึ้น แม้ว่าเมียนมาร์จะยังคงประสบปัญหาด้านมหภาค เช่น การขาดดุลบัญชีเดินสะพัด การขาดดุลงบประมาณของรัฐ การขาดแคลนไฟฟ้า สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และปัญหาชนกลุ่มน้อยก็ตาม แต่ภาครัฐยังคงพยายามเร่งปฏิรูปและพัฒนาประเทศ ทั้งด้านการค้า การลงทุน การเงินการธนาคาร การส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ การส่งเสริมการท่องเที่ยว การนำทรัพยากรมาใช้โดยเฉพาะก๊าซธรรมชาติและพลังน้ำ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งไฟฟ้า ประปา ระบบคมนาคมและโทรคมนาคม เพื่อรองรับกับการแข่งขันทางอุตสาหกรรมในภูมิภาคนี้ นอกจากนี้รัฐบาลเมียนมาร์ยังพยายามกระชับความสัมพันธ์ที่ดีกับนานาประเทศ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสัญญาณที่ดีต่อบรรยากาศการค้าการลงทุนของประเทศ

ประเทศเมียนมาร์มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี ทั้งด้านการค้าและการลงทุนเนื่องจากการดำเนินนโยบายทางการเงิน การค้า และการลงทุนที่มาจากส่วนกลางเป็นหลัก ในปี 2555 เมียนมาร์

มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ที่ร้อยละ 6.2 ด้วยการขับเคลื่อนของการลงทุนด้านพลังงาน ทั้งการผลิตกระแสไฟฟ้าจากก๊าซธรรมชาติและน้ำมัน รวมถึงการกระตุ้นการส่งออกจนมีอัตราการขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 1.2 แต่อย่างไรก็ตามการที่เมียนมาร์เปิดประเทศและกำลังอยู่ระหว่างการปฏิรูปประเทศ จึงจำเป็นต้องนำเข้าสินค้าและวัตถุดิบต่างๆ เป็นจำนวนมาก จนส่งผลให้ประเทศต้องประสบกับภาวะการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดประมาณ 2.382 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ในขณะที่อัตราเงินเฟ้อยังเพิ่มสูงขึ้น อันเนื่องมาจากผลของราคาน้ำมันและไฟฟ้าที่เพิ่มสูงขึ้น รวมถึงผลจากการพุงราคาข้าวเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรจนส่งผลให้ราคาข้าวขยับตัวเพิ่มสูงขึ้นด้วยเช่นกัน ซึ่งตัวเลขทางเศรษฐกิจที่สำคัญของเมียนมาร์ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 ดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจที่สำคัญของเมียนมาร์ ปี 2553 - 2555 ^{1/}

ดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจ	หน่วย	2553	2554	2555
GDP (ราคาปัจจุบัน)	พันล้าน USD	45.4	51.4	54
GDP per capita	USD	742	824	849
Real GDP growth	%	5.3	5.5	6.2
ดุลบัญชีเดินสะพัด	พันล้าน USD	-0.590	-1.341	-2.382
ดุลบัญชีเดินสะพัด	% GDP	-1.299	-2.606	-4.407
การส่งออกสินค้าและบริการ	Δ %	15.8	-3.6	1.2
การนำเข้าสินค้าและบริการ	Δ %	9.8	5.2	3.5
ทุนสำรองระหว่างประเทศ	ล้าน USD	5,730	na	4,107
อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ยต่อปี ^{2/}	Kyats/USD	970	815	855
อัตราเงินเฟ้อ	%	8.2	4	5.8

หมายเหตุ: na หมายถึง ไม่มีข้อมูล

ที่มา: ^{1/} IMF. International Financial Statistics, October 2012

^{2/} Economist Intelligence Unit estimates (EIU), December 2012

ตารางที่ 1.2 ภาวะความเสี่ยงในเมียนมาร์

Risk Ratings	Sovereign Risk	Political Risk	Economic Structure Risk	Country Risk	Currency Risk	Banking Sector Risk
กุมภาพันธ์ 56	CCC	C	CCC	CCC	B	CCC

หมายเหตุ: Overall Score 100 = Most Risky

New Rating Model : AAA = Least Risky, D = Most Risky (Divided score into

10 bands of 10 points ranking from AAA, AA, A, BBB, BB, B, CCC, CC, C to D)

ที่มา: The Economist Intelligence Unit (EIU), February, 2013.

1.2 การค้าระหว่างประเทศ

1.2.1 สถิติการนำเข้า ส่งออก คู่ค้าสำคัญ

จากการที่เมียนมาร์มีการเปิดประเทศมากขึ้น หลังจากมีการเลือกตั้งประธานาธิบดีของประเทศเมื่อปี 2552 รัฐบาลเมียนมาร์ได้มีความพยายามที่จะปฏิรูประบบเศรษฐกิจโดยเฉพาะด้านการค้าเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก ดังจะเห็นได้จากสถิติการค้าระหว่างประเทศของเมียนมาร์ที่มีมูลค่าการค้าเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยในปีงบประมาณ¹ 2552 - 2553 มีมูลค่าการค้ารวมถึง 11,768 ล้านดอลลาร์ สรอ. จนกระทั่งปีงบประมาณ 2554 - 2555 มีมูลค่าการค้าสูงถึง 18,171 ล้านดอลลาร์ สรอ. อันเนื่องมาจากมูลค่าการส่งออก 9,136 ล้านดอลลาร์ สรอ. (อัตราการขยายตัวร้อยละ 3.1) และมีมูลค่าการนำเข้า 9,035 ล้านดอลลาร์ สรอ. (อัตราการขยายตัวร้อยละ 40.9) ส่งผลให้มีดุลการค้าเกินดุล เท่ากับ 100.5 ล้านดอลลาร์ สรอ. อย่างไรก็ตามในปีงบประมาณ 2555 - 2556 การค้าระหว่างประเทศในช่วง 9 เดือน (ตั้งแต่เดือนเมษายนถึงธันวาคม ปี 2555) มีมูลค่าการค้า 13,415.7 ล้านดอลลาร์ สรอ. และยังคงอยู่ในภาวะขาดดุล

¹ ปีงบประมาณของเมียนมาร์เริ่มตั้งแต่ 1 เมษายนของปีที่ n ถึง 31 มีนาคม ของปีที่ n+1 เช่น ปีงบประมาณ 2555 - 2556 หมายถึงข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 เดือนเมษายน ปี 2555 ถึง 31 มีนาคม ปี 2556

ตารางที่ 1.3 การค้าระหว่างประเทศของเมียนมาร์ในช่วงปีงบประมาณ 2552 - 2556^{1/}

หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.

รายการ	ปีงบประมาณ			
	2552 - 2553	2553 - 2554	2554 - 2555	2555 - 2556 ^{2/}
มูลค่าการค้ารวม	11,768.3	15,273.7	18,170.7	13,415.7
มูลค่าการส่งออก	7,586.9	8,861.0	9,135.6	6,641.3
อัตราการขยายตัว (%)	11.9	16.8	3.1	-27.3
มูลค่าการนำเข้า	4,181.4	6,412.7	9,035.1	6,774.4
อัตราการขยายตัว (%)	-8.0	53.4	40.9	-25.0
ดุลการค้า	3,405.5	2,448.3	100.5	-133.1

หมายเหตุ: ^{1/} การค้าระหว่างประเทศของเมียนมาร์รวมการค้าชายแดนด้วย^{2/} หมายถึงข้อมูลตั้งแต่เดือนเมษายนถึงธันวาคม ปี 2555

ที่มา: Central Statistical Organization (CSO), Myanmar, 2012

สำหรับการส่งออกของประเทศเมียนมาร์ พบว่า ในปีงบประมาณ 2554 - 2555 ตลาดส่งออกที่สำคัญของเมียนมาร์ คือประเทศไทย รองลงมาคือ จีน อินเดีย ฮองกง และสิงคโปร์ ตามลำดับ ซึ่งประเทศคู่ค้าที่สำคัญ 10 ประเทศส่วนใหญ่พบว่ามีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีงบประมาณก่อน เว้นแต่เพียงฮองกง มาเลเซียและอินโดนีเซียเท่านั้นที่มีมูลค่าการส่งออกลดลง (ตารางที่ 1.4) เมื่อพิจารณาการนำเข้าของเมียนมาร์จากประเทศคู่ค้าที่สำคัญ 10 ประเทศ จะเห็นได้ว่าเมียนมาร์มีการนำเข้าสินค้าจากประเทศจีนมากที่สุด รองลงมาคือสิงคโปร์ และ ไทย ตามลำดับ โดยมีเพียงการนำเข้าจากไทยเท่านั้นที่มีมูลค่าลดลงจากปีงบประมาณก่อน (ตารางที่ 1.5) โดยภาพรวมในปีงบประมาณ 2554-2555 ประเทศที่มีมูลค่าการค้ากับประเทศเมียนมาร์สูงที่สุดคือประเทศจีนโดยมีมูลค่าสูงถึง 5,001.14 ล้านดอลลาร์ สรอ. สำหรับประเทศไทย เป็นประเทศคู่ค้าอันดับสอง มีมูลค่าการค้า 4,514.98 ล้านดอลลาร์ สรอ. ตามมาด้วย สิงคโปร์ และอินเดีย ตามลำดับ เมื่อพิจารณาการค้าระหว่างประเทศในช่วง 9 เดือน (ตั้งแต่เดือนเมษายนถึงธันวาคม ปี 2555) ของปีงบประมาณ 2555-2556 จะเห็นได้ว่าเมียนมาร์ยังคงทำการค้ากับประเทศคู่ค้าหลักๆ ดังเดิม โดยมีไทยเป็นตลาดส่งออกอันดับหนึ่ง ในขณะที่มีการนำเข้าสินค้าจากสิงคโปร์มากที่สุด รองลงมาคือ จีน ญี่ปุ่น และ ไทย ตามลำดับ

ตารางที่ 1.4 มูลค่าการส่งออกของเมียนมาร์ไปยังประเทศคู่ค้าที่สำคัญ 10 อันดับแรก ในช่วงปีงบประมาณ 2552 - 2556

หน่วย: ล้านดอลลาร์ สรอ.

ลำดับ	ประเทศ	ปีงบประมาณ			
		2552 - 2553	2553 - 2554	2554 - 2555	2555 - 2556 [*]
1	ไทย	3,215.68	2,905.18	3,823.83	3,032.31
2	จีน	617.16	1,203.56	2,214.30	1,644.27
3	อินเดีย	1,013.14	871.59	1,045.99	768.99
4	ญี่ปุ่น	177.35	237.43	320.20	277.38
5	สิงคโปร์	670.41	456.99	542.75	213.97
6	เกาหลีใต้	75.58	148.39	214.82	183.07
7	มาเลเซีย	152.61	437.80	152.04	68.64
8	อินโดนีเซีย	37.43	41.11	40.94	24.39
9	เยอรมนี	40.89	38.34	42.33	21.71
10	ฮ่องกง	947.70	1,894.69	41.47	12.23
	อื่นๆ	3,767.33	3,452.23	4,417.40	3,378.36
	รวม	7,586.90	8,861.00	9,135.60	6,641.30

หมายเหตุ: * หมายถึงข้อมูลตั้งแต่เดือนเมษายนถึงธันวาคม ปี 2555

ที่มา: Central Statistical Organization (CSO), Myanmar, 2012

ตารางที่ 1.5 มูลค่าการนำเข้าของเมียนมาร์จากประเทศคู่ค้าที่สำคัญ 10 อันดับแรก ในช่วงปีงบประมาณ 2552 - 2556

หน่วย: ล้านดอลลาร์ สรอ.

ลำดับ	ประเทศ	ปีงบประมาณ			
		2552 - 2553	2553 - 2554	2554 - 2555	2555 - 2556 [*]
1	สิงคโปร์	1,202.19	1,645.32	2,516.13	2,011.47
2	จีน	1,258.19	2,168.52	2,786.84	1,897.91
3	ญี่ปุ่น	259.11	256.35	502.17	842.95
4	ไทย	378.68	709.09	691.15	516.35
5	มาเลเซีย	159.52	145.32	303.41	258.83
6	เกาหลีใต้	224.06	304.23	451.93	250.08
7	อินเดีย	193.52	195.46	325.38	228.56

ตารางที่ 1.5 มูลค่าการนำเข้าของเมียนมาร์จากประเทศคู่ค้าที่สำคัญ 10 อันดับแรก ในช่วงปีงบประมาณ 2552 - 2556 (ต่อ)

หน่วย: ล้านดอลลาร์ สรอ.

ลำดับ	ประเทศ	ปีงบประมาณ			
		2552 - 2553	2553 - 2554	2554 - 2555	2555 - 2556*
8	อินโดนีเซีย	140.07	275.49	431.82	152.87
9	เยอรมนี	33.38	52.10	95.12	117.34
10	สหรัฐอเมริกา	18.51	59.47	263.62	63.98
	อื่นๆ	261.58	533.45	565.32	384.70
	รวม	4,181.40	6,412.70	9,035.10	6,774.40

หมายเหตุ: * หมายถึงข้อมูลตั้งแต่เดือนเมษายนถึงธันวาคม ปี 2555

ที่มา: Central Statistical Organization (CSO), Myanmar, 2012

จากตารางที่ 1.6 และ 1.7 จะเห็นได้ว่า สินค้าส่งออกที่สำคัญของเมียนมาร์ 10 อันดับแรกของปีงบประมาณ 2554 - 2555 ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ ผ้าฝ้าย ถั่วแขก ปลาและผลิตภัณฑ์จากปลา ไม้สัก ไม้เนื้อแข็ง ข้าว ถั่ว Pedesein ถั่ว Pesingon และ หยก ตามลำดับ ในขณะที่สินค้านำเข้าที่สำคัญของเมียนมาร์ 10 อันดับแรก ได้แก่ น้ำมันสำเร็จรูป เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ขนส่ง โลหะและผลิตภัณฑ์จากโลหะ เครื่องจักรไฟฟ้า น้ำมันพืช พลาสติก ผ้าฝ้ายและผ้าใยสังเคราะห์ แก๊สธรรมชาติ ซีเมนต์ และกระดาษแข็งและผลิตภัณฑ์ ตามลำดับ สำหรับการค้าระหว่างประเทศของปีงบประมาณ 2555 - 2556 ในช่วง 9 เดือน (ตั้งแต่เดือนเมษายนถึงธันวาคม ปี 2555) จะเห็นได้ว่ากลุ่มสินค้าหลักๆ ที่เมียนมาร์ดำเนินการค้ายังคงเป็นไปทำนองเดียวกันกับปีงบประมาณที่ผ่านมา กล่าวคือส่งออกทรัพยากรธรรมชาติของประเทศเป็นหลัก มุ่งเน้นการนำเข้าสินค้าทุนเพื่อนำมาพัฒนาประเทศ และสินค้าอุปโภคบริโภคเพื่อตอบสนองกับความต้องการของประชาชนที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว

ตารางที่ 1.6 มูลค่าและสัดส่วนการส่งออกสินค้าที่สำคัญของเมียนมาร์

หน่วย: ล้านดอลลาร์ ี สรอ.

รายการสินค้า	ปีงบประมาณ							
	2552 - 2553		2553 - 2554		2554 - 2555		2555 - 2556 [*]	
	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ
1. ก๊าซธรรมชาติ	2,926.7	38.6	2,522.5	28.5	3,502.5	38.3	2,772.5	41.7
2. ผ้าฝ้าย	283.1	3.7	379.1	4.3	497.5	5.4	437.8	6.6
3. ถั่วแขก	461.9	6.1	450.6	5.1	471.7	5.2	293.1	4.4
4. ไม้สัก	198.1	2.6	282.1	3.2	278.9	3.1	261.6	3.9
5. ปลาและผลิตภัณฑ์จากปลา	193.9	2.6	210.2	2.4	349.4	3.8	230.5	3.5
6. ไม้เนื้อแข็ง	272.0	3.6	279.2	3.2	271.9	3.0	154.9	2.3
7. ข้าว	254.2	3.4	198.1	2.2	267.2	2.9	151.9	2.3
8. ถั่ว Pesingon	142.4	1.9	121.8	1.4	190.5	2.1	132.3	2.0
9. ถั่ว Pedesein	262.5	3.5	181.2	2.0	202.4	2.2	124.8	1.9
10. หยก	939.3	12.4	2,017.3	22.8	34.2	0.4	9.2	0.1
อื่นๆ	1,652.8	21.6	2,218.9	24.9	3,069.4	33.6	2,072.7	31.3
รวม	7,586.9	100.0	8,861.0	100.0	9,135.6	100.0	6,641.3	100.0

หมายเหตุ : * หมายถึงข้อมูลตั้งแต่เดือนเมษายนถึงธันวาคม ปี 2555

ที่มา : Central Statistical Organization (CSO), Myanmar, 2012

ตารางที่ 1.7 มูลค่าและสัดส่วนการนำเข้าสินค้าที่สำคัญของเมียนมาร์

หน่วย: ล้านดอลลาร์ ี สรอ.

รายการสินค้า	ปีงบประมาณ							
	2552 - 2553		2553 - 2554		2554 - 2555		2555 - 2556 [*]	
	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ
1. เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ขนส่ง	899.7	21.5	1,201.2	18.7	1,823.7	20.2	1,702.9	25.1
2. น้ำมันสำเร็จรูป	673.5	16.1	1,390.7	21.7	1,926.9	21.3	1,288.1	19.0
3. โลหะและผลิตภัณฑ์จากโลหะ	365.3	8.7	552.9	8.6	946.9	10.5	618.6	9.1
4. เครื่องจักรไฟฟ้า	179.1	4.3	347.8	5.4	465.8	5.2	268.5	4.0

ตารางที่ 1.7 มูลค่าและสัดส่วนการนำเข้าสินค้าที่สำคัญของเมียนมาร์ (ต่อ)

หน่วย: ล้านดอลลาร์ สรอ.

รายการสินค้า	ปีงบประมาณ							
	2552 - 2553		2553 - 2554		2554 - 2555		2555 - 2556 *	
	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ
5. น้ำมันพืช	178.9	4.3	202.4	3.2	394.6	4.4	253.3	3.7
6. พลาสติก	157.5	3.8	247.3	3.9	312.0	3.5	225.3	3.3
7. ผ้าฝ้ายและผ้าใยสังเคราะห์	143.0	3.4	207.5	3.2	254.0	2.8	226.4	3.3
8. เกสซ์ภัณฑ์	146.2	3.5	180.9	2.8	217.9	2.4	197.6	2.9
9. ซีเมนต์	57.3	1.4	140.4	2.2	150.0	1.7	113.8	1.7
10. กระดาษแข็งและผลิตภัณฑ์	58.3	1.4	70.3	1.1	98.4	1.1	82.9	1.2
อื่นๆ	1,322.6	31.6	1,871.3	29.2	2,444.9	27.1	1,797.0	26.5
รวม	4,181.4	100.0	6,412.7	100.0	9,035.1	100.0	6,774.4	100.0

หมายเหตุ: * หมายถึงข้อมูลตั้งแต่เดือนเมษายนถึงธันวาคม ปี 2555

ที่มา: Central Statistical Organization (CSO), Myanmar, 2012

1.2.2 การค้าชายแดนที่สำคัญของเมียนมาร์

• ด้านการค้าสำคัญของประเทศเมียนมาร์

การค้าชายแดนของเมียนมาร์ อยู่ภายใต้การดูแลของ The Department of Border Trade (DOBT), Ministry of Commerce โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการค้า และอำนวยความสะดวกทางการค้าให้เป็นอย่างราบรื่น ตลอดจนสร้างสัมพันธที่ดีต่อประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้การค้าชายแดนยังถือเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศ รัฐบาลเมียนมาร์มุ่งส่งเสริมการค้าตามชายแดนทั้งในรูปแบบการจัดตั้งเขตการค้า และเปิดเสรีทางการค้าของเมียนมาร์กับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งไม่เพียงแต่ส่งผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของเมียนมาร์เท่านั้น แต่ยังส่งผลดีต่อการพัฒนาที่ต่อเนื่องทั้งทางด้านความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านตามมา

ทั้งนี้เมียนมาร์มีจุดการค้าตามแนวชายแดนอย่างเป็นทางการอยู่ทั้งหมด 12 จุด ดังนี้

- 1) เขตชายแดนเมียนมาร์-จีน ได้แก่ มูเซ (Muse) ลู่ยี่ลี่ (Lwejel) หล่ายจา (Laiza) และ ชินชะเวฮาว (Chin shwe haw)
- 2) เขตชายแดนเมียนมาร์-ไทย ได้แก่ ท่าซี้เหล็ก (Tachileik) เมียวดี (Myawaddy) เกาะสอง (Kawthaung) และ มะริด (Myeik)
- 3) เขตชายแดนเมียนมาร์-อินเดีย ได้แก่ ตามู (Tamu) และ ไร (Rhi)
- 4) เขตชายแดนเมียนมาร์-บังคลาเทศ ได้แก่ ซิตตเว (Sittwe) และ หมองเตาว์ (Maungdaw)

นอกจากนี้ยังมีจุดการค้าตามแนวชายแดนที่ยังไม่เป็นทางการอยู่ทั้งหมด 6 จุดดังนี้ คือ

- 1) เขตชายแดนเมียนมาร์-จีน ได้แก่ ผานซาน (Pansan) - เมืองลา (Menglar)
- 2) เขตชายแดนเมียนมาร์-ไทย ได้แก่ ทวาย (Dawei) เนทินตาว์ (Neteinhtaung) มอตาวัน (Maw taung) และ พญาตองซู (Payathonsu) (ด่านพระเจดีย์สามองค์)
- 3) เขตชายแดนเมียนมาร์-อินเดีย ได้แก่ ปาเลตวา (Paletwa/Shalatwa) - พานซุง (Pansung)

● การค้าชายแดนไทยกับเมียนมาร์

ไทยกับเมียนมาร์มีแนวชายแดนติดต่อกันเป็นระยะทางยาว 2,401 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 10 จังหวัด ได้แก่ แม่ฮ่องสอน เชียงราย เชียงใหม่ ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง โดยมีจุดผ่านแดนไทย-เมียนมาร์ทั้งสิ้น 18 แห่ง ได้แก่ จุดผ่านแดนถาวร 4 แห่ง จุดผ่อนปรนทางการค้า 13 แห่ง และ จุดผ่านแดนชั่วคราว 1 แห่ง

ภาวะการค้าชายแดนไทยกับเมียนมาร์ในปี 2555 พบว่า มีมูลค่าการค้าเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 9.8 โดยในปี 2555 มีมูลค่าการค้า 180,471.5 ล้านบาท ทั้งนี้จากการที่ไทยมีมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากเมียนมาร์เป็นจำนวนมาก จึงส่งผลให้ไทยขาดดุลการค้ามาตลอด สำหรับในปี 2556 (เดือนมกราคม) การค้าชายแดนไทยกับเมียนมาร์มีมูลค่าการค้า 16,727.1 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมากเมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน ทั้งนี้แบ่งออกเป็นมูลค่าการส่งออก 6,125 ล้านบาท และมูลค่าการนำเข้า 10,602.1 ล้านบาท (ส่วนใหญ่มาจากการนำเข้าก๊าซธรรมชาติ) ส่งผลให้ไทยขาดดุลการค้า 4,477.1 ล้านบาท

ตารางที่ 1.8 สถิติการค้าชายแดนไทยกับเมียนมาร์

หน่วย: ล้านบาท

ปี	2554	2555	2555	2556	อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)		
			(มกราคม)		54/53	55/54	56/55
มูลค่ารวม	164,375.3	180,471.5	5,430.0	16,727.1	14.3	9.8	208.1
ส่งออก	60,599.3	69,975.7	5,111.5	6,125.0	19.2	15.5	19.8
นำเข้า	103,776.0	110,495.9	318.4	10,602.1	11.5	6.5	3,229.4
ดุลการค้า	-43,176.7	-40,520.2	4,793.1	-4,477.1	0.7	6.2	-193.4

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2556

สำหรับสภาวะการค้าของจังหวัดชายแดนของไทยในปี 2555 พบว่าจังหวัดที่มีมูลค่าการค้ามากที่สุด คือ จังหวัดกาญจนบุรี รองลงมาคือ ดาก ระนอง เชียงราย แม่ฮ่องสอน ประจวบคีรีขันธ์ และ เชียงใหม่ ตามลำดับ ซึ่งด่านจังหวัดดากเป็นด่านที่มีมูลค่าการส่งออกมากที่สุด ขณะที่ด่านจังหวัดกาญจนบุรีเป็นด่านที่มีมูลค่าการนำเข้ามากที่สุดและเป็นเพียงด่านเดียวเท่านั้นที่ไทยขาดดุลการค้า (ตารางที่ 1.9)

จากตารางที่ 1.10 - 1.11 แสดงถึงการส่งออกและนำเข้าสินค้าไทยกับเมียนมาร์ โดยสินค้าที่ไทยส่งออกไปยังเมียนมาร์ที่สำคัญ 10 อันดับแรกคือ น้ำมันดีเซล น้ำมันเบนซิน เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ ผ้าฝ้ายและด้าย น้ำมันปาล์ม บะหมี่กึ่งสำเร็จรูปและอาหารสำเร็จรูป เหล็ก เหล็กกล้า เครื่องสำอางและสบู่ และ ยางยานพาหนะ ในขณะที่สินค้าที่ไทยนำเข้าจากเมียนมาร์ ที่สำคัญ 10 อันดับแรก คือ ก๊าซธรรมชาติ สัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์ไม้อื่นๆ โค กระบือ สุกกร แพะ แกะ สินแร่ โลหะอื่นๆ เศษ โลหะอื่นๆ และผลิตภัณฑ์ พืชน้ำมันและผลิตภัณฑ์ ปลาหมึกสดแช่เย็นแช่แข็ง ผลไม้และของปรุงแต่งจากผลไม้ ไม้อัดและไม้วีเนียร์ และพืชและผลิตภัณฑ์จากพืชอื่นๆ

ตารางที่ 1.9 มูลค่าการค้าชายแดนไทย - เมียนมาร์ (จำแนกรายจังหวัด)

หน่วย: ล้านบาท

ปี	ประเภท	2554	2555	2555 (มกราคม)	2556 (มกราคม)	Δ (%)	
						55/54	56/55 (มค.)
ด้าน							
กาญจนบุรี	มูลค่ารวม	104,365.74	108,711.03	293.94	10,250.71	4.16	3,387.31
	ส่งออก	3,671.33	1,619.03	285.13	183.70	-55.90	-35.57
	นำเข้า	100,694.40	107,092.00	8.81	10,067.01	6.35	114,152.51
	ดุลการค้า	-97,023.07	-105,472.97	276.32	-9,883.32	-8.71	-3,676.75
เชียงราย	มูลค่ารวม	12,227.71	12,091.36	980.04	1,268.32	-1.12	29.42
	ส่งออก	12,106.80	11,975.35	964.02	1,190.82	-1.09	23.53
	นำเข้า	120.91	116.01	16.02	77.50	-4.06	383.93
	ดุลการค้า	11,985.89	11,859.35	948.01	1,113.31	-1.06	17.44
เชียงใหม่	มูลค่ารวม	0	28.62	0	0	0	0
	ส่งออก	0	28.62	0	0	0	0
	นำเข้า	0	0	0	0	0	0
	ดุลการค้า	0	28.62	0	0	0	0
ตาก	มูลค่ารวม	22,105.15	39,376.89	2,506.33	3,412.89	78.13	36.17
	ส่งออก	21,216.45	37,966.31	2,418.58	3,104.58	78.95	28.36
	นำเข้า	888.70	1,410.58	87.76	308.31	58.72	251.33
	ดุลการค้า	20,327.74	36,555.73	2,330.82	2,796.27	79.83	19.97
ประจวบคีรีขันธ์	มูลค่ารวม	41.65	74.71	6.38	11.70	79.37	83.49
	ส่งออก	19.83	47.36	3.53	6.78	138.82	91.72
	นำเข้า	21.82	27.34	2.84	4.92	25.34	73.25
	ดุลการค้า	-1.98	20.02	0.69	1.86	1,109.28	167.29
แม่ฮ่องสอน	มูลค่ารวม	298.91	192.49	18.22	24.81	-35.60	36.18
	ส่งออก	251.65	143.57	14.37	19.51	-42.95	35.83
	นำเข้า	47.26	48.92	3.85	5.29	3.51	37.49
	ดุลการค้า	204.39	94.65	10.52	14.22	-53.69	35.22

ตารางที่ 1.9 มูลค่าการค้าชายแดนไทย - เมียนมาร์ (จำแนกรายจังหวัด) (ต่อ)

หน่วย: ล้านบาท

ปี ด้าน	ประเภท	2554	2555	2555 (มกราคม)	2556 (มกราคม)	Δ (%)	
						55/54	56/55 (มค.)
ระนอง	มูลค่ารวม	25,334.08	19,996.43	1,625.06	1,758.70	-21.07	8.22
	ส่งออก	23,331.17	18,195.41	1,425.89	1,619.65	-22.01	13.59
	นำเข้า	2,002.91	1,801.02	199.17	139.05	-10.08	-30.19
	ดุลการค้า	21,328.26	16,394.39	1,226.72	1,480.61	-23.12	20.70
อื่น ๆ	มูลค่ารวม	2.03	0	0	0	-99.91	0
	ส่งออก	2.03	0	0	0	-100.00	0
	นำเข้า	0	0	0	0	0	0
	ดุลการค้า	2.03	0	0	0	-100.00	0
รวม	มูลค่ารวม	164,375.26	180,471.53	5,429.96	16,727.13	9.79	208.05
	ส่งออก	60,599.26	69,975.66	5,111.52	6,125.04	15.47	19.83
	นำเข้า	103,776.00	110,495.87	318.44	10,602.09	6.48	3,229.35
	ดุลการค้า	- 43,176.74	- 40,520.20	4,793.07	-4,477.05	6.15	-193.41

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2556

ตารางที่ 1.10 สินค้าส่งออกทางชายแดนไทย - เมียนมาร์ ปี 2555 (จำแนกรายสินค้า)

ลำดับที่	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (%)
1	น้ำมันดีเซล	7,191.90	10.28
2	น้ำมันเบนซิน	5,074.85	7.25
3	เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	4,877.81	6.97
4	เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์	3,993.44	5.71
5	ผ้าฝ้ายและด้าย	3,122.91	4.46
6	น้ำมันปาล์ม	2,057.65	2.94
7	ปะหมี่กิ่งสำเร็จรูปและอาหารสำเร็จรูป	1,899.06	2.71
8	เหล็กและเหล็กกล้า	1,817.18	2.60
9	เครื่องสำอาง เครื่องหอมและสบู่อื่นๆ	1,801.22	2.57
10	ยางยานพาหนะ	1,700.38	2.43
	อื่นๆ	36,439.25	52.07
	รวม	69,975.66	100.00

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2556

ตารางที่ 1.11 สินค้านำเข้าทางด่านชายแดนไทย - เมียนมาร์ ปี 2555 (จำแนกรายสินค้า)

ลำดับ	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (%)
1	ก๊าซธรรมชาติ	106,970.14	96.81
2	สัตว์น้ำ	1,137.22	1.03
3	ผลิตภัณฑ์ไม้อื่นๆ	507.07	0.46
4	โค กระบือ สุกร แพะ แกะ	428.07	0.39
5	สินแร่ โลหะอื่นๆ เศษโลหะอื่นๆ และผลิตภัณฑ์	354.83	0.32
6	พืชน้ำมันและผลิตภัณฑ์	250.64	0.23
7	ปลาหมึกสด แช่เย็น แช่แข็ง	118.15	0.11
8	ผลไม้และของปรุงแต่งจากผลไม้	89.93	0.08
9	ไม้อัดและไม้วีเนียร์	69.33	0.06
10	พืชและผลิตภัณฑ์จากพืชอื่นๆ	68.47	0.06
	อื่นๆ	502.01	0.45
	รวม	110,495.87	100.00

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2556

กล่าวโดยสรุปด้านการค้าระหว่างประเทศของเมียนมาร์ จะเห็นได้ว่ามีทิศทางการค้าที่ดีขึ้น อันเป็นผลจากการปฏิรูปด้านการค้า ด้วยการปรับปรุงมาตรการและกฎระเบียบต่างๆ อาทิ นโยบายผ่อนปรนมาตรการด้านภาษีการส่งออก โดยการยกเว้นภาษีรายได้ที่เก็บจากภาคเอกชนที่ดำเนินการภายใต้ระบบ Cutting, Making and Packing (เช่น บริษัทสิ่งทอ) การลดหย่อนภาษีการค้าที่เก็บจากสินค้าส่งออกสำคัญ อาทิ ไม้ไผ่ ยาง ข้าว ถั่ว ข้าวโพด งามา สินค้าประมง และผลิตภัณฑ์จากไม้ เป็นต้น รวมถึงการอนุญาตให้นำเข้าและส่งออกสินค้าหลายรายการโดยเฉพาะในส่วนของการค้าชายแดน เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้ามากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังดำเนินการผ่อนคลายนโยบาย export first - import later system โดยอนุญาตให้ผู้นำเข้าสามารถนำรายได้จากการดำเนินธุรกิจในประเทศมาเป็นแหล่งทุนในการนำเข้าสินค้า นอกเหนือจากการซื้อบัญชีเงินตราต่างประเทศจากผู้ส่งออก การลดขั้นตอนการทำธุรกรรมต่างประเทศโดยสามารถออกไปอนุญาตส่งออกและนำเข้าได้รวดเร็วขึ้น ส่งผลให้ภาคการค้าระหว่างประเทศขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

1.2.3 รูปแบบการค้าและช่องทางการจัดจำหน่ายในเมียนมาร์

➤ วิธีการค้า

- 1) การค้าปกติ (Normal Trade) เป็นการติดต่อทำธุรกิจค้าขายโดยการทำสัญญาซื้อขาย และการเปิด L/C (Letter of Credit) ตามปกติ
- 2) การค้าต่างตอบแทน (Counter Trade) วิธีการนี้สามารถทำได้ 2 แบบ คือ การค้าระหว่างบริษัทต่างชาติกับบริษัทเอกชนของเมียนมาร์ โดยผู้ส่งออกต่างชาติจะต้องนำเข้าสินค้าจากเมียนมาร์ ด้วยมูลค่าเท่ากับการส่งออก ซึ่งการชำระเงินจะผ่านระบบ L/C ส่วนอีกวิธีหนึ่ง คือการค้าระหว่างบริษัทเอกชนต่างชาติกับรัฐวิสาหกิจของเมียนมาร์ ซึ่งการซื้อขายไม่ต้องเปิด L/C แต่ให้ชำระค่าสินค้าผ่านธนาคารกลางแห่งประเทศเมียนมาร์
- 3) การค้าแบบขายฝาก (Sales on Consignment Basis) บริษัทต่างชาติสามารถส่งสินค้าของตนให้กับเอกชน หรือรัฐวิสาหกิจของเมียนมาร์เพื่อการฝากขาย ซึ่งการซื้อขายจะใช้เงินสดดอลลาร์สหรัฐ หรือเงินสกุลจ๊าดของเมียนมาร์
- 4) การค้าแบบนำเข้าก่อนส่งออกทีหลัง (Import First and Export Later System) บริษัทต่างชาติส่งสินค้าเข้ามาขายในเมียนมาร์ก่อน แล้วบริษัทผู้นำเข้าสินค้าของเมียนมาร์จึงจะส่งสินค้าจาก

เมียนมาร์ออกไปขายให้บริษัทต่างชาติ โดยมีมูลค่าเท่ากับมูลค่าการนำเข้าสินค้า CIF (Cost Insurance and Freight) บวกอีกร้อยละ 10

➤ ลักษณะของผู้นำเข้าของเมียนมาร์

1) บริษัทของรัฐบาล (State - Owned Company) เป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ ซึ่งสินค้าที่นำเข้าส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าที่นำเข้าเพื่อวัตถุประสงค์ใช้ในราชการ และสินค้าทุนที่ใช้ภายใต้โครงการลงทุนประจำปี หน่วยงานที่ทำหน้าที่นี้ของประเทศเมียนมาร์ คือ Myanmar Import - Export Service

2) บริษัทเอกชน (Private Company) เป็นบุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วน บริษัทหรือสหกรณ์ที่ยื่นขอจดทะเบียนเป็นผู้นำเข้าส่งออกจากสำนักงานทะเบียน นำเข้า - ส่งออก (Export - Import Registration Office) กรมการค้า กระทรวงพาณิชย์ โดยสามารถ นำเข้า - ส่งออก สินค้าได้ทุกชนิดตามเงื่อนไขของกฎ และระเบียบที่ระบุไว้

3) ผู้ค้าชายแดน ผู้ทำการค้าต้องยื่นขอจดทะเบียนเป็นผู้นำเข้า - ส่งออก จากกรมการค้าหรือหน่วยงานตามพื้นที่ชายแดนและผู้ดำเนินการค้าชายแดนจะต้องเป็นสมาชิกของหอการค้าในจังหวัดชายแดนนั้นๆ

➤ ช่องทางการจัดจำหน่าย

ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าและการกระจายสินค้าในตลาดเมียนมาร์ ส่วนใหญ่ใช้วิธีส่งสินค้าให้กับตัวแทนจำหน่าย (Sale Agent) หรือให้ผู้จัดจำหน่าย (Distributor) เพื่อกระจายสินค้าไปตามกลุ่มลูกค้าจังหวัดต่างๆ โดยในส่วนของการค้าชายแดน พบว่าผู้ค้าส่วนมากจะเป็นสมาชิกหอการค้าจังหวัดชายแดน หรือเป็นผู้ค้ารายย่อยที่เป็นร้านค้าแผงลอย ดังนั้นผู้นำเข้าเมียนมาร์จะนำสินค้าจากชายแดนไทย เพื่อไปกระจายให้กับร้านค้าส่ง ร้านค้าปลีก และมินิมาร์ทในตลาดชายแดนเมียนมาร์ รวมถึงตลาดในกรุงย่างกุ้งและเมืองอื่นๆ

➤ สิทธิพิเศษทางการค้า

เมียนมาร์ มีการทำข้อตกลงทางการค้าแบบทวิภาคีกับหลายประเทศ ได้แก่ เกาหลีใต้ จีน ไทย บังคลาเทศ อินเดีย ปากีสถาน เวียดนาม สปป.ลาว ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย ภูมิภาคอาเซียน และอีก 6 ประเทศในยุโรปตะวันออก ซึ่งเงื่อนไขและข้อตกลงต่างๆ อยู่ภายใต้หลักการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับการ

อนุเคราะห์ยิ่ง (The Most - Favored Nation: MFN) ตามหลักของ WTO นอกจากนี้ยังมีการทำข้อตกลง การทำการค้าชายแดนกับประเทศจีน (เดือนมกราคม ปี 2537) ประเทศบังกลาเทศ (เดือนพฤษภาคม ปี 2537) และประเทศไทย (เดือนมีนาคม ปี 2539) เพื่อขยายการค้าชายแดนให้มากขึ้น

ไทยได้เริ่มให้ AISP (ASEAN Integration System of Preferences) แก่สินค้าเมียนมาร์ จำนวน 72 รายการ ตั้งแต่ 1 มกราคม 2545 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2553 (ระยะเวลา 8 ปี) นอกจากนี้การที่ไทย เมียนมาร์ สปป.ลาว และกัมพูชา ได้ร่วมลงนามในปฏิญญาพุกามเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2546 ภายใต้ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิระวดี - เจ้าพระยา - แม่โขง (Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่างๆ ระหว่าง ไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ไทยได้ปรับการให้ AISP แก่สินค้าของเมียนมาร์เพิ่มขึ้นเป็น 890 รายการ ในปี 2549 ทั้งนี้ ผู้นำเข้าไทยที่ต้องการใช้สิทธิประโยชน์นี้ จะต้องแนบใบรับรองแหล่งกำเนิด สินค้า (Form AISP) ซึ่งออกโดยกระทรวงพาณิชย์ของเมียนมาร์ เพื่อแสดงกับเจ้าหน้าที่ศุลกากรของ ไทยด้วย

นอกจากนี้ เมียนมาร์ยังได้ขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคกับประเทศภูฏาน อินเดีย เนปาล บังกลาเทศ ศรีลังกา และไทย ที่เรียกว่า BIMSTEC (Bay of Bengal Initiative Multi - Sectoral Technical and Economic Cooperation) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางการค้าระหว่างประเทศ ต่างๆ ในภูมิภาค โดยได้ลงนามเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2547 ซึ่งสิทธิพิเศษทางการค้าต่างๆ พอสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 1.12 สิทธิพิเศษทางการค้า

สิทธิพิเศษทางการค้า	
การเป็นสมาชิกอาเซียน (Association of South East Asian Nations : ASEAN)	เมียนมาร์ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของอาเซียน เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2540 และมีพันธะที่จะต้องลดและยกเลิกมาตรการกีดกันทางด้านภาษี และมีใช้ภาษีให้กับสินค้าที่นำเข้าจากประเทศสมาชิกอาเซียนตามกลไก Common Effective Preferential Tariff (CEPT)
สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences : GSP)	ปัจจุบันสินค้าของเมียนมาร์ที่ได้รับ GSP จากประเทศเกาหลีใต้ เช่น เสื้อผ้าสำเร็จรูปและเหมืองแร่ เป็นต้น
สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรภายใต้กรอบอาเซียน (ASEAN Integration System of Preferences : AISP)	เป็นการส่งเสริมการส่งออกให้เมียนมาร์ซึ่งเป็นประเทศสมาชิกใหม่ โดยได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร มีอัตราภาษีที่จัดเก็บอยู่ระหว่างร้อยละ 0 - 5 ดังเช่นประเทศจีนที่ยกเว้นภาษีนำเข้าสินค้ารวม 91 รายการ แก่เมียนมาร์และสปป.ลาว โดยเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2549

1.3 การลงทุนในประเทศเมียนมาร์

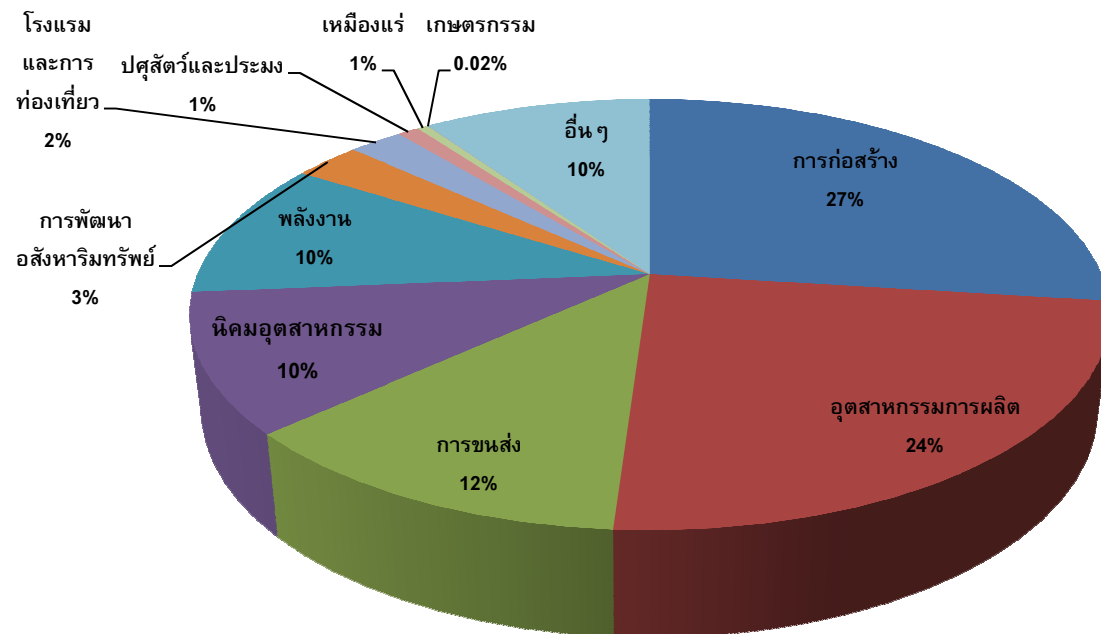
1.3.1 การลงทุนโดยนักลงทุนท้องถิ่น

ในปี 2556 โครงการที่นักลงทุนชาวเมียนมาร์ได้รับการอนุมัติ รวม 883 โครงการ มีมูลค่าเงินลงทุนรวม 2,393,716.99 ล้านจ๊าด โดยกิจการที่มีมูลค่าเงินลงทุนมากที่สุดคือ การก่อสร้าง (ร้อยละ 26.99) รองลงมา คือ อุตสาหกรรมการผลิต (ร้อยละ 24.06) และการขนส่ง (ร้อยละ 12.20) ตามลำดับ หากพิจารณาจากจำนวนโครงการที่นักลงทุนชาวเมียนมาร์ให้ความสนใจ จะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมการผลิตมีจำนวนโครงการมากที่สุดถึง 608 โครงการ รองลงมาคือ ธุรกิจปศุสัตว์และประมง (59 โครงการ) การก่อสร้าง (53 โครงการ) และอุตสาหกรรมเหมืองแร่ (51 โครงการ) ตามลำดับ

ตารางที่ 1.13 การลงทุนภายในประเทศของชาวเมียนมาร์ (ณ วันที่ 31 มกราคม 2556)

ที่	กิจการ	จำนวนโครงการ	มูลค่าเงินลงทุน (ล้านบาท)	สัดส่วนมูลค่าเงินลงทุน (%)
1	การก่อสร้าง	53	646,032.82	26.99
2	อุตสาหกรรมการผลิต	608	575,859.90	24.06
3	การขนส่ง	22	292,127.46	12.20
4	นิคมอุตสาหกรรม	2	249,212.79	10.41
5	พลังงาน	7	246,232.50	10.29
6	การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์	32	67,581.96	2.82
7	โรงแรมและการท่องเที่ยว	23	54,236.53	2.27
8	ปศุสัตว์และประมง	59	21,603.00	0.90
9	เหมืองแร่	51	11,007.92	0.46
10	เกษตรกรรม	5	547.90	0.02
	อื่น ๆ	21	229,274.21	9.58
	รวม	883	2,393,716.99	100.00

ที่มา: Myanmar Investment Commission, 2556

ที่มา: จากตารางที่ 1.13

รูปที่ 1.1 สัดส่วนการลงทุนภายในประเทศของชาวเมียนมาร์ (ณ วันที่ 31 มกราคม 2556)

1.3.2 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

สำหรับการลงทุนจากต่างประเทศนั้น ในปีงบประมาณ 2555 - 2556 เมียนมาร์มีเงินลงทุนจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) รวม 794 ล้านดอลลาร์ สรอ. (ตารางที่ 1.14) โดยประเภทธุรกิจที่นักลงทุนต่างชาติสนใจเข้ามาลงทุนในเมียนมาร์ ได้แก่ โรงแรมและการท่องเที่ยว พลังงาน อุตสาหกรรมการผลิต การขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ เหมืองแร่ เกษตรกรรม และ ประมง ตามลำดับ (ตารางที่ 1.15)

เมื่อพิจารณาประเทศที่เข้ามาลงทุนในเมียนมาร์ จะเห็นได้ว่าประเทศที่มีมูลค่าการลงทุนในเมียนมาร์สูงสุด คือ เวียดนาม 308 ล้านดอลลาร์ สรอ. หรือคิดเป็นร้อยละ 38.77 ของมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมด รองลงมา คือ จีน ฮองกง สิงคโปร์ และ ญี่ปุ่น ตามลำดับ คิดเป็นสัดส่วนการลงทุน ร้อยละ 27.76 ร้อยละ 8.11 ร้อยละ 6.90 และ ร้อยละ 5.49 ตามลำดับ เกาหลีใต้ เป็นประเทศที่มีโครงการลงทุนมากที่สุด คือ 25 โครงการ มูลค่าการลงทุน 35.44 ล้านดอลลาร์ สรอ. ในขณะที่ไทยไม่มีโครงการลงทุนใหม่ๆ เลยในปีงบประมาณนี้เลย (ตารางที่ 1.16)

ตารางที่ 1.14 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ปีงบประมาณ 2552 - 2556

หน่วย: ล้านดอลลาร์ สรอ.

ปีงบประมาณ	จำนวนโครงการ	มูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศ
2552 - 2553	7	330
2553 - 2554	24	19,999
2554 - 2555	13	4,644
2555 - 2556*	62	794

หมายเหตุ: * หมายถึงข้อมูลตั้งแต่เดือนเมษายนถึงธันวาคม ปี 2555

ที่มา: Central Statistical Organization (CSO), Myanmar, 2012

ตารางที่ 1.15 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ปีงบประมาณ 2552 - 2556
(จำแนกตามประเภทธุรกิจ)

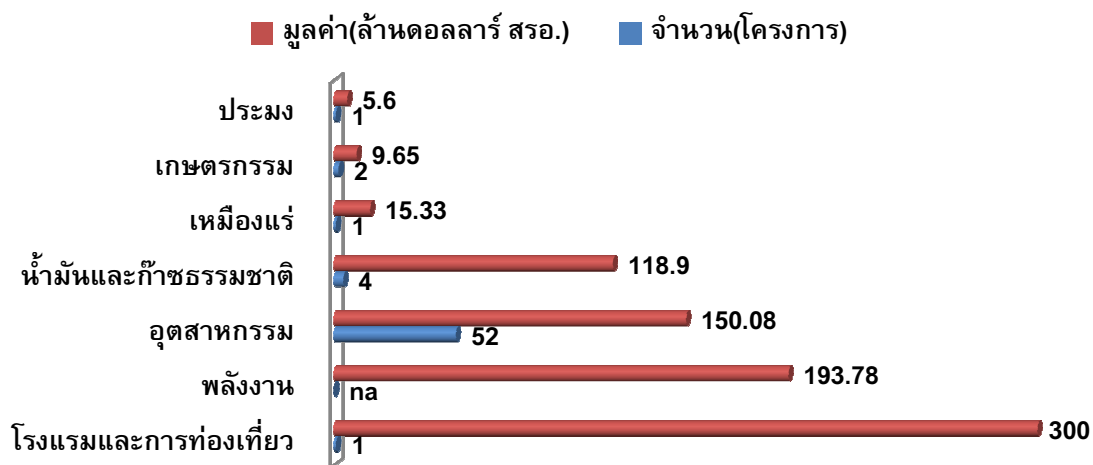
หน่วย: ล้านดอลลาร์ สรอ.

ประเภทธุรกิจ	ปีงบประมาณ							
	2552-2553		2553-2554		2554-2555		2555-2556*	
	จำนวน	มูลค่า	จำนวน	มูลค่า	จำนวน	มูลค่า	จำนวน	มูลค่า
โรงแรมและการท่องเที่ยว	1	15.25	0	0.00	0	0.00	1	300.00
พลังงาน	0	0.00	2	8,218.52	1	4,343.98	na	193.78
อุตสาหกรรม	1	6.00	4	66.32	5	32.25	52	150.08
น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ	4	278.60	12	10,179.30	5	247.70	4	118.90
เหมืองแร่	1	2.50	3	1,396.08	2	19.90	1	15.33
เกษตรกรรม	0	0.00	3	138.75	0	0.00	2	9.65
ประมง	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	5.60
การขนส่ง	0	0.00	0	0.00	na	0.63	0	0.00
นิคมอุตสาหกรรม	na	27.23	0	0.00	0	0.00	0	0.00
อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.01
รวม	7	329.58	24	19,998.97	13	4,644.46	62	794.35

หมายเหตุ: * หมายถึงข้อมูลตั้งแต่เดือนเมษายนถึงธันวาคม ปี 2555

na หมายถึง ไม่มีข้อมูล

ที่มา: Central Statistical Organization (CSO), Myanmar, 2012

ที่มา: จากตารางที่ 1.15

รูปที่ 1.2 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ปีงบประมาณ 2555 - 2556 (จำแนกตามประเภทธุรกิจ)

ตารางที่ 1.16 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ปีงบประมาณ 2552 - 2556 (จำแนกรายประเทศ)

ประเทศ	ปีงบประมาณ					
	2554 - 2555			2555 - 2556 *		
	จำนวน (โครงการ)	มูลค่า (ล้านดอลลาร์ สรอ.)	สัดส่วน (%)	จำนวน (โครงการ)	มูลค่า (ล้านดอลลาร์ สรอ.)	สัดส่วน (%)
เวียดนาม	1	18.15	0.39	2	308.00	38.77
จีน	2	4,345.73	93.57	8	220.48	27.76
ฮ่องกง	0	0.00	0.00	4	64.44	8.11
สิงคโปร์	0	0.00	0.00	6	54.82	6.90
ญี่ปุ่น	2	4.32	0.09	7	43.64	5.49
สหราชอาณาจักร	1	99.83	2.15	2	39.40	4.96
เกาหลีใต้	2	25.57	0.55	25	35.44	4.46
อินเดีย	1	73.00	1.57	2	11.50	1.45
เนเธอร์แลนด์	0	0.00	0.00	2	10.30	1.30
มาเลเซีย	3	51.86	1.12	2	4.32	0.54
ไทย	0	0.00	0.00	0	0.00	0.00
อื่นๆ	1	26.00	0.56	2	2.01	0.25
รวมทั้งหมด	13	4,644.50	100.00	62	794.35	100.00

หมายเหตุ: * หมายถึงข้อมูลตั้งแต่เดือนเมษายนถึงธันวาคม ปี 2555

ที่มา: Central Statistical Organization (CSO), Myanmar, 2012

เมื่อพิจารณาข้อมูลการลงทุนตั้งแต่ปี 2532 - 2555 (มิถุนายน) พบว่าประเทศจีน เป็นประเทศผู้ลงทุนรายใหญ่ที่มีมูลค่าการลงทุนสะสมมากที่สุด คือมูลค่า 14,142.70 ล้านดอลลาร์ สรอ. หรือคิดเป็นร้อยละ 34.5 ของมูลค่าการลงทุนสะสมทั้งหมด มีจำนวน 34 โครงการ ส่วนใหญ่เป็นโครงการด้านพลังงานและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ในขณะที่ไทยมีจำนวนโครงการมากที่สุดถึง 61 โครงการ แต่มีมูลค่าการลงทุนสะสม มาเป็นอันดับสอง ด้วยมูลค่า 9,568.10 ล้านดอลลาร์ สรอ. (ร้อยละ 23.3) การลงทุนของนักลงทุนไทยส่วนใหญ่อยู่ในอุตสาหกรรมการผลิตและเหมืองแร่ รวมถึงการผลิตน้ำมันปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติ ที่มีบริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) (ปตท.สผ.) เข้าทำการสำรวจและผลิต

ตารางที่ 1.17 มูลค่าการลงทุนสะสมจากต่างประเทศ ตั้งแต่ปี 2532 - 2555 (มิถุนายน)

5 ประเทศที่สำคัญ

ประเทศ	จำนวนโครงการ	มูลค่าการลงทุนสะสม (ล้านดอลลาร์ สรอ.)	สัดส่วน (%)
จีน	34	14,142.70	34.5
ไทย	61	9,568.10	23.3
ฮ่องกง	40	6,371.50	15.5
เกาหลีใต้	51	2,954.10	7.2
สหราชอาณาจักร	54	2,799.20	6.8

ที่มา: Central Statistical Organization (CSO), Myanmar, 2012

เมียนมาร์ได้มีการทำข้อตกลงทวิภาคีด้านการลงทุน กับ 6 ประเทศ แต่มีเพียง 3 ประเทศเท่านั้นที่มีผลบังคับใช้คือ จีน อินเดีย และฟิลิปปินส์

ตารางที่ 1.18 การทำข้อตกลงทวิภาคีด้านการลงทุนของเมียนมาร์

ประเทศ	วันทำสัญญา	วันที่มีผลบังคับใช้
จีน	12 ธันวาคม 2544	21 พฤษภาคม 2545
อินเดีย	24 มิถุนายน 2551	8 กุมภาพันธ์ 2552
สปป.ลาว	5 พฤษภาคม 2546	-
ฟิลิปปินส์	17 กุมภาพันธ์ 2541	11 กันยายน 2541
ไทย	14 มีนาคม 2551	-
เวียดนาม	15 กุมภาพันธ์ 2543	-

ที่มา: UNCTAD IIA online database, accessed on 15 December 2012.

เมียนมาร์ได้ทำการปฏิรูปด้านการลงทุน โดยในเบื้องต้นได้มีการพัฒนาศักยภาพ Myanmar Investment Commission (MIC) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลด้านการลงทุนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยได้ดำเนินการให้บริการ ลักษณะ one stop service ทั้งในด้านการจดทะเบียนบริษัท รวมถึงการให้คำแนะนำด้านการลงทุน และมีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนต่างๆ ที่สำคัญได้แก่ กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศ (Foreign Investment Law: FIL) และกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone Law) นอกจากนี้ยังได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรม (Industrial Development Committee) เพื่อดูแลด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับการพัฒนาของประเทศและการลงทุนจากต่างประเทศที่กำลังขยายตัวอยู่ขณะนี้

บทที่ 2

ระบบการเงินในประเทศเมียนมาร์

2.1 ตลาดการเงินของประเทศเมียนมาร์

ธนาคารกลางของเมียนมาร์มีการดำเนินนโยบายการเงิน โดยใช้มาตรการควบคุมปริมาณสินเชื่อ ร่วมกับการใช้เครื่องมือทางการเงินทางอ้อมได้แก่ การกำหนดสัดส่วนการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง นโยบายอัตราดอกเบี้ย และการออกพันธบัตรรัฐบาล เพื่อรักษาระดับปริมาณเงินให้สมดุลกับภาวะเศรษฐกิจที่ขยายตัวและระดับราคาสินค้าโดยทั่วไป ดังนี้

- การกำหนดสัดส่วนการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง (Reserve Requirement) อยู่ที่ร้อยละ 10 ของเงินฝาก
- นโยบายอัตราดอกเบี้ย (Interest Rates) ธนาคารกลางของเมียนมาร์มีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยมาตรฐานร้อยละ 10 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากขั้นต่ำอยู่ที่ร้อยละ 8 และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูงสุดไม่เกินร้อยละ 13
- การออกพันธบัตรรัฐบาล (Issuance of Government Treasury Bonds) มีการออกพันธบัตรอายุ 3 ปี (อัตราดอกเบี้ยอยู่ที่ร้อยละ 10.5) และ 5 ปี (อัตราดอกเบี้ยอยู่ที่ร้อยละ 11) ทั้งนี้ สถาบันการเงินสามารถใช้พันธบัตรรัฐบาลไปใช้ในการคำนวณการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องได้ด้วย

ภายหลังการเปิดประเทศ เมียนมาร์ต้องเตรียมที่จะรับมือกับเงินทุนไหลเข้ามหาศาลทั้งในรูปแบบเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศในรูปของเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ซึ่งนั่นย่อมส่งผลกระทบต่ออัตราแลกเปลี่ยนและภาคการส่งออกของเมียนมาร์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และโดยเฉพาะตลาดการเงินของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งค่าเงินมีความผันผวนสูงจากสภาพที่เงินทุนเคลื่อนย้ายไปมาอย่างรวดเร็วทั่วโลก แต่ธนาคารกลางเมียนมาร์ในปัจจุบันนั้น ยังไม่มีประสบการณ์ในด้านการบริหารนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนแบบธนาคารกลางทั่วโลก ดังนั้นบุคลากรของธนาคารเมียนมาร์ จำเป็นต้องเรียนรู้การใช้เครื่องมือบริหารความเสี่ยงประเภทต่างๆ การบริหารอัตราแลกเปลี่ยนเงินจำกัด

ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การเข้าถึงเครื่องมือทางการเงินทั่วโลกโดยเฉพาะตลาดการเงินในโลกระดับวันตก ซึ่งหากเมียนมาร์ยังคงเผชิญกับปัญหาการคว่ำบาตรจากนานาประเทศ ก็ย่อมส่งผลให้เกิดข้อจำกัดอย่างมหาศาลต่อการบริหารการเงินจำกัดให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการพัฒนาประเทศ

ธนาคารกลางของเมียนมาร์ ได้ดำเนินการจัดทำ The Master Plan for Monetary Development เพื่อกำหนดนโยบายด้านการเงินการธนาคาร และได้มีการออกกฎหมาย Foreign Currency Exchange Regulation Law แล้วโดยได้รับความร่วมมือจาก World Bank ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายธนาคารกลางและกฎหมายสถาบันการเงิน มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน อาทิ เร่งพัฒนาเครือข่าย ATM ในประเทศโดยในปี 2556 มีแผนในการเชื่อมต่อระบบชำระเงินกับกลุ่มประเทศอาเซียน และการนำระบบการชำระเงินด้วยบัตรเดบิต(Debit card) ผ่านระบบ MPU หรือ the Myanmar Payment Union ซึ่งเป็นระบบการชำระเงินของเมียนมาร์ โดยความร่วมมือจากธนาคารกลางเมียนมาร์ บริษัท GRG Banking Equipment (ผู้ให้บริการเกี่ยวกับเครื่องเอทีเอ็มอัตโนมัติ) และหน่วยงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของเมียนมาร์ (Myanmar Information Technology) มีการเจรจากับวีซ่าและมาสเตอร์การ์ดเพื่อรองรับการทำธุรกรรมการเงินอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศ โดยในเบื้องต้นจะเริ่มมีการใช้บัตรเครดิตต่างประเทศจาก VISA CUP (China Union Pay) และ Japan Credit Bureau (JCB) ได้ในปี 2556 เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนเมียนมาร์ คาดว่าในปี 2557 จะมีการใช้บัตรเครดิตวีซ่าและมาสเตอร์การ์ดอย่างแพร่หลาย นอกจากนี้ธนาคารกลางเมียนมาร์ยังได้ร่วมมือกับตลาดหลักทรัพย์กรุงโตเกียว (Tokyo Stock Exchange) และ กลุ่มบริษัทหลักทรัพย์ Daiwa Securities Group เพื่อเตรียมจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์เมียนมาร์ภายในปี 2558

2.2 สถาบันการเงินในเมียนมาร์

ในปัจจุบันระบบการธนาคารของเมียนมาร์ประกอบด้วยธนาคารกลาง ธนาคารพาณิชย์ของรัฐ ธนาคารพาณิชย์เอกชนและสถาบันการเงินอื่นๆ ซึ่งมีลักษณะการดำเนินงาน ดังนี้

2.2.1 ธนาคารกลางของเมียนมาร์ (The Central Bank of Myanmar: CBM)

ธนาคารกลางของเมียนมาร์ภายใต้สังกัดกระทรวงการคลังและรายได้ (The Ministry of Finance and Revenue) ตามกฎหมายธนาคารกลางของเมียนมาร์ ปี 2533 (The Central Bank of Myanmar

Law 1990) ทำหน้าที่ควบคุมสถาบันการเงินทั้งของรัฐและเอกชน ดำเนินนโยบายการเงินอย่างเป็นอิสระ อาทิ กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนและออกธนบัตร อัตราดอกเบี้ยเงินกู้และเงินฝาก และอัตราส่วนของสินทรัพย์และหนี้สิน โดยมีบทบาทและหน้าที่ดังนี้ (ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย)

- 1) การออกธนบัตรเพื่อใช้หมุนเวียนในประเทศ นอกจากนี้ยังมีการออกใช้ FECs (Foreign Exchange Certificates) อีก 4 ชนิด ได้แก่ ชนิด 1 5 10 และ 20 หน่วย ซึ่งสามารถใช้แลกเปลี่ยนกับเงินสกุลแข็งหรือเช็คเดินทาง 1 FEC เท่ากับ 1 ดอลลาร์ สรอ. (มีแนวโน้มจะยกเลิกในปี 2556 นี้) สำหรับนักท่องเที่ยวและนักลงทุนต่างชาติในเมียนมาร์ โดยสามารถแลกเปลี่ยนสกุลจำกัดที่ศูนย์ดำเนินการแลกเปลี่ยนในกรุงย่างกุ้งและเมืองหลักอื่นๆ หรือฝากไว้ในบัญชีเงินตราต่างประเทศก็ได้
- 2) เป็นนายธนาคารของรัฐบาล ทำหน้าที่ในการดูแลบัญชีและชำระหนี้ให้กับรัฐบาลและทำหน้าที่แทนรัฐบาลในการรับฝากเงินของรัฐวิสาหกิจ 62 แห่ง และเงินฝากของกระทรวง ทบวง กรม 167 แห่ง
- 3) เป็นที่ปรึกษาของรัฐบาลในเรื่องที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ ทำหน้าที่เป็นตัวแทนรัฐบาลในการทำธุรกรรมต่างๆ ในฐานะตัวแทนรัฐบาล ซึ่งประกอบด้วย ธุรกรรมที่เป็นผลจากการเข้าร่วมกับหน่วยงานของรัฐบาลระหว่างประเทศ การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือต่างๆ กับหน่วยงานระหว่างประเทศและภูมิภาค เช่น International Monetary Fund (IMF), World Bank และ Asian Development Bank (ADB) ทางด้านการเงินการธนาคารในระดับภูมิภาค มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ สนับสนุนความร่วมมือทางการค้าและการเงิน และเข้าร่วมสมาคมชำระเงินอาเซียน (Asian Clearing Union: ACU)
- 4) กำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการกำกับธนาคารและจัดตั้งทีมตรวจพิสูจน์ธนาคาร 10 ทีม เพื่อตรวจการดำเนินงานของธนาคารและสถิติของธนาคาร เอกชน และการกำหนดการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง อัตราส่วนสูงสุด กำหนดอัตราสูงสุด/ต่ำสุดของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินให้สินเชื่อ สัดส่วนทรัพย์สินและหนี้สิน และเงินสดสำรองขั้นต่ำ
- 5) บริหารจัดการสินทรัพย์ในเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ ธนาคารกลางกำหนดให้ดำเนินธุรกรรมเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศได้เฉพาะกับธนาคารของรัฐ 3 แห่ง ได้แก่ ธนาคาร

การค้าต่างประเทศของเมียนมาร์ (Myanmar Foreign Trade Bank: MFTB) ธนาคารการลงทุนและพาณิชย์ (Myanmar Investment Commercial Bank: MICB) และธนาคารเศรษฐกิจของเมียนมาร์ (Myanmar Economic Bank: MEB)

สำหรับธนาคารแห่งประเทศไทยกับธนาคารกลางเมียนมาร์ นับว่ามีความสัมพันธ์ที่ดีและมีความร่วมมือระหว่างกันมาโดยตลอด โดยเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2555 ได้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจร่วมกัน สำคัญคือ มุ่งส่งเสริมความร่วมมือในด้านการแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือด้านเทคนิค เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของธนาคารกลางเมียนมาร์และพัฒนาศักยภาพขององค์กรและบุคลากร

2.2.2 ธนาคารพาณิชย์ของรัฐ (State-owned Banks) มี 4 แห่งได้แก่

- 1) The Myanmar Economic Bank (MEB) ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาด้านสินเชื่อแก่รัฐและเอกชนในเมียนมาร์ พร้อมทั้งบริการรับฝาก MEB ถือเป็นธนาคารที่มีสาขามากที่สุด
- 2) The Myanmar Foreign Trade Bank (MFTB) ทำหน้าที่ให้บริการด้านการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และธุรกิจการธนาคารระหว่างประเทศ เกี่ยวกับการนำเข้า - ส่งออกของเมียนมาร์ ธนาคารนี้ไม่รับฝากเงินเพื่อสะสมทรัพย์ มีแต่บัญชีเดินสะพัด และให้กู้เป็นเงินตราต่างประเทศ ภายใต้การอนุมัติของรัฐในรูปแบบตัวสัญญาใช้เงิน
- 3) The Myanmar Agriculture and Rural Development Bank (MARDB) ทำหน้าที่ให้บริการด้านการเงินแก่ภาคเกษตรกรรมภายในประเทศ เช่น การให้เงินกู้แก่เกษตรกรโดยผ่านธนาคารในท้องถิ่น (Village Bank) ให้เงินกู้สหกรณ์ และธุรกิจที่ประกอบกิจการทางการเกษตรและปศุสัตว์
- 4) The Myanmar Investment and Commercial Bank (MICB) ทำหน้าที่ให้บริการด้านสินเชื่อแก่หน่วยธุรกิจที่ลงทุนในเมียนมาร์ รับฝากเงินระยะสั้นและระยะยาว โดยให้ดอกเบี้ยตอบแทนการจัดการเงินกู้เพื่อสังหาริมทรัพย์และการลงทุน และการทำธุรกิจด้านการเงินระหว่างประเทศในเมียนมาร์

สำหรับการรับประกันเงินฝากมี Myanmar Insurance ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาลเมียนมาร์ รับผิดชอบในการคุ้มครองเงินฝากให้แก่ลูกค้าที่มีเงินฝากในธนาคารพาณิชย์ของเมียนมาร์ตั้งแต่ 100,000-500,000 จ๊าด เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับระบบธนาคารของเมียนมาร์ ในขณะที่การดำเนินธุรกรรมการให้กู้ยืมรายย่อย มี Myanmar Small Loans Enterprise (ซึ่งแยกออกมาจาก Myanmar Economic Bank) มาดำเนินการดูแลสถานธนาณูเคราะห์ (โรงรับจำนำ)

2.2.3 ธนาคารพาณิชย์เอกชน (Private Commercial Bank)

ธนาคารพาณิชย์เอกชนของเมียนมาร์ ได้รับอนุญาตให้ทำธุรกิจเฉพาะภายในประเทศ (Domestic Business) เท่านั้น ไม่สามารถทำธุรกิจต่างประเทศได้ (Foreign Transaction) โดยทำหน้าที่รับฝากและให้กู้ยืมแก่ภาคเอกชน ซึ่งปัจจุบันธนาคารพาณิชย์เอกชนของเมียนมาร์มีจำนวน 19 แห่ง ได้แก่

- 1) Myanmar Citizens Bank Ltd.
- 2) First Private Bank Ltd.
- 3) Yadanabon Bank Ltd.
- 4) Myawaddy Bank Ltd.*
- 5) Yangon City Bank Ltd.
- 6) Yoma Bank Ltd.
- 7) Myanmar Oriental Bank Ltd.*
- 8) Asia-Yangon International Bank Ltd.
- 9) Tun Foundation Bank Ltd.*
- 10) Kanbawza Bank Ltd.*
- 11) Myanmar Industrial Development Bank.*
- 12) Myanmar Livestock and Fisheries Development Ltd.
- 13) Sibin Tharyar Yay Bank Ltd.
- 14) Innwa Bank Ltd.*
- 15) Co-operative Bank Ltd.*
- 16) Asia Green Development Bank Ltd.*

- 17) Ayeyarwaddy Bank Ltd.*
- 18) United Amara Bank Ltd.*
- 19) Myanmar Apex Bank Ltd.

นับตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ปี 2554 ธนาคารกลางได้อนุญาตให้ธนาคารเอกชน* เริ่มให้บริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในสกุลเงินดอลลาร์ สรอ. ยูโร และดอลลาร์สิงคโปร์ ในอัตราเดียวกับตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสากล ทั้งนี้มีเพียง 4 ธนาคาร คือ Co - operative Bank Ltd., Kanbawza Bank Ltd., Asia Green Development Bank Ltd. และ Ayeyarwaddy Bank Ltd. ที่เริ่มจัดตั้งสำนักงานตัวแทนที่ไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับแรงงานชาวเมียนมาร์ที่ทำงานในต่างประเทศ สามารถส่งเงินกลับประเทศได้สะดวกมากยิ่งขึ้น โดยธนาคารเหล่านี้มีการตั้งเคาน์เตอร์แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ธนาคาร สนามบิน โรงแรม ห้างสรรพสินค้าและสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ เพื่ออำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมากยิ่งขึ้น

ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ (สำนักงานตัวแทน)

ภายใต้กฎหมายธนาคารกลางของเมียนมาร์ที่เรียกว่า Central Bank of Myanmar Law and the Financial Institutions of Myanmar Law กำหนดให้ธนาคารต่างประเทศเปิดเป็นสำนักงานตัวแทน (Representative Office) ได้เท่านั้นและดำเนินธุรกิจได้เพียงการเป็นสำนักงานติดต่อประสานงาน (Liaison) และทำธุรกรรมด้านเอกสารกับสำนักงานใหญ่ในต่างประเทศ มีทั้งหมด 18 แห่ง ได้แก่

- 1) United Overseas Bank Ltd.
- 2) Overseas - Chinese Banking Corporation Ltd.
- 3) Malayan Banking Berhad (MAYBANK), Malaysia
- 4) Bangkok Bank Public Company Ltd.
- 5) National Bank Ltd.
- 6) Brunei Investment Bank (BIB)
- 7) First Overseas Bank Ltd.
- 8) First Commercial Bank, Singapore Branch
- 9) CIMB Bank Berhad

- 10) Sumitomo Mitsui Banking Corporation
- 11) DBS Bank Ltd.
- 12) The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ,Ltd.
- 13) Bank for Investment and Development of Vietnam
- 14) AB Bank limited
- 15) Industrial and Commercial Bank of China Ltd.
- 16) Mizuho Corporate Bank Ltd.
- 17) Siam Commercial Bank Public Company Ltd.
- 18) Krungthai Bank Public Company Ltd.

ในส่วนของประเทศไทยมีธนาคารพาณิชย์จำนวน 4 แห่งที่ได้จัดตั้งสำนักงานตัวแทนในเมียนมาร์ ได้แก่ ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) อย่างไรก็ตามแม้ว่ารัฐบาลเมียนมาร์จะยังไม่อนุญาตให้ธนาคารต่างชาติดำเนินธุรกรรมในเมียนมาร์ได้ แต่ได้อนุญาตให้ธนาคารของประเทศเพื่อนบ้านที่มีแรงงานชาวเมียนมาร์อาศัยอยู่ร่วมมือกับธนาคารท้องถิ่นในการโอนเงินของแรงงานชาวเมียนมาร์กลับสู่ประเทศ ซึ่งในส่วนของธนาคารไทย ได้แก่ ธนาคารกสิกรไทยได้ร่วมมือกับธนาคาร Asia Green Development และธนาคารไทยพาณิชย์ได้ร่วมมือกับธนาคาร Kanbawza ในการอำนวยความสะดวกด้านการโอนเงินในลักษณะดังกล่าว

2.2.4 สถาบันการเงินอื่น ๆ (Other institutions)

1) บริษัทสินเชื่อ

เมียนมาร์มีธุรกิจบริการสินเชื่อ 1 บริษัท คือ Myanmar Orient Leasing Company Ltd. และมีธุรกิจบริการสินเชื่อย่อยหรือไมโครไฟแนนซ์ 77 แห่ง ทั้งนี้รัฐบาลเมียนมาร์ต้องการส่งเสริมภาคเกษตรกรรม จึงเริ่มจัดบริการไมโครไฟแนนซ์ให้แก่เกษตรกรได้เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น สำหรับการให้สินเชื่อระหว่างประเทศผ่านระบบบัตรเครดิต ธุรกิจบางแห่งเริ่มรับชำระเงินด้วยบัตรเครดิตแล้ว โดยช่วงปลายปี 2555 ธนาคารเอกชน 3 แห่งของเมียนมาร์ ได้แก่ ธนาคาร Co-operative ธนาคาร

Kanbawza และธนาคาร Myanmar Oriental ได้ลงนามข้อตกลงกับบริษัท VISA ที่ให้บริการสินเชื่อระหว่างประเทศแล้ว จึงสามารถใช้บัตรเครดิตและถอนเงินสดจากตู้กดเงินสดอัตโนมัติหรือเอทีเอ็มได้ตั้งแต่เดือนมกราคมปี 2556 เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ อันเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้กับเมียนมาร์ (ที่มา: สำนักข่าวไทย, วันที่ 3 พฤศจิกายน 2555)

2) ธุรกิจด้านประกันภัย

มีการดำเนินกิจการด้านการประกันชีวิต ประกันอัคคีภัย ประกันวินาศภัยทางทะเล ทางอากาศ และการประกันภัยอื่น ๆ โดยมีประกันภัยของรัฐอยู่ 1 แห่งคือ Myanmar Insurance ซึ่งมีสำนักงานกว่า 34 แห่งทั่วประเทศ ทั้งนี้ธุรกิจประกันภัยในเมียนมาร์ถือว่ายังมีขนาดเล็กมาก แต่การปฏิรูปนโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศ ย่อมส่งผลให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างรวดเร็ว มีการขยายตัวทั้งภาคการค้า การลงทุน และโดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมที่ย่อมมีความต้องการด้านประกันภัยเพิ่มมากขึ้นทั้งการประกันภัยทรัพย์สิน การประกันภัยขนส่งสินค้า และประกันวินาศภัย จึงถือเป็นโอกาสของธุรกิจประกันภัยไทยที่จะเข้าไปแสวงหาช่องทางขยายตลาดและการลงทุนในเมียนมาร์ ที่มีแนวโน้มเติบโตอย่างมากในอนาคต แม้ว่าปัจจุบันรัฐบาลเมียนมาร์จะยังไม่อนุญาตให้บริษัทประกันภัยต่างชาติเข้าไปจัดตั้งบริษัทประกันภัยได้ อย่างไรก็ตามการเปิดเสรีสาขาการประกันภัยตามกรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 อาจเป็นจุดเริ่มต้นที่เปิดโอกาสให้ธุรกิจประกันภัยต่างชาติได้เข้ามามากขึ้น และในปี 2556 นี้หน่วยงานภาครัฐได้ส่งสัญญาณเริ่มต้นการเปิดเสรีประกันภัย โดยการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนภายในเมียนมาร์ยื่นคำขอประกอบธุรกิจประกันภัยได้แล้วจำนวน 12 บริษัท

2.3 ระบบปริวรรตเงินตราต่างประเทศ

สำหรับระบบปริวรรตเงินตราต่างประเทศของเมียนมาร์ ปัจจุบันใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวแบบมีการจัดการ (Managed Floating System) หลังจากที่ในอดีตใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่ (IMF เรียกว่า Conventional Pegged Arrangement) ซึ่งประกอบด้วยอัตราแลกเปลี่ยน 2 อัตรา (Dual Exchange-rate System) คืออัตราทางการ (Official Exchange Rate) และอัตราในตลาดมืด(Unofficial Parallel Market Rate) มาเป็นเวลายาวนาน โดยเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2555 ซึ่งจะมีผลทำให้ค่าเงินจ๊าตมีการเคลื่อนไหวขึ้นลงตามกลไกตลาดอย่างแท้จริง แต่ทั้งนี้ธนาคารกลางสามารถเข้าไปแทรกแซงค่าเงินในประเทศได้ทันที โดยมีต้องแจ้งให้ทราบก่อนล่วงหน้า และได้มี

การกำหนดช่วงเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนอยู่ที่ร้อยละ 2 กำหนดอัตราอ้างอิงไว้ที่ 818 จ้าต่อดอลลาร์ สรอ. เพื่อให้ค่าเงินเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เหมาะสมกับสภาวะเศรษฐกิจของประเทศในขณะนั้นๆ

การควบคุมการไหลเข้าและออกของเงินตราต่างประเทศ

ธนาคารกลางของเมียนมาร์ ได้ออกมาตรการควบคุมเงินตราต่างประเทศที่นำเข้ามาในประเทศ และนำออกนอกประเทศ ไว้ดังนี้

การนำเงินเข้าประเทศ ผู้นำเงินตราต่างประเทศเข้ามาในเมียนมาร์ สามารถนำเข้ามาได้ไม่จำกัด แต่หากนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาเพื่อการส่งออก ตั้งแต่ 2,000 ดอลลาร์ สรอ. ขึ้นไป จะต้องแจ้งขออนุญาตจากธนาคารกลางของเมียนมาร์

ส่วนการนำเงินออกนอกประเทศ ธนาคารกลางของเมียนมาร์กำหนดจำกัดวงเงินไม่เกิน 50,000 ดอลลาร์ สรอ. เพื่อรักษาระดับปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ สำหรับนักลงทุนต่างชาติ สามารถโอนเงินทุนและผลกำไร (หลังหักภาษี) กลับไปยังประเทศผู้ลงทุนได้เช่นกัน แต่ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐบาลเมียนมาร์ก่อน

การชำระเงินในการซื้อขายสินค้าระหว่างไทย-เมียนมาร์

1) การชำระด้วยการเปิด L/C ผู้ซื้อจะต้องไปติดต่อกับธนาคารของตนเองเพื่อขอเปิด L/C ให้กับผู้ขาย โดยผ่านธนาคารในประเทศของผู้ขาย หลังจากนั้นธนาคารผู้ขายจะส่ง L/C ให้ผู้ขายเพื่อส่งสินค้าให้ผู้ซื้อ ซึ่งธนาคารที่ทำธุรกรรมเกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออกของเมียนมาร์ มีเพียงแห่งเดียวเท่านั้น คือ Myanmar Foreign Trade Bank

2) การชำระเงินโดยวิธี T/T (Telegraphic Transfer) เป็นวิธีที่ใช้กันมากในการซื้อขายสินค้านี้ระหว่างบริษัทเอกชนไทยกับบริษัทเอกชนเมียนมาร์ กรณีที่ผู้ส่งออกไทยขายสินค้าให้ผู้นำเข้าเมียนมาร์ โดยให้เครดิตระยะหนึ่ง เมื่อครบกำหนดเครดิต ผู้นำเข้าเมียนมาร์ก็จะโอนเงินมาให้ผู้ส่งออกของไทย

3) ชำระด้วยเงินสดเป็นสกุลเงินบาทและสกุลเงินจ๊าด รวมทั้งการชำระค่าสินค้าผ่านระบบหักบัญชี (หรือเรียกว่า โปยก๊วน) ผู้ส่งออกไทยขายสินค้าให้ผู้นำเข้าเมียนมาร์โดยให้เครดิตระยะหนึ่ง เมื่อครบกำหนดเครดิตจะมีนายหน้าโอนเงินมาให้ผู้ส่งออกไทยแทนผู้นำเข้าเมียนมาร์

นโยบาย กฎระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน

สภาพแวดล้อมทางธุรกิจของเมียนมาร์ดีขึ้น จากความคืบหน้าของการแก้ไขกฎหมายการค้าการลงทุนเพื่อให้เอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจต่างชาติ และการได้รับการผ่อนปรนมาตรการคว่ำบาตรจากประเทศสหรัฐอเมริกาในเดือนพฤษภาคม ปี 2555

กฎหมายที่สำคัญต่อการลงทุนในประเทศเมียนมาร์ ได้แก่

1) กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศฉบับใหม่ (Foreign Investment Law) ประกาศใช้เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2555 เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยการลงทุนจากต่างชาติ เพื่อดูแลและส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งกฎหมายฉบับนี้มีความสำคัญกับประเทศเมียนมาร์อย่างมาก เพราะเปรียบเสมือนเป็นประตูบานใหม่ที่จะต้อนรับนักลงทุนต่างชาติที่เข้าไปทำธุรกิจในประเทศ

2) กฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน ได้แก่ พระราชบัญญัติการจัดตั้งบริษัท ปี ค.ศ.1914 (The Myanmar Companies Act 1914) ซึ่งเป็นกฎหมายหลักในการควบคุมธุรกิจทั้งของต่างชาติและชาวเมียนมาร์ในประเทศเมียนมาร์ และพระราชบัญญัติว่าด้วยบริษัทพิเศษ (The Special Company Act 1950)

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน ได้แก่

1) คณะกรรมการการลงทุนเมียนมาร์ (Myanmar Investment Commission: MIC) เป็นหน่วยงานที่ให้การอนุมัติการลงทุนและสิทธิพิเศษในการลงทุน โดยเป็นผู้ออกใบอนุญาตลงทุนที่เรียกว่า Myanmar Foreign Investment Commission Permit (MIC Permit)

2) สำนักงานจดทะเบียนบริษัท (Company Registrations Office: CRO) ภายใต้กระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจและวางแผนแห่งชาติ (Ministry of National Planning and Economic Development) รับผิดชอบในการออกใบอนุญาตทำการค้า (Permit to Trade) และการจดทะเบียนนิติบุคคล

3) คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนและการบริหารงานบริษัท (Directorate of Investment and Company Administration: DICA) ทำหน้าที่ออกใบรับรองการประกอบธุรกิจ (Certificate of Commencement of Business)

สำหรับในบทนี้ มีเนื้อหาครอบคลุมทั้งในเรื่องของนโยบายส่งเสริมการลงทุน กฎระเบียบการลงทุน กิจกรรมที่ได้รับการส่งเสริมจากคณะกรรมการการลงทุนเมียนมาร์ (MIC) สิทธิประโยชน์ของนักลงทุนต่างชาติ สิทธิประโยชน์ในการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน เช่น กฎหมายแรงงาน กฎหมายที่ดิน กฎหมายลิขสิทธิ์และสิทธิบัตร ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 นโยบายส่งเสริมการลงทุน

เมียนมาร์มีนโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติมาตั้งแต่ปี 2531 ซึ่งเป็นปีที่เริ่มประกาศใช้กฎหมายการส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ หรือ Myanmar Foreign Investment Law (FIL) โดยมีเป้าหมายให้นักลงทุนสามารถลงทุนในทรัพยากรธรรมชาติของเมียนมาร์เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านการกระจายรายได้ประชากร พัฒนาฝีมือแรงงาน และพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตขั้นสูงในประเทศ เป็นต้น และเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2555 รัฐบาลเมียนมาร์ได้ประกาศใช้กฎหมายการลงทุนจากต่างชาติฉบับใหม่ขึ้น (Foreign Investment Law 2012) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศ โดยส่งเสริมให้เกิดการลงทุนดังต่อไปนี้

- (1) เป็นการลงทุนที่ส่งเสริมและขยายการส่งออก
- (2) เป็นการลงทุนที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและเงินลงทุนจำนวนมาก
- (3) เป็นการลงทุนที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเพื่อสร้างและพัฒนากิจการใช้เทคโนโลยี
- (4) เป็นการลงทุนขนาดใหญ่ที่สนับสนุนภาคการผลิตและภาคบริการ
- (5) เป็นการลงทุนที่สร้างโอกาสการจ้างงานภายในประเทศ
- (6) เป็นการลงทุนที่มีการทำงานเพื่อพัฒนาและประหยัดพลังงาน
- (7) เป็นการลงทุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศสู่ระดับภูมิภาคได้

3.2 กฎระเบียบการลงทุน

3.2.1 รูปแบบการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในเมียนมาร์

รูปแบบการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติตามกฎหมายการลงทุนต่างชาติฉบับใหม่ (Foreign Investment Law 2012) มี 3 รูปแบบ ได้แก่

1) กิจการที่ชาวต่างชาติเป็นเจ้าของทั้งหมด (Wholly Foreign-Owned Enterprises)

ข้อกำหนดการลงทุนรูปแบบนี้ต้องขออนุมัติจากคณะกรรมการการลงทุนเมียนมาร์ (Myanmar Investment Commission: MIC) เป็นกรณีไป และหลังจากได้รับอนุมัติแล้ว นักลงทุนต้องขอใบอนุญาตทำการค้า (Permit to Trade) และจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจากสำนักงานจดทะเบียนบริษัท (Company Registration Office: CRO) ด้วย¹ องค์กรธุรกิจมี 2 แบบ ดังนี้

1.1) บริษัทจำกัด (Limited Company)

ผู้ถือหุ้นมีความรับผิดชอบในกิจการของบริษัทเฉพาะเท่าจำนวนหุ้นที่ตนถืออยู่โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

(1) บริษัทเอกชนจำกัด (Private Limited Company) หมายถึง บริษัทที่กฎหมายห้ามมิให้มีการโอนหุ้นและไม่อาจเสนอขายหุ้นแก่สาธารณชนได้ โดยบริษัทประเภทนี้จะต้องมีกรรมการและผู้ถือหุ้น 2 คนขึ้นไป โดยมีผู้ถือหุ้นได้ไม่เกิน 50 คน

(2) บริษัทมหาชนจำกัด (Public Limited Company) บริษัทประเภทนี้ต้องมีจำนวนผู้ถือหุ้น 7 คนขึ้นไป และไม่จำกัดจำนวนผู้ถือหุ้นโดยสามารถเสนอขายหุ้นแก่สาธารณชนได้ ภายหลังจากที่มีการจดทะเบียนบริษัทแล้ว จะต้องมีการขอรับใบรับรองการประกอบธุรกิจ (Certificate of Commencement of Business) จากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนและการบริหารงานบริษัท (Directorate of Investment and Company Administration: DICA) เพื่อที่จะเริ่มดำเนินกิจการของบริษัท

1.2) สำนักงานสาขาหรือสำนักงานผู้แทนของบริษัทต่างชาติ (Branch or Representative Offices of a Foreign Company)

ตามกฎหมายของประเทศเมียนมาร์สาขาของบริษัทต่างชาติจะถูกถือเสมือนว่าเป็นที่ทำการแห่งหนึ่งของบริษัทต่างชาตินั้น ความรับผิดชอบของสาขาในเมียนมาร์จึงเท่ากับความรับผิดชอบของสำนักงานใหญ่ที่ต่างประเทศ ซึ่งแตกต่างจากการตั้งบริษัทลูกขึ้นเป็นนิติบุคคลต่างหากจากบริษัทแม่ เพราะความรับผิดชอบในบริษัทลูกนี้จะเป็นความรับผิดชอบจำกัดเท่าที่ได้ลงหุ้นไว้ และเมื่อเกิดความเสียหายก็จะไปขยายไปถึงบริษัทแม่ที่

¹ สามารถดูรายละเอียดขั้นตอนขอใบอนุญาตทำการค้า (Permit to Trade) และการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทได้ในหัวข้อที่ 3.2.3

อยู่ต่างประเทศ การดำเนินกิจการในรูปแบบสาขาของบริษัทต่างชาติจะต้องมีการดำเนินการขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจ (Permit to Trade) และต้องจดทะเบียนนิติบุคคลเช่นเดียวกับการจัดตั้งบริษัทประเภทอื่น

2) กิจการร่วมทุน (Joint Venture) กับเอกชนชาวเมียนมาร์

การลงทุนรูปแบบนี้สำหรับกรณีชาวต่างชาติที่ไม่ต้องการถือหุ้นในบริษัททั้งหมด หรือต้องการประกอบกิจการที่ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบกิจการโดยตรง ดังนั้นจึงทำการร่วมทุนกับบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลชาวเมียนมาร์ ซึ่งกฎหมายการลงทุนต่างชาติฉบับใหม่นี้ อนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติร่วมลงทุนกับเอกชนเมียนมาร์ได้ โดยสามารถเลือกที่จะจดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัดตามรูปแบบที่อธิบายข้างต้นได้ ซึ่งในกรณีการร่วมทุนนี้ สัดส่วนการถือหุ้นให้เป็นไปตามที่หุ้นส่วนตกลงกัน โดยกฎหมายลงทุนต่างชาติฉบับใหม่ ได้ยกเลิกการกำหนดสัดส่วนการลงทุนขั้นต่ำของนักลงทุนต่างชาติ² แต่ให้คณะกรรมการโครงสร้างเงินทุน (Capital Structure Committee: CSC) มีอำนาจกำหนดสัดส่วนการลงทุนโดยแปรผันตามลักษณะธุรกิจแต่ละสาขา

3) กิจการร่วมลงทุนในรูปแบบเอกชนชาวต่างชาติเป็นผู้รับสัมปทาน (Build-Operate-Transfer: BOT)

การลงทุนในรูปแบบนี้ เป็นรูปแบบการลงทุนของเอกชนต่างชาติเพื่อรับสัมปทานในกิจการขนาดใหญ่ โดยเอกชนชาวต่างชาติจะเป็นผู้ลงทุนการออกแบบดำเนินการก่อสร้างและการบริหารจัดการภายในระยะเวลาที่ตกลง เมื่อสิ้นสุดสัญญา เอกชนผู้รับสัมปทานจะโอนกิจการทั้งหมดให้กับหน่วยงานของรัฐบาลเมียนมาร์ที่รับผิดชอบ กิจการที่ต้องลงทุนด้วยวิธีสัมปทานเท่านั้น เช่น การก่อสร้างอาคารพาณิชย์ สำนักงานให้เช่าขนาดใหญ่ที่ชาวต่างชาติเป็นเจ้าของทั้งหมด และการผลิตและขายพลังงานไฟฟ้าที่ใช้พลังงานน้ำและถ่านหิน เป็นต้น

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปรูปแบบการดำเนินธุรกิจของต่างชาติได้ดังตารางที่ 3.1

² เดิมกำหนดไว้ที่ร้อยละ 35 ของมูลค่าการลงทุนทั้งหมด

ตารางที่ 3.1 รูปแบบการดำเนินธุรกิจของต่างชาติในประเทศเมียนมาร์

รูปแบบการดำเนินธุรกิจ	รายละเอียด
1. กิจการที่ชาวต่างชาติเป็นเจ้าของทั้งหมด (Wholly Foreign-Owned Enterprises)	มี 2 รูปแบบ คือ แบบบริษัทจำกัด (Limited Company) และ สำนักงานสาขาหรือสำนักงานผู้แทนของบริษัทต่างชาติ (Branch or Representative Offices of a Foreign Company)
1.1 บริษัทจำกัด (Limited Company)	แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (1) บริษัทเอกชนจำกัด (Private Limited Company) เป็นบริษัทที่ถูกจำกัดโดยการที่กฎหมายห้ามมิให้มีการโอนหุ้น และไม่อาจเสนอขายหุ้นแก่สาธารณชนได้ ต้องมีกรรมการและผู้ถือหุ้น 2 คนขึ้นไป โดยมีผู้ถือหุ้นได้ไม่เกิน 50 คน (2) บริษัทมหาชนจำกัด (Public Limited Company) ต้องมีจำนวนผู้ถือหุ้น 7 คนขึ้นไป และไม่จำกัดจำนวนผู้ถือหุ้น โดยสามารถเสนอขายหุ้นแก่สาธารณชนได้
1.2 สำนักงานสาขาหรือสำนักงานผู้แทนของบริษัทต่างชาติ (Branch or Representative Offices of a Foreign Company)	เป็นเสมือนที่ทำการแห่งหนึ่งของบริษัทต่างชาติ ความรับผิดชอบเท่ากับความรับผิดชอบของสำนักงานใหญ่ที่ต่างประเทศ
2. กิจการร่วมทุน (Joint Venture) กับเอกชนชาวเมียนมาร์	สัดส่วนการถือหุ้นให้เป็นไปตามที่หุ้นส่วนตกลงกัน คณะกรรมการโครงสร้างเงินทุน (Capital Structure Committee: CSC) มีอำนาจกำหนดเงินลงทุนขั้นต่ำโดยแปรผันตามลักษณะเฉพาะของธุรกิจแต่ละสาขา
3. กิจการร่วมลงทุนในรูปแบบเอกชนชาวต่างชาติเป็นผู้รับสัมปทาน (Build-Operate-Transfer: BOT)	เอกชนต่างชาติรับสัมปทานในกิจการขนาดใหญ่ โดยเป็นผู้ลงทุนการออกแบบดำเนินการก่อสร้างและการบริหารจัดการ มีการบริหารจัดการภายในระยะเวลาที่ตกลง เมื่อสิ้นสุดสัญญาต้องทำการโอนกิจการทั้งหมด ให้กับหน่วยงานของรัฐบาลเมียนมาร์ที่รับผิดชอบ

ที่มา: สถาบันเอกอัครราชทูต ณ กรุงย่างกุ้ง (2556)

3.2.2 ขั้นตอนการขออนุมัติโครงการลงทุน (MIC Permit)

นักลงทุนต่างชาติสามารถยื่นขออนุมัติโครงการลงทุนกับคณะกรรมการการลงทุนเมียนมาร์ (Myanmar Investment Commission: MIC) ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) ยื่นขออนุมัติโครงการลงทุนต่อคณะกรรมการการลงทุนเมียนมาร์ (MIC)

นักลงทุนยื่นขออนุมัติโครงการลงทุนต่อคณะกรรมการการลงทุนเมียนมาร์ (MIC) ภายใต้กฎหมายการลงทุนของต่างชาติฉบับใหม่ (Foreign Investment Law 2012) โดยมีเอกสารและหลักฐานเพื่อขอรับการส่งเสริมการลงทุนจาก MIC ดังนี้

- 1.1) Business Profile พร้อมเอกสารแสดงความน่าเชื่อถือทางการเงินของบริษัท
- 1.2) Bank Reference เพื่อรับรองฐานะทางการเงินของนักลงทุน/บริษัท
- 1.3) รายละเอียดสำคัญของโครงการลงทุน³ เช่น
 - ประมาณการกำไรสุทธิประจำปี งบกำไรขาดทุนประจำปี
 - ประมาณการรายได้เงินตราต่างประเทศประจำปี
 - บัญชีกระแสเงินสดประจำปีของบริษัทที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตหรือบริการ
 - ประมาณการระยะเวลาของการคืนทุน
 - ประมาณการอัตราการจ้างแรงงาน
 - ประมาณการเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติ (National Income) จากการลงทุน
 - ปัจจัยการตลาดในประเทศและต่างประเทศ
 - ความต้องการสินค้าสำหรับตลาดภายในประเทศ
 - ประมาณการเงินออมในสกุลเงินตราต่างประเทศ

2) ขั้นตอนพิจารณาอนุมัติโครงการ

คณะกรรมการการลงทุนเมียนมาร์ (MIC) จะส่งมอบเอกสารและหลักฐานให้แก่คณะกรรมการพิจารณาการลงทุนจากต่างชาติ (Foreign Investment Commission: FIC) เป็นผู้พิจารณาอนุมัติโครงการซึ่งตามกฎหมายลงทุนต่างชาติฉบับใหม่ (Foreign Investment Law 2012) ได้กำหนดกรอบเวลา

³ อ้างอิงจาก DICA

ของ MIC ที่จะยอมรับหรือปฏิเสธการพิจารณาข้อเสนอโครงการลงทุนเพื่อขอรับสิทธิประโยชน์ภายใต้กฎหมายลงทุนต่างชาติภายใน 15 วันนับจากวันที่นักลงทุนต่างชาติยื่นข้อเสนอโครงการลงทุน และหาก MIC ยอมรับที่จะพิจารณาข้อเสนอโครงการลงทุนดังกล่าว ก็ต้องดำเนินการพิจารณาเพื่อรับรองหรือปฏิเสธโครงการลงทุนดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน (รวมทั้งหมด 105 วันนับจากวันที่นักลงทุนต่างชาติยื่นข้อเสนอโครงการลงทุน)

3) ข้อปฏิบัติหลังจากได้รับอนุมัติโครงการ

หลังจากได้รับอนุมัติโครงการการลงทุนจาก MIC แล้ว ผู้ลงทุนต้องดำเนินการดังนี้

3.1) การนำเงินลงทุนเข้ามาในประเทศ

นักลงทุนต่างชาติจะต้องโอนเงินตราต่างประเทศไปฝากไว้กับธนาคารการค้าต่างประเทศ (Myanmar Foreign Trade Bank: MFTB) โดย MIC จะเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขและระยะเวลาที่นักลงทุนต่างชาติจะต้องนำเงินลงทุนเข้ามาในประเทศเมียนมาร์ ซึ่งจะต้องนำเงินลงทุนทั้งหมดเข้ามาให้ครบถ้วนภายในระยะเวลา 1-5 ปี

3.2) การยื่นขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจ (Permit to Trade) และจดทะเบียนนิติบุคคล

ต้องขอรับใบอนุญาตทำการค้า (Permit to Trade) และการยื่นจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจากสำนักงานจดทะเบียนบริษัท (Company Registrations Office: CRO) กระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจและวางแผนแห่งชาติเสียก่อนจึงจะเริ่มดำเนินการได้⁴

3.3) จัดให้มีการประกันภัย

ต้องทำประกันภัยกับ Myanmar Insurance Corporation ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ และเป็นบริษัทประกันภัยแห่งเดียวในประเทศเมียนมาร์ ตามกฎหมายนักลงทุนจะต้องจัดให้มีประกันภัย ดังต่อไปนี้ ประกันภัยเครื่องจักรกล ประกันอัคคีภัย ประกันภัยทางทะเล และประกันอุบัติเหตุส่วนบุคคล

3.4) เปิดบัญชีกับธนาคาร

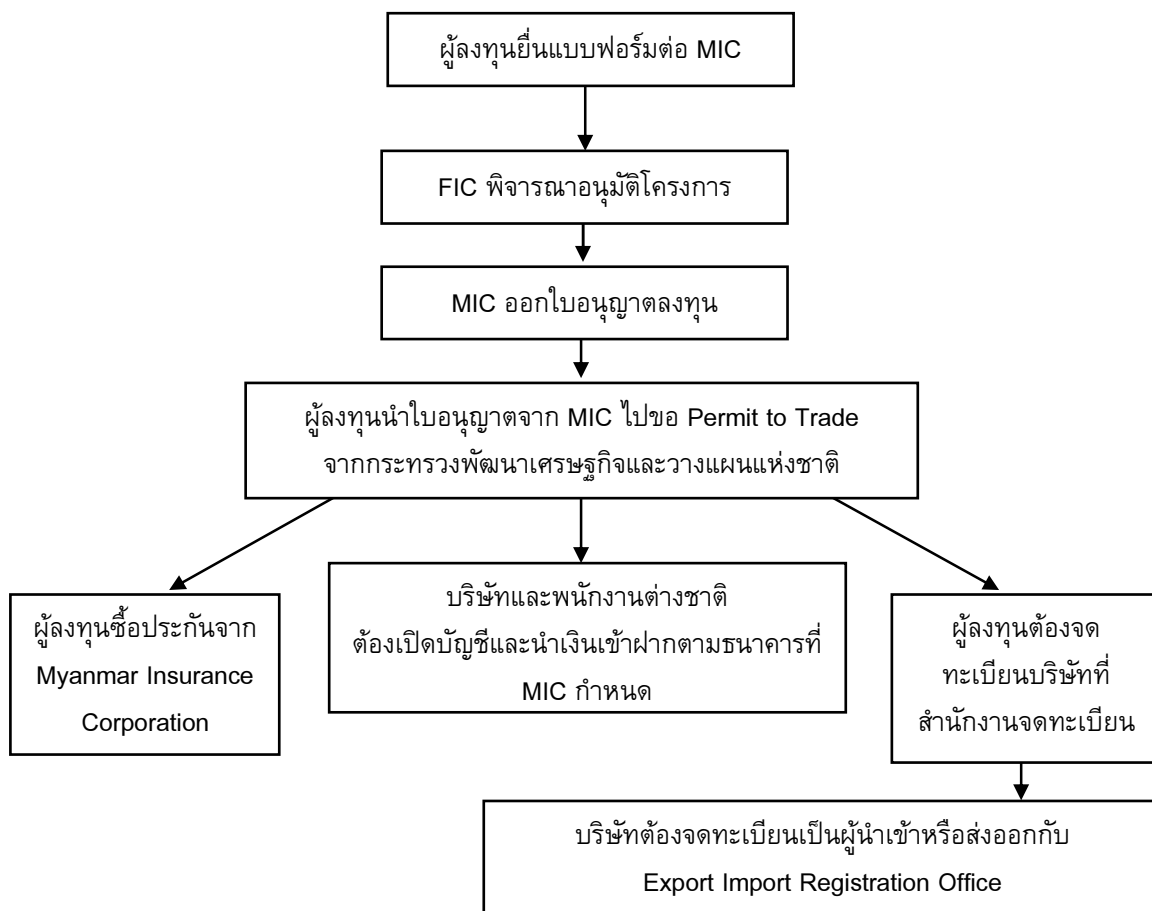
หลังจากที่ได้ดำเนินการตามเงื่อนไขและขั้นตอนดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว บริษัทและพนักงานชาวต่างชาติก็จะสามารถไปเปิดบัญชีกับธนาคารได้

⁴ สามารถดูรายละเอียดขั้นตอนขอใบอนุญาตทำการค้า (Permit to Trade) และการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทได้ในหัวข้อที่ 3.2.3

3.5) การจดทะเบียนเป็นผู้นำเข้าและผู้ส่งออก

บริษัทจะต้องจดทะเบียนเป็นผู้นำเข้าและส่งออกในกรณี que ธุรกิจต้องมีการนำเข้าและส่งออก โดยไปจดทะเบียนที่ Export Import Registration Office ที่อยู่ภายใต้ Directorate of Trade กระทรวงพาณิชย์ เพื่อขอใบอนุญาตเป็นผู้ส่งออก ที่จะใช้สำหรับการส่งออกสินค้าไปนอกประเทศเมียนมาร์ และใบอนุญาตเป็นผู้นำเข้าเพื่อที่จะนำสิ่งของเข้ามาในประเทศเมียนมาร์

จากขั้นตอนทั้งหมดข้างต้น สามารถสรุปได้ดังรูปภาพที่ 3.1

ที่มา: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า สันค้ำอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ กระทรวงพาณิชย์ (2555)

รูปที่ 3.1 ขั้นตอนการขออนุมัติโครงการลงทุน

3.2.3 ขั้นตอนการขอใบอนุญาตทำการค้า (Permit to Trade) และการจัดตั้งบริษัท

การขอใบอนุญาตทำการค้า (Permit to Trade) และการยื่นจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทในประเทศเมียนมาร์สามารถทำได้โดยการยื่นจดทะเบียนด้วยตนเองที่สำนักงานจดทะเบียนบริษัท (Company Registrations Office: CRO) กระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจและวางแผนแห่งชาติ (Ministry of National Planning and Economic Development) โดยมีขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขอใบอนุญาตทำการค้า (Permit to Trade)

บริษัทจำกัดที่จะสามารถประกอบกิจการในเมียนมาร์ได้ ต้องได้รับใบอนุญาตทำการค้า (Permit to Trade) จากสำนักงานจดทะเบียนบริษัท กระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจและวางแผนแห่งชาติ ก่อนที่จะสามารถยื่นจดทะเบียนบริษัท โดยจะต้องต่ออายุใบอนุญาตทุก 3 ปี

ในด้านเงินลงทุนในธุรกิจ ตามกฎหมายลงทุนต่างชาติฉบับใหม่ (Foreign Investment Law 2012) ได้ยกเลิกข้อจำกัดมูลค่าการลงทุนขั้นต่ำ แต่อย่างไรก็ตามสำหรับธุรกิจบางประเภท ผู้ลงทุนจะต้องนำเงินทุนเข้าประเทศเมียนมาร์ โดยมีจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องนำเข้ามาในสกุลเงินต่างประเทศที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล เช่น ดอลลาร์ สรอ. โดยมีอัตราขั้นต่ำต่างกันตามประเภทธุรกิจซึ่งจะกำหนดเกณฑ์ต่ำสุดของเงินลงทุนตามความเห็นชอบของรัฐบาล

เอกสารที่ต้องใช้ในการขอใบอนุญาตทำการค้า (Permit to Trade) มีดังนี้

- (1) แบบ Form A⁵ ของกฎระเบียบว่าด้วยเรื่องบริษัทในประเทศเมียนมาร์ (Myanmar Companies Regulation 1957) ที่กรอกครบถ้วน
- (2) สำเนาว่าหนังสือบริคณห์สนธิ
- (3) รายชื่อ สัญชาติ ที่อยู่ของผู้ถือหุ้น/กรรมการ พร้อมสำเนาหนังสือเดินทาง หรือบัตรประชาชน
- (4) รายการกิจการ/ธุรกิจที่จะประกอบกิจการในเมียนมาร์
- (5) รายการประมาณการค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการดำเนินการต่างๆ ในปีแรกที่เมียนมาร์
- (6) คำรับรองจำนวนเงินที่เป็นสกุลเงินต่างชาติที่จะนำเข้ามาในเมียนมาร์

⁵ เป็นแบบคำร้องสมัครเพื่อขอใบอนุญาตทำการค้า

- (7) มติของกรรมการบริษัท ในการจัดตั้ง บริษัทร่วมทุนในเมียนมาร์ (ในกรณีที่คู่สัญญาเป็นบริษัท)
- (8) สำเนาใบอนุญาตโครงการจากคณะกรรมการการลงทุนเมียนมาร์ (Myanmar Investment Commission: MIC) สำหรับโครงการที่ขอ MIC Permit
- (9) คำรับรองว่าผู้ถือหุ้นหรือกรรมการ (เฉพาะผู้ประกอบการต่างด้าว) ไม่ได้เป็นผู้ถือหุ้นหรือกรรมการที่บริษัทอื่น
- (10) ข้อมูลประวัติธุรกิจทั้ง บริษัทต่างชาติและบริษัทท้องถิ่น
- (11) หลักฐานทางการเงินของบริษัท/ตัวบุคคล

ในกรณีที่เป็นสำนักงานสาขาของบริษัทต่างชาติ หรือสำนักงานผู้แทนจะใช้เอกสารประกอบเพิ่มเติม ดังนี้

- (1) ใช้สำเนาหนังสือบริคณห์สนธิของสำนักงานใหญ่ (แทนของบริษัท) หรือเอกสารอื่นๆ ที่แสดงถึงการจัดตั้งบริษัท ซึ่งได้รับการรับรองโดยสถานทูตเมียนมาร์ที่ตั้งอยู่ในประเทศที่บริษัทนั้นประกอบการ
- (2) รายงานประจำปี (Annual Report) ของปีงบประมาณ 2 ปีล่าสุด หรือหากใช้งบดุล และบัญชีกำไรขาดทุน จะต้องได้รับการรับรองโดยสถานทูตเมียนมาร์ที่ตั้งอยู่ในประเทศที่บริษัทนั้นประกอบการ
- (3) หนังสือบริคณห์สนธิ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่ไม่ได้เป็นภาษาอังกฤษ จะต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษและได้รับการรับรองความถูกต้อง

สำหรับขั้นตอนการขอใบอนุญาตทำการค้า (Permit to Trade) มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

- (1) ยื่นใบสมัครแบบ Form A อย่างครบถ้วนสมบูรณ์และติดอากรแสตมป์มูลค่าประมาณ 850 จ๊าด (1 ดอลลาร์ สรอ.) รวมทั้งจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการสมัครประมาณ 85,000 จ๊าด (100 ดอลลาร์ สรอ.) ก่อนยื่นแบบฟอร์มใบสมัครต่อคณะกรรมการโครงสร้างเงินทุน
- (2) คณะกรรมการโครงสร้างเงินทุนและกระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจและวางแผนแห่งชาติ จะทำการตรวจสอบพิจารณาการสมัคร หากผ่านการอนุมัติ จะกำหนดเงินทุนเริ่มต้นที่ต้องนำเข้ามาในสกุลเงินต่างชาติ
- (3) คณะกรรมการโครงสร้างเงินทุนออกจดหมายแนะนำการนำเงินทุนต่างประเทศเข้ามา สำหรับการออกใบอนุญาตทำการค้า พร้อมส่งกำหนดเงื่อนไขซึ่งบริษัทจะต้องลงนาม

(4) ผู้ลงทุนต้องนำเงินทุนในสกุลเงินต่างชาติร้อยละ 50 ของเงินที่คณะกรรมการโครงสร้างเงินทุนกำหนดเข้ามาลงทุนในประเทศเมียนมาร์ก่อนการออกใบอนุญาตทำการค้า โดยฝากไว้กับธนาคารที่ประเทศเมียนมาร์กำหนดไว้ ได้แก่ Myanmar Foreign Trade Bank (MFTB), Kanbawza Bank, Asia Green Development Bank, Ayeyarwady Bank, Myanmar Investment and Commercial Bank (MICB) และ Cooperative Bank

(5) ผู้ลงทุนต้องนำเงินที่เหลืออีกร้อยละ 50 เข้าประเทศเมียนมาร์ โดย MIC จะเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขและระยะเวลาที่นักลงทุนต่างชาติจะต้องนำเงินลงทุนเข้ามาในประเทศเมียนมาร์ ซึ่งอาจจะเป็นระยะเวลา 1-5 ปี ที่ต้องมีการนำเงินลงทุนทั้งหมดเข้ามาให้ครบถ้วน

(6) กระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจและวางแผนแห่งชาติ ออกใบอนุญาตทำการค้า โดยมีอายุ 3 ปี

2) การยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทที่สำนักงานจดทะเบียนบริษัท (Company Registrations Office : CRO)

ตามมาตรา 27A ของกฎหมายพระราชบัญญัติการจัดตั้งบริษัท (Myanmar Companies Act) สำหรับบริษัทต่างชาติ ทั้งที่เป็นกิจการที่ชาวต่างชาติเป็นเจ้าของทั้งหมด (Wholly Foreign-Owned Enterprises) และกิจการร่วมทุน (Joint Venture) จะต้องได้รับใบอนุญาตทำการค้า (Permit to Trade) และจดทะเบียนบริษัท แต่ตามกฎหมายพระราชบัญญัติว่าด้วยบริษัทพิเศษ (Special Company Act 1950) บริษัทร่วมทุนที่มีรูปแบบเป็นรัฐวิสาหกิจจะได้รับยกเว้นไม่ต้องจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท

เมื่อนักลงทุนได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจแล้วจะสามารถยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทได้ที่สำนักงานจดทะเบียนบริษัท (Company Registration Office: CRO) โดยกฎหมายเมียนมาร์ว่าด้วยการจัดตั้งบริษัท (Myanmar Companies Act) ได้กำหนดให้ผู้นำคำขอจดทะเบียนต้องนำเอกสารดังต่อไปนี้มายื่นประกอบคำขอ

2.1) การขอจดทะเบียนบริษัทจำกัดของนักลงทุนต่างชาติ เอกสารที่ต้องใช้ประกอบด้วย

(1) สำเนาใบอนุญาตทำการค้า (Permit to Trade)

(2) หนังสือบริคณห์สนธิสองชุด พิมพ์ในภาษาเมียนมาร์และภาษาอังกฤษ โดยประทับอากรแสตมป์มูลค่า 283,000 จ๊าด (330 ดอลลาร์ สรอ.) ในกรณีที่เป็นบริษัทร่วมทุนกับรัฐวิสาหกิจ

เอกสารดังกล่าวจะต้องได้รับการรับรองจากอัยการสูงสุด และกระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจและวางแผนแห่งชาติ ตามกฎหมายพระราชบัญญัติว่าด้วยบริษัทพิเศษ (Special Company Act 1950)

(3) คำรับรองการจดทะเบียนบริษัท

(4) ใบรับรองการแปลเอกสารจากสำนักงานกฎหมายหรือสำนักงานบัญชีที่ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

(5) ชื่อบริษัท และที่อยู่ของสำนักงานที่จดทะเบียนเพื่อประกอบการในเมียนมาร์

(6) รายชื่อ สัญชาติ ที่อยู่ สำเนาหนังสือเดินทาง หรือบัตรประชาชนของกรรมการและผู้ถือหุ้น

(7) ใบเสร็จค่าจดทะเบียน และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ

(8) วัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งบริษัท 3 ข้อ

(9) สำเนาใบอนุญาตโครงการจากคณะกรรมการการลงทุนเมียนมาร์ (Myanmar Investment Commission: MIC) สำหรับโครงการที่ขอ MIC Permit

(10) หลักฐานทางการเงิน

2.2) การขอจดทะเบียนสำนักงานสาขาของบริษัทต่างชาติ เอกสารที่ต้องใช้ประกอบด้วย

(1) สำเนาใบอนุญาตทำการค้า (Permit to Trade)

(2) หนังสือบริคณห์สนธิที่ได้รับการรับรองจากสถานทูตเมียนมาร์ในประเทศที่บริษัทประกอบการ

(3) ใบรับรองการแปลเอกสารจากสำนักงานกฎหมายหรือสำนักงานบัญชี

(4) คำรับรองเอกสารว่าเป็นเอกสารที่ถูกต้องตามกฎหมาย

(5) ชื่อ ที่อยู่ สัญชาติ รายละเอียดของบุคคลที่อยู่ในเมียนมาร์ที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการในนามบริษัท

(6) รายชื่อกรรมการของบริษัทแม่

(7) ใบสำคัญการจ่ายเงินค่าธรรมเนียมต่าง ๆ

3) สำนักงานจดทะเบียนบริษัท (Company Registrations Office: CRO) กระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจและวางแผนแห่งชาติ (Minister of National Planning and Economic Development) พิจารณาการสมัคร

หลังจากที่ผู้ประกอบการยื่นเอกสารครบถ้วนแล้ว นายทะเบียน สำนักงานจดทะเบียนบริษัท กระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจและวางแผนแห่งชาติ จะเป็นผู้พิจารณาการสมัคร และดำเนินการจดทะเบียน

4) สำนักงานจดทะเบียนบริษัท (Company Registration Office : CRO) ออกใบสำคัญการจดทะเบียนให้แก่บริษัท

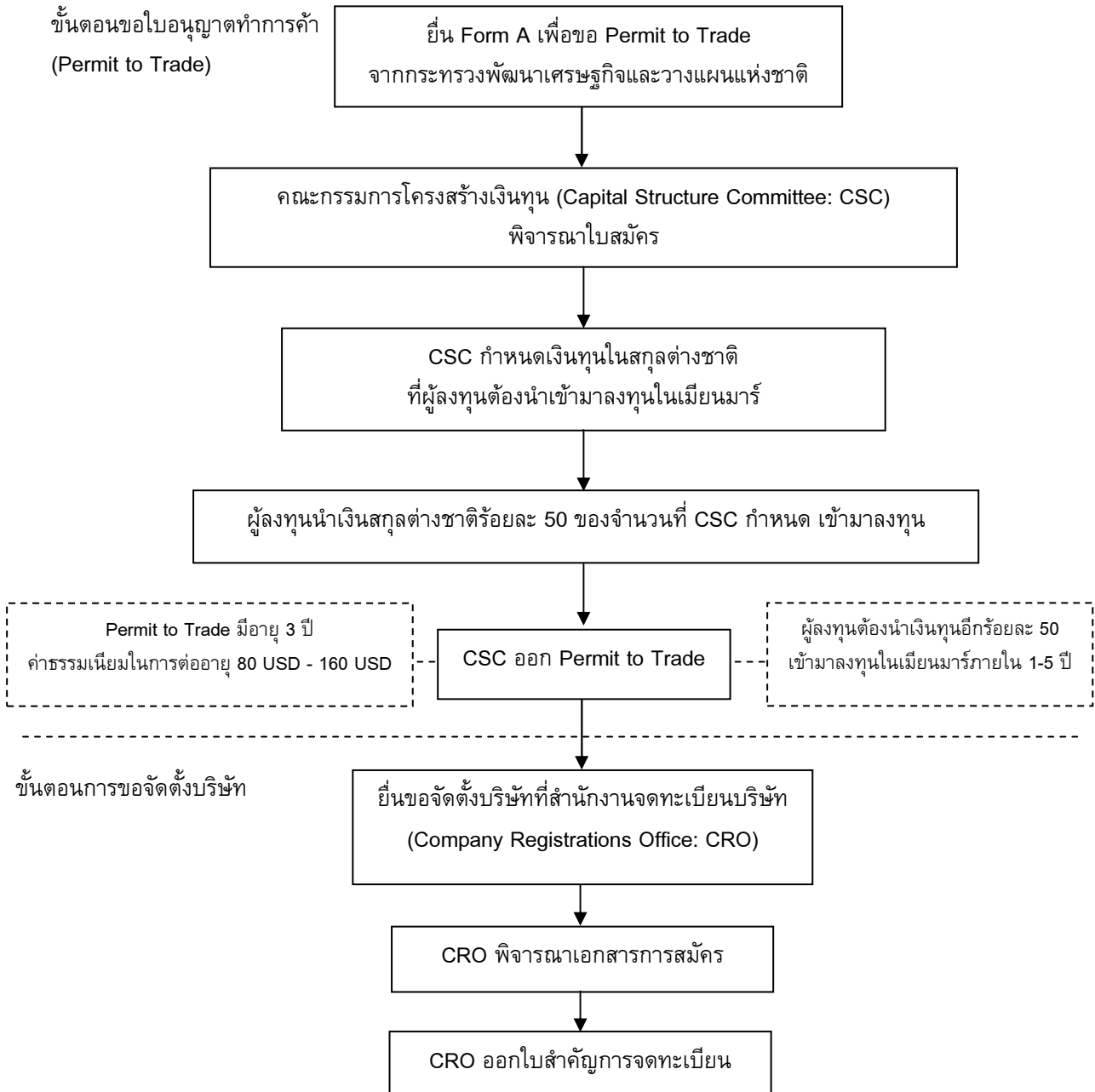
เมื่อนายทะเบียนพิจารณาและดำเนินการจดทะเบียนแล้ว สำนักงานจดทะเบียนบริษัทจะออกใบสำคัญการจดทะเบียนให้แก่บริษัท โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 3-4 สัปดาห์

เมื่อจัดตั้งธุรกิจตามขั้นตอนต่างๆ เสร็จสมบูรณ์แล้ว ผู้ประกอบการจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้

- (1) ที่ทำการบริษัทจะต้องมีชื่อบริษัทติดที่หน้าสำนักงานอย่างชัดเจน
- (2) ทุกบริษัทต้องมีสำนักงานที่จดทะเบียนในเมียนมาร์ ซึ่งจะต้องแจ้งที่อยู่ต่อคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนและการบริหารงานบริษัท (Directorate of Investment and Company Administration: DICA) กระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจและวางแผนแห่งชาติ ตั้งแต่ขั้นตอนยื่นเอกสารจดทะเบียน และหากมีการเปลี่ยนแปลงที่อยู่จะต้องแจ้งให้ DICA ทราบภายใน 28 วันหลังจากการเปลี่ยนที่อยู่สำนักงาน
- (3) ทุกบริษัทต้องจัดการประชุมสามัญปีละ 1 ครั้ง โดยการประชุมครั้งแรกจะต้องจัดภายใน 18 เดือนหลังจากการจัดตั้งบริษัท และการประชุมครั้งต่อไปในแต่ละปีจะต้องประชุมภายใน 15 เดือนจากการประชุมสามัญประจำปีครั้งก่อน และช่วงเวลาระหว่างการตรวจบัญชีประจำปีงบประมาณกับการประชุมสามัญจะต้องไม่เกิน 9 เดือน
- (4) บริษัทจะต้องยื่นรายงานผลตอบแทนรายปี พร้อมกับงบการเงินต่อคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนและการบริหารงานบริษัท (Directorate of Investment and Company Administration: DICA) ภายใน 21 วันหลังการประชุมสามัญประจำปี
- (5) บริษัทต้องยื่นรายได้ประจำปีภายใน 3 เดือนหลังจากจบปีงบประมาณ ซึ่งเริ่มต้นปีงบประมาณ ณ วันที่ 1 เมษายน และจบปีงบประมาณ ณ วันที่ 31 มีนาคม ของปีถัดไป

(6) หากบริษัทไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ จะต้องรับโทษตามกฎหมาย

จากขั้นตอนการขอใบอนุญาตทำการค้าและการขอจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทข้างต้น สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังรูปที่ 3.2 ต่อไปนี้

ที่มา: การจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจในประเทศพม่า กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ (2556) และจากการสัมภาษณ์

รูปที่ 3.2 ขั้นตอนการขอใบอนุญาตทำการค้าและขอจัดตั้งบริษัท

3.2.4 กิจกรรมที่อนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติลงทุน กิจกรรมที่ห้ามให้นักลงทุนต่างชาติลงทุน กิจกรรมที่ต้องทำร่วมกับบริษัทเมียนมาร์หรือนักลงทุนชาวเมียนมาร์ และกิจกรรมที่ต้องดำเนินการภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด

1) สาขาธุรกิจที่เปิดสำหรับนักลงทุนต่างชาติ

หลังการประกาศกฎหมายการลงทุนจากต่างชาติ (Foreign Investment Law 1988) ในปี 2531 นั้น รัฐบาลเมียนมาร์ได้ประกาศประเภทของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่อนุญาตให้ชาวต่างชาติสามารถเข้ามาลงทุนตามระเบียบที่ทางการได้วางไว้ดังต่อไปนี้

- (1) เกษตรกรรม
- (2) การขนส่งและการสื่อสาร
- (3) ปศุสัตว์และการประมง
- (4) การค้า
- (5) การป่าไม้
- (6) อุตสาหกรรม⁶
- (7)เหมืองแร่
- (8) การก่อสร้าง

นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่นๆ ที่มีได้ระบุไว้ ซึ่งรัฐบาลจะพิจารณาอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติเป็นกรณีพิเศษตามเหตุผลอันควร ทั้งนี้ในการลงทุนในสาขาธุรกิจต่างๆ จะต้องผ่านการอนุมัติโครงการลงทุนจากคณะกรรมการการลงทุนเมียนมาร์ (Myanmar Investment Commission: MIC)⁷

2) สาขาธุรกิจที่ห้ามให้นักลงทุนต่างชาติลงทุน

ตามคำสั่งหมายเลข 1/2013 ว่าด้วยกฎระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนจากต่างประเทศ ปี 2556 (Foreign Investment Rules 2013) ได้กำหนดรายละเอียดกิจกรรมทางเศรษฐกิจสาขาต่างๆ ที่

⁶ ได้แก่ การแปรรูปอาหาร สิ่งทอ เครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องใช้ในครัวเรือน เครื่องหนัง อุปกรณ์การขนส่ง วัสดุ ก่อสร้าง กระดาษ เคมีภัณฑ์และเวชภัณฑ์ เหล็กและอุปกรณ์เหล็ก เครื่องจักรและเครื่องจักรหนัก

⁷ ดูรายละเอียดในหัวข้อ 3.2.2 เรื่องขั้นตอนการขออนุมัติโครงการลงทุน (MIC Permit)

ไม่อนุญาตให้ชาวต่างชาติดำเนินการในเมียนมาร์ ทั้งสิ้น 21 สาขา⁸ ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ กิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขอนามัยของประชาชนรวมถึงสาขาที่เป็นผลประโยชน์หลักของชาติ ดังรายการต่อไปนี้

- (1) การผลิตและกิจการที่เกี่ยวข้องกับอาวุธหรือระเบิดที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ
- (2) กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ทำลายลุ่มน้ำ ป่าต้นน้ำ สถานที่ทางศาสนา ความเชื่อ พื้นที่เพาะปลูก พื้นที่เลี้ยงสัตว์ และทรัพยากรน้ำ
- (3) การผลิตและการเกษตรที่ขัดแย้งต่อกฎหมายปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ และกฎหมายเกษตรกรรมอื่นๆ ที่ประกาศเป็นครั้งคราว
- (4) การตั้งโรงงานนำเข้าของเสียหรือของเหลือใช้มาใช้ในกระบวนการผลิต
- (5) การผลิตเคมีที่ทำลายชั้นบรรยากาศ 34 ชนิด ภายใต้อนุสัญญากรุงเวียนนาและพิธีสารมอนทรีออลว่าด้วยการป้องกันชั้นบรรยากาศโอโซน (Vienna Convention and Montreal Protocol to Ozone Protection)
- (6) การผลิตสารประกอบอินทรีย์ (Organic Compound) 21 ชนิด ที่ต้องห้ามตามอนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยเรื่องการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมจากสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน (Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants : POPs)
- (7) การผลิตวัตถุอันตรายที่ขัดแย้งกับกฎหมายการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและกฎระเบียบที่ประกาศเป็นครั้งคราว
- (8) การบริหารจัดการป่าไม้ธรรมชาติ
- (9) การสำรวจ ขุดเจาะ และการผลิตหยกและอัญมณี
- (10) กิจการเหมืองแร่ที่เป็นกิจการขนาดเล็กหรือขนาดกลาง
- (11) การผลิตและจำหน่ายวัสดุก่อสร้างที่มีส่วนประกอบของ Asbestos
- (12) การบริหารจัดการระบบไฟฟ้า
- (13) การซื้อขายไฟฟ้า
- (14) บริการการตรวจสอบที่เกี่ยวข้องกับไฟฟ้า

⁸ อ้างอิงจาก Foreign Investment Rules, Myanmar Legal Services Limited 2013

(15) การใช้และการนำเข้า Methyl Tertiary Butyl Ether (MTBE), Tetra Ethyl Lead (TEL) ที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

(16) กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ปล่อยสารเคมี รังสี เสียงดัง ฝุ่น และอื่นๆ ที่เป็นอันตราย และก่อให้เกิดมลภาวะทางน้ำ ทางอากาศ ที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพ

(17) การขุดเจาะแร่ธาตุรวมทั้งทองในบริเวณทางน้ำไหลผ่าน

(18) บริการที่เกี่ยวข้องกับการนำร่องทางอากาศ (Air Navigation Services)

(19) บริการที่เกี่ยวข้องกับการเดินเรือทางทะเล (Pilotage Services)

(20) กิจกรรมการพิมพ์และธุรกิจสื่อกระจายเสียง

(21) กิจกรรมการพิมพ์นิตยสารหรือวารสารที่ออกตามกำหนดเวลาที่ใช้ภาษาของชนกลุ่มน้อยและภาษาเมียนมาร์

3) สาขาธุรกิจที่ต่างชาติต้องดำเนินกิจการร่วมกับบริษัทเมียนมาร์หรือนักลงทุนชาวเมียนมาร์

ตามคำสั่งหมายเลข 1/2013 ว่าด้วยกฎระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนจากต่างประเทศ ปี 2556 (Foreign Investment Rules 2013) ได้กำหนดรายละเอียดสาขาที่ต่างชาติต้องดำเนินกิจการร่วมกับบริษัทเมียนมาร์หรือนักลงทุนชาวเมียนมาร์ในรูปแบบการร่วมทุน (Joint Venture) รวม 42 สาขา⁹ เช่น

- (1) การผลิตและจัดจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคหลายชนิด รวมทั้งเครื่องดื่มและอาหาร
- (2) การผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุ เคมีภัณฑ์ เวชภัณฑ์ และอุปกรณ์ต่างๆ
- (3) การผลิตและจัดจำหน่ายพลาสติกและยาง
- (4) การก่อสร้าง จำหน่าย และให้เช่าอาคารที่อยู่อาศัย และอาคารพาณิชย์
- (5) การก่อสร้างโครงการที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน สะพาน รถไฟใต้ดิน
- (6) กิจการโรงพยาบาลและคลินิก
- (7) กิจการท่องเที่ยว
- (8) การขนส่งผู้โดยสารและสินค้าทางเรือ

⁹ อ้างอิงจาก Foreign Investment Rules, Myanmar Legal Services Limited 2013

4) สาขาที่อนุญาตให้ต่างชาติดำเนินกิจการภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด

ตามคำสั่งหมายเลข 1/2013 ว่าด้วยกฎระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนจากต่างประเทศ ปี 2556 (Foreign Investment Rules 2013) ได้กำหนดสาขาที่อนุญาตให้ต่างชาติดำเนินกิจการภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจการดังกล่าว เช่น

(1) สาขาที่ต้องร่วมทุนกับรัฐบาลเมียนมาร์เท่านั้น เช่น บริการเดินเรือทะเลของต่างชาติ การขนส่งทางเรือในประเทศ เหมือนถ่านหิน การก่อสร้างอาคารและบริการที่เกี่ยวข้อง กิจการที่เกี่ยวข้อง แร่หายาก แร่ยุทธศาสตร์ และอัญมณี เป็นต้น

(2) สาขาที่กำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานของสากล เช่น มาตรฐานตามข้อตกลงยอมรับร่วมกันของอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement : ASEAN MRA) เช่น การออกแบบก่อสร้างอาคาร โรงงาน การผลิตวัสดุก่อสร้างแบบ Pre-Fabrication¹⁰ เป็นต้น มาตรฐานการจัดการทางสุขาภิบาลและสุขภาพสัตว์ที่ดี (Good Animal Husbandry Practices: GAHP) มาตรฐาน GMP/HACCP ในกิจการด้านปศุสัตว์และยา

(3) สาขาที่กำหนดให้ต้องผ่านการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ในกิจการเหมืองแร่ การสำรวจขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ การก่อสร้างขนาดใหญ่ การผลิตรถยนต์/ต่อเรือ เคมี กระดาษ ซีเมนต์ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไฟฟ้า ฯลฯ

(4) สาขาที่กำหนดให้ทำในรูปแบบ Build Operate Transfer (BOT) เท่านั้น เช่น การก่อสร้างอาคารพาณิชย์/สำนักงานให้เช่าขนาดใหญ่ที่ชาวต่างชาติเป็นเจ้าของทั้งหมด และการผลิตและขายพลังงานไฟฟ้าที่ใช้พลังงานน้ำและถ่านหิน เป็นต้น

(5) สาขาที่มีการกำหนดสัดส่วนวัตถุดิบในประเทศที่ต้องใช้ เช่น การผลิตน้ำมันจากพืชและสัตว์ เครื่องดื่ม บุหรี่ น้ำหอม เครื่องสำอาง เป็นต้น

(6) สาขาที่กำหนดสัดส่วนการลงทุนของต่างชาติและชาวเมียนมาร์ เช่น

- กิจการป่าไม้ ให้ต่างชาติถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 25-45

- การผลิตวารสาร/นิตยสารเฉพาะทางที่เป็นภาษาต่างประเทศชาวเมียนมาร์ต้องถือหุ้นร้อยละ 51 และ 2 ใน 3 ของพนักงานหลักๆ ต้องเป็นชาวเมียนมาร์

¹⁰ Pre-Fabrication คือ การผลิตชิ้นส่วนประกอบแบบสำเร็จรูปของอาคาร เพื่อให้สามารถง่ายต่อการประกอบในพื้นที่ก่อสร้าง

- กิจการสปา ต่างชาติสามารถถือครองกิจการได้ร้อยละ 100 เฉพาะในการดำเนินกิจการโรงแรมระดับ 3 ดาวขึ้นไป

- กิจการค้าปลีกขนาดใหญ่ ชาวเมียนมาร์ต้องถือหุ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50

(7) สาขาที่กำหนดระยะเวลาอนุญาตการประกอบการ เช่น การทำเหมืองแร่ขนาดใหญ่ อนุญาต 15 ปี ต่ออายุได้ 4 ครั้ง ๆ ละ 5 ปี การเลี้ยงหอยมุกอนุญาต 15 ปี ต่ออายุได้ 2 ครั้ง ๆ ละ 5 ปี

(8) สาขาที่มีการกำหนดช่วงเวลาให้เริ่มดำเนินการ เช่น กิจการค้าปลีกขนาดใหญ่จะเริ่มดำเนินการได้ภายหลังปี 2558 เท่านั้น (นอกเหนือจากเงื่อนไขการร่วมทุนกับชาวเมียนมาร์)

3.3 กิจการที่ได้รับการส่งเสริมจากคณะกรรมการการลงทุนเมียนมาร์ (MIC)

คณะกรรมการการลงทุนเมียนมาร์ (MIC) ไม่ได้มีการระบุถึงรายชื่อกิจการที่ส่งเสริมไว้เป็นการเฉพาะ มีเพียงรายชื่อกิจการที่อนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติสามารถลงทุนได้¹¹ ซึ่งปัจจัยหลักที่ MIC ใช้พิจารณาอนุมัติกิจการที่จะได้รับการส่งเสริมการลงทุนในเมียนมาร์ เช่น

1) จำนวนเงินลงทุน

MIC จะพิจารณาหลักฐานที่ประกอบด้วย Business Profile พร้อมเอกสารแสดงความน่าเชื่อถือทางการเงินของบริษัท และ Bank Reference เพื่อรับรองฐานะทางการเงินของนักลงทุน/บริษัท โดยปกติไม่มีการกำหนดจำนวนเงินลงทุนขั้นต่ำไว้ แต่สำหรับกิจการบางประเภทจะมีการกำหนดเงินลงทุนขั้นต่ำตามที่คณะกรรมการโครงสร้างเงินทุน (Capital Structure Committee: CSC) กำหนดไว้

2) การจ้างแรงงานชาวเมียนมาร์¹²

การจ้างแรงงานไร้ฝีมือ (Unskilled Labor) ต้องเป็นชาวเมียนมาร์เท่านั้น ส่วนแรงงานมีฝีมือ (Skilled Labor) กำหนดให้มีการจ้างแรงงานชาวเมียนมาร์เป็นสัดส่วนอย่างน้อยร้อยละ 25 ของการจ้าง

¹¹ ดูรายละเอียดในหัวข้อ 3.2.4 เรื่องกิจการที่อนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติลงทุน กิจการที่ห้ามให้นักลงทุนต่างชาติลงทุน กิจการที่ต้องทำร่วมกับบริษัทเมียนมาร์หรือนักลงทุนชาวเมียนมาร์ และกิจการที่ต้องดำเนินการภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด

¹² ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อ 3.6.1 เรื่องกฎหมายแรงงาน

แรงงานทั้งหมดในช่วง 2 ปีแรกของการดำเนินโครงการ และเพิ่มขึ้นเป็นอย่างน้อยร้อยละ 50 และร้อยละ 75 ในปีี่ 4 และปีี่ 6 ตามลำดับ

3) การฝึกอบรมทักษะการทำงานให้กับแรงงานชาวเมียนมาร์¹³

ในกรณีที่เป็นงานที่ต้องใช้ความชำนาญพิเศษจะต้องมีการฝึกอบรมให้แรงงานชาวเมียนมาร์มีทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานเพิ่มขึ้น สำหรับการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งงานนั้นๆ ทั้งชาวเมียนมาร์และต่างชาติต้องได้รับสิทธิอย่างเท่าเทียม

เมื่อได้รับอนุมัติการลงทุนจาก MIC แล้ว นักลงทุนต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด¹⁴ สำหรับสิทธิประโยชน์ที่นักลงทุนต่างชาติจะได้รับหลังการอนุมัติโครงการแล้ว จะกล่าวถึงในหัวข้อถัดไป

3.4 สิทธิประโยชน์ของนักลงทุนต่างชาติ

สิทธิประโยชน์ในการลงทุนของนักลงทุนจากต่างชาติในประเทศเมียนมาร์ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ สิทธิประโยชน์ในการลงทุนในเขตอุตสาหกรรม และสิทธิประโยชน์ในการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ¹⁵

สำหรับการลงทุนในพื้นที่ทั่วไปนอกเขตอุตสาหกรรม จะต้องได้รับการอนุมัติจาก MIC ก่อนเช่นกัน ซึ่ง MIC จะเป็นผู้พิจารณาสิทธิประโยชน์ให้ โดยพิจารณาตามกิจการที่จะทำการลงทุนเป็นรายการ

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงสิทธิประโยชน์ในการลงทุนในเขตอุตสาหกรรมสำหรับโครงการที่ได้รับอนุมัติโครงการลงทุนแล้ว (MIC Permit)¹⁶ โดยสิทธิประโยชน์ในการลงทุนได้ระบุไว้ในกฎหมายว่าด้วยการลงทุนจากต่างชาติ (Foreign Investment Law 2012) สรุปได้ดังนี้

1) สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นภาษีเงินได้

1.1) การลงทุนจากต่างประเทศจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ติดต่อกันเป็นเวลา 5 ปี นับจากปีที่เริ่มดำเนินกิจการ

¹³ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อ 3.6.1 เรื่องกฎหมายแรงงาน

¹⁴ ดูรายละเอียดในหัวข้อ 3.2.2 ข้อย่อยที่ 3 เรื่องข้อปฏิบัติหลังได้รับอนุมัติโครงการ

¹⁵ ดูรายละเอียดในหัวข้อ 3.5 เรื่องสิทธิประโยชน์ในการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

¹⁶ โครงการที่ไม่ผ่านการอนุมัติจาก MIC จะไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ในการลงทุนตามที่ระบุไว้

1.2) ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้จากกำไรสะสมที่นำกลับมาลงทุนใหม่อีกครั้ง ภายในระยะเวลา 1 ปีหลังจากที่มีกำไรเกิดขึ้น

2) สิทธิประโยชน์ในการลงทุนเพื่อการส่งออก

2.1) ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้สูงสุดร้อยละ 50 ของกำไรจากการส่งออก

2.2) การผลิตเพื่อการส่งออกจะได้รับการยกเว้นภาษีการค้า (Commercial Tax)

3) สิทธิประโยชน์ด้านภาษีศุลกากร

3.1) ได้รับการยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัสดุ (Materials) เพื่อใช้ในการก่อสร้างในช่วงระยะเวลาการก่อสร้างโครงการ

3.2) ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบ (Raw Materials) เป็นระยะเวลา 3 ปี ในการผลิตเชิงพาณิชย์ นับจากปีที่เริ่มดำเนินกิจการ

3.3) ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรและอุปกรณ์ (Machinery and Equipments) เป็นระยะเวลา 5 ปี นับจากปีที่เริ่มดำเนินกิจการ

4) สิทธิประโยชน์ในการหักลดหย่อนภาษี

4.1) ในกรณีที่บริษัทมีค่าใช้จ่ายในการทำวิจัยและพัฒนา (Research & Development) สามารถนำค่าใช้จ่ายดังกล่าวมาใช้ในการหักลดหย่อนภาษีได้

4.2) ได้สิทธิในการหักลดหย่อนภาษีจากค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์

5) สิทธิประโยชน์ในการเช่าที่ดิน

นักลงทุนต่างชาติไม่มีสิทธิในการถือครองที่ดิน แต่สามารถเช่าที่ดินจากรัฐบาลและเอกชนชาวเมียนมาร์ได้ โดยมีระยะเวลาเช่าสูงสุด 50 ปี ขึ้นอยู่กับประเภทและขนาดของการลงทุน และสามารถต่อสัญญาได้ครั้งละ 10 ปี 2 ครั้ง รวมระยะเวลาเช่าซื้อที่ดินได้นานที่สุดถึง 70 ปี¹⁷

¹⁷ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อ 3.6.2 เรื่องกฎหมายที่ดิน

6) การให้หลักประกัน

6.1) รัฐบาลเมียนมาร์รับประกันว่าจะไม่ระงับการทำธุรกิจที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนก่อนครบกำหนดตามระยะเวลาที่ได้รับอนุญาต โดยปราศจากเหตุผลที่เพียงพอ

6.2) เมื่อครบกำหนดระยะเวลาของสัญญา รัฐบาลเมียนมาร์รับประกันว่า นักลงทุนที่ลงทุนด้วยเงินทุนต่างประเทศจะมีสิทธิในการเบิกจ่ายเงินทุนนั้นตามประเภทของเงินตราต่างประเทศที่ได้ลงทุนไว้

7) สิทธิในการชำระภาษีเงินได้ของแรงงานชาวต่างชาติ

สิทธิในการชำระภาษีเงินได้สำหรับแรงงานชาวต่างชาติในอัตราเดียวกับผู้ปฏิบัติงานสัญชาติเมียนมาร์

3.5 สิทธิประโยชน์ในการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย

กิจการที่จะได้รับสิทธิพิเศษในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ อุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงธุรกิจที่จะส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไป ธุรกิจที่ส่งเสริมการค้าและบริการ ธุรกิจที่สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน ธุรกิจที่สร้างโอกาสการจ้างแรงงานแก่ประชาชน ธุรกิจที่มีการร่วมทุนของพลเมืองพม่ากับธุรกิจการลงทุนจากต่างประเทศ ธุรกิจที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธุรกิจอื่นๆ ที่หน่วยงานกลางกำหนด โดยมีหน่วยงานกลาง (Central Body) ที่ได้รับแต่งตั้งจากรัฐบาลเมียนมาร์ให้เป็นผู้พิจารณาอนุมัติโครงการลงทุนและดูแลเรื่องกฎระเบียบในการลงทุน

รัฐบาลเมียนมาร์ได้ประกาศใช้กฎหมายใหม่ 2 ฉบับ เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2554 คือ 1) กฎหมายว่าด้วยเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone Law)¹⁸ และ 2) กฎหมายว่าด้วยเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย (Dawei Special Economic Zone Law) โดยได้กำหนดสิทธิประโยชน์ไว้ดังนี้

1) สิทธิประโยชน์การใช้ประโยชน์ที่ดิน

นักลงทุนต่างชาติสามารถเช่าที่ดินได้นานถึง 75 ปี สำหรับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่

¹⁸ ปัจจุบันเมียนมาร์ได้วางบริเวณที่จะพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษไว้ 3 แห่ง ได้แก่ เขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย (Dawei) เขตเศรษฐกิจพิเศษเกาะรัมีหรือจ้อกผั่ว (Kyauk Phyu) และเขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา (Thilawa)

2) สิทธิประโยชน์ภาษีเงินได้นิติบุคคล¹⁹

ปีที่ 1-5 : ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้

ปีที่ 6-10 : อัตราภาษีที่ร้อยละ 15

ปีที่ 11-15 : อัตราภาษีที่ร้อยละ 15 สำหรับการนำผลกำไรกลับมาลงทุน

ปีที่ 11 เป็นต้นไป สามารถขอลดหย่อนภาษีได้

3) สิทธิประโยชน์ด้านอากรขาเข้า²⁰

3.1) อากรขาเข้าวัตถุดิบ เครื่องจักร และอุปกรณ์สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะได้รับยกเว้นภาษีศุลกากรและภาษีอากรอื่นๆ

3.2) อากรขาเข้าเครื่องจักร และยานพาหนะที่ใช้ในการลงทุน จะได้รับสิทธิประโยชน์ ดังนี้

- ปีที่ 1-5 : ได้รับยกเว้น โดยนับจากปีที่เริ่มการผลิต

- ปีที่ 6-10 : ได้รับสิทธิลดหย่อนร้อยละ 50

4) สิทธิประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวกับภาษีอากร (Non-Tax Incentives)

4.1) การได้รับบริการแบบ One-Stop Service เช่น การขออนุมัติโครงการลงทุนและการจัดตั้งบริษัท กระบวนการยื่นขอวีซ่ารวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

4.2) ไม่มีข้อจำกัดในการถือหุ้นของคนต่างด้าวหรือนิติบุคคลต่างด้าว

4.3) ผ่อนคลายมาตรการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

4.4) ได้รับความดูแลด้านความปลอดภัยจากภาครัฐ

4.5) จัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในพื้นที่ลงทุน ทั้งการติดต่อในประเทศและต่างประเทศ

4.6) บริการพิธีการศุลกากรที่รวดเร็วและทันสมัย

4.7) อนุญาตให้ว่าจ้างชาวต่างชาติได้

¹⁹ สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพิ่มเติมจะได้รับการพิจารณาขึ้นอยู่กับแต่ละกรณี

²⁰ สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพิ่มเติมจะได้รับการพิจารณาขึ้นอยู่กับแต่ละกรณี

5) สิทธิพิเศษอื่น ๆ ของนักลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย

นักลงทุนมีสิทธิที่จะดำเนินธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย ดังต่อไปนี้

- 5.1) การผลิตผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปจากวัตถุดิบ ซึ่งใช้กระบวนการผลิตโดยเครื่องจักร การบริหารจัดการคลังสินค้าการขนส่งและให้บริการ
- 5.2) การขนส่งและนำเข้าวัตถุดิบ วัสดุบรรจุภัณฑ์ เครื่องจักร อุปกรณ์และน้ำมันเชื้อเพลิง ที่ต้องใช้ในธุรกิจการลงทุนจากในประเทศหรือต่างประเทศเพื่อเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย
- 5.3) การพาณิชย์ นำเข้าและส่งออก
- 5.4) ค่าขายในตลาดท้องถิ่น ยกเว้น อาหารและยา
- 5.5) การจัดตั้งสำนักงานดำเนินการสำหรับธุรกิจการลงทุนและให้บริการงานต่างประเทศ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย ภายใต้การอนุมัติจากคณะกรรมการบริหาร
- 5.6) การสร้างท่าเรือน้ำลึก
- 5.7) อุตสาหกรรม เช่น โรงเหล็ก โรงปุ๋ยเคมี โรงกลั่นน้ำมัน โรงงานปิโตรเคมี โรงไฟฟ้า ถ่านหินหรือโรงไฟฟ้าก๊าซธรรมชาติ
- 5.8) ดำเนินธุรกิจ การบริการภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย
- 5.9) การสร้างถนน การสร้างทางรถไฟ สำหรับโครงการ จากพื้นที่ที่กำหนดถึงพื้นที่ ชายแดน รวมไปถึง สายนำส่งไฟฟ้า ท่อส่งปิโตรเลียมและท่อส่งก๊าซ
- 5.10) การจัดตั้งโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยและเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว รีสอร์ท
- 5.11) การดำเนินธุรกิจอื่นๆ นอกเหนือไปจากกฎหมายที่มีอยู่ ภายใต้การอนุมัติจากคณะกรรมการบริหาร

3.6 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน

ประเทศเมียนมาร์ได้ประกาศใช้กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศฉบับใหม่ เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2555 (Foreign Investment Law 2012) โดยปรับปรุงจากกฎหมายฉบับเดิม โดยเฉพาะในประเด็นความขัดแย้งระหว่างความต้องการของรัฐบาลเมียนมาร์ในการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ และการปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศของธุรกิจท้องถิ่น กฎหมายการลงทุนดังกล่าวจึงถือเป็นสัญญาณเริ่มต้นการเข้าไปลงทุนในเมียนมาร์หลังจากที่ได้เปิดประเทศอย่างเป็นทางการ

กฎหมายการลงทุนใหม่นี้ ประกอบด้วย 20 บท สาระสำคัญที่แตกต่างออกไปจากกฎหมายเดิมคือ

- (1) การยกเว้นภาษีรายได้ที่เพิ่มจาก 3 ปี เป็น 5 ปี
- (2) การกำหนดว่าต้องจ้างแรงงานที่มีฝีมือชาวเมียนมาร์ตามระยะเวลาของการดำเนินธุรกิจ²¹
- (3) การกำหนดระยะเวลาของการเช่าที่ดินมีการให้ระยะเวลาเช่าเพิ่มขึ้นเป็นช่วงแรก 50 ปี (ขึ้นอยู่กับประเภทธุรกิจและจำนวนเงินลงทุน) และสามารถต่อสัญญาเช่าได้อีก 2 ครั้ง ครั้งละ 10 ปี
- (4) นักลงทุนยังได้รับสิทธิในการโอน ขาย แลกเปลี่ยนการลงทุนไปให้คนอื่นได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการลงทุนเมียนมาร์ (Myanmar Investment Commission: MIC) ก่อน ซึ่งในกฎหมายการลงทุนเดิมนักลงทุนต่างชาติไม่สามารถทำได้
- (5) สัดส่วนการร่วมทุนระหว่างนักลงทุนต่างชาติกับนักลงทุนชาวเมียนมาร์ ไม่ได้กำหนดตายตัวเหมือนกฎหมายฉบับเดิมไว้ที่ร้อยละ 35 แต่ขึ้นอยู่กับข้อตกลงทั้งสองฝ่าย

ส่วนประเด็นอื่นๆ เช่น สัดส่วนการถือหุ้นของชาวต่างชาติข้างมากหรือทั้งสิ้น และการยกเว้นภาษีนำเข้าให้กับเครื่องจักรและเครื่องมือประเภทต่างๆ ก็ยังให้สิทธิเหมือนเดิมกับกฎหมายฉบับเดิมสำหรับบทลงโทษสำหรับกรณีที่นักลงทุนได้กระทำการขัดต่อกฎหมายนี้ หรือกฎหมายอื่นๆ หรือระเบียบหรือคำสั่งอื่นใด การลงโทษนั้นจะมีลำดับชั้นจากเบาไปหาหนัก เริ่มจากการตักเตือน พักสิทธิพิเศษเป็นการชั่วคราว เพิกถอนใบอนุญาตลงทุน และขึ้นบัญชีดำนักลงทุนรายนั้นๆ

3.6.1 กฎหมายแรงงาน

ความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างนายจ้างและลูกจ้างในประเทศเมียนมาร์นั้น ปรากฏในสัญญาจ้างแรงงาน แต่อย่างไรก็ตาม กฎหมายระบุไว้ว่า หากไม่มีการทำสัญญาจ้าง ลูกจ้างจะต้องได้รับสิทธิไม่น้อยกว่าที่กฎหมายระบุไว้

1) ชั่วโมงทำงาน

ชั่วโมงทำงานสูงสุดต่อสัปดาห์ของลูกจ้างตามที่กฎหมายกำหนด แบ่งได้ตามประเภทกิจการ และหากนายจ้างให้ทำงานเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด นายจ้างจะต้องจ่ายค่าจ้างล่วงเวลาเป็นเงินสองเท่าของค่าจ้างในเวลาทำงานปกติ ซึ่งชั่วโมงทำงานสูงสุดต่อสัปดาห์ กำหนดไว้ดังนี้

²¹ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อ 3.6.1 เรื่องกฎหมายแรงงาน

- (1) กิจการประเภทบริษัท ร้านค้าและห้างสรรพสินค้า และโรงงาน ชั่วโมงทำงานสูงสุด 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
- (2) กิจการประเภทขุดเจาะน้ำมัน และเหมืองแร่ ชั่วโมงทำงานสูงสุด 44 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
- (3) กิจการเหมืองแร่ใต้ดิน ชั่วโมงทำงานสูงสุด 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

2) การลา และวันหยุดประจำปี

ภายใต้กฎหมายพระราชบัญญัติวันหยุดและวันลา (Leave and Holidays Act 1951) ลูกจ้างทุกคนมีสิทธิที่จะลางานดังนี้

- (1) ลากิจได้ 6 วัน ต่อปี
- (2) ลาประจำปีได้ 10 วันต่อปี
- (3) ลาป่วยได้ไม่เกิน 30 วันต่อปี
- (4) วันหยุดราชการ 21 วัน
- (5) ลาคลอด ไม่มีกฎหมายใดกำหนดระยะเวลาในการลาคลอดบุตรไว้ แต่ในทางปฏิบัติ นายจ้างจะให้ลูกจ้างหญิงลาคลอดบุตรได้เป็นเวลา 12 สัปดาห์ ตามที่ราชการอนุญาตให้ข้าราชการหญิงลาคลอด และเลี้ยงดูบุตรได้

3) การประกันสังคมและค่าชดเชยสำหรับลูกจ้าง

กฎหมายประกันสังคม (Social Security Act 1954) ของเมียนมาร์กำหนดให้นายจ้างที่มีลูกจ้างในสถานประกอบการตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป จะต้องส่งเงินเข้ากองทุนประกันสังคม ซึ่งการจ่ายเงินสบทบของนายจ้างจะเป็นร้อยละ 2.5 ของค่าจ้างที่จ่ายให้ลูกจ้างแต่ละคนและตัวลูกจ้างต้องจ่ายร้อยละ 1.5 ของเงินเดือน สิทธิของลูกจ้างตามกฎหมายประกันสังคม คือ จะได้รับการรักษาพยาบาลฟรี ได้เงินชดเชยขณะที่พักรักษาตัว คลอดบุตร และทุพพลภาพ เงินช่วยค่าทำศพ และเงินบำนาญ ในกรณีที่ลูกจ้างไม่ได้อยู่ในระบบประกันสังคม นายจ้างก็มีหน้าที่ในการจ่ายค่าชดเชยในกรณีที่ลูกจ้างได้รับบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการทำงาน ตามที่พระราชบัญญัติชดเชยแรงงาน (Workmen's Compensation Act 1923) ได้กำหนดไว้

4) การรักษาความปลอดภัยในการทำงาน

นายจ้างมีหน้าที่จะต้องจัดสภาพการทำงานให้มีความปลอดภัยแก่ลูกจ้าง และจะต้องมีการอบรมให้พนักงานสามารถใช้อุปกรณ์รักษาความปลอดภัยได้ นอกจากนี้จะต้องจัดให้มีชุดปฐมพยาบาลไว้ในสถานประกอบการด้วย

5) ค่าตอบแทนในการทำงาน

ประเทศเมียนมาร์ไม่ได้มีการกำหนดค่าแรงขั้นต่ำไว้ ยกเว้นอุตสาหกรรมโรงสีข้าว และใบยาสูบ ดังนั้นค่าแรงจึงขึ้นอยู่กับข้อตกลงกันระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง ซึ่งมักจะใช้ประสบการณ์และความรู้รวมทั้งฝีมือและความต้องการของตลาดแรงงานของลูกจ้างมาเป็นตัวกำหนดค่าจ้าง

6) การระงับข้อพิพาทแรงงาน

หากมีข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจากการจ้างแรงงาน ไม่ว่าจะเป็ข้อพิพาทระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง เรื่องการจ้างงาน การระงับการจ้างงาน ข้อกำหนดการจ้างงาน ข้อพิพาทระหว่างนายจ้าง หรือข้อพิพาทระหว่างลูกจ้าง ซึ่งเบื้องต้นต้องหาทางระงับข้อพิพาทระหว่างกันเองเสียก่อน หากการระงับข้อพิพาทระหว่างกันไม่ได้ผล ต้องยื่นข้อพิพาทให้อนุญาตตุลาการภายใต้กฎหมายว่าด้วยข้อพิพาทการค้า (Trade Disputes Act 1929) เป็นผู้ตัดสิน

7) แรงงานต่างชาติ

แม้ว่าในขณะที่ประเทศสมาชิกในกลุ่มประเทศอาเซียน ได้มีความตกลงร่วมกันที่จะยกเว้นการขอวีซ่าประเภทชั่วคราวให้กับคนในชาติของประเทศสมาชิก แต่ประเทศเมียนมาร์ยังไม่ได้ยกเว้นการขอวีซ่าให้ชาติใดๆ ดังนั้นผู้ที่ต้องการเดินทางไปประเทศเมียนมาร์ต้องยื่นขออนุญาตเข้าเมืองก่อนเดินทาง

การจ้างแรงงานชาวต่างชาติ อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายเมียนมาร์ว่าด้วยแรงงาน (Myanmar Labor Law) เนื่องจากประเทศเมียนมาร์ยังไม่มีระบบการขอใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) ผู้ที่ต้องการทำงานในประเทศเมียนมาร์จะต้องได้รับใบอนุญาต Stay Permit จึงจะสามารถอยู่ในประเทศเมียนมาร์เป็นเวลานานได้ แม้ว่ากฎหมายลงทุนต่างชาติฉบับใหม่ของเมียนมาร์ จะเปิดโอกาสให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในเมียนมาร์ได้มากขึ้น แต่การกำหนดเงื่อนไขการจ้างแรงงานได้มีความเข้มงวดมากขึ้น กล่าวคือ กฎหมายลงทุนต่างชาติฉบับใหม่กำหนดให้การจ้างแรงงานไร้ฝีมือ (Unskilled

Labor) ต้องเป็นชาวเมียนมาร์เท่านั้น ส่วนแรงงานมีฝีมือ (Skilled Labor) กำหนดให้มีการจ้างแรงงานชาวเมียนมาร์เป็นสัดส่วนอย่างน้อยร้อยละ 25 ของการจ้างแรงงานทั้งหมดในช่วง 2 ปีแรกของการดำเนินโครงการ และเพิ่มขึ้นเป็นอย่างน้อยร้อยละ 50 ในปีี่ 4 และเพิ่มเป็นอย่างน้อยร้อยละ 75 ในปีี่ 6 รวมทั้งต้องจัดให้มีการฝึกอบรมฝีมือแรงงานชาวเมียนมาร์เพื่อทดแทนการใช้แรงงานต่างด้าว ในกรณีการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งงานที่ต้องใช้ความชำนาญพิเศษ ทั้งชาวเมียนมาร์และต่างชาติต้องได้รับสิทธิอย่างเท่าเทียม

สำหรับบริษัทที่ประสงค์จะจ้างผู้เชี่ยวชาญ ช่างเทคนิค หรือผู้บริหารที่เป็นชาวต่างชาติ ต้องปฏิบัติดังนี้

(1) ต้องแจ้งจำนวนชาวต่างชาติที่ต้องการจ้างต่อคณะกรรมการการลงทุนเมียนมาร์ (Myanmar Investment Commission: MIC) ในขั้นตอนยื่นขออนุมัติโครงการลงทุน (MIC Permit) หากไม่ทำการยื่นขออนุมัติโครงการลงทุนต่อ MIC จะไม่สามารถจ้างผู้เชี่ยวชาญ ช่างเทคนิค หรือผู้บริหารที่เป็นชาวต่างชาติได้ ทั้งนี้ตำแหน่งที่ขอจ้างชาวต่างชาตินั้นต้องเป็นตำแหน่งที่ชาวเมียนมาร์ไม่สามารถทำได้

(2) หลังจากที่ได้รับอนุมัติโครงการลงทุน (MIC Permit) จากคณะกรรมการการลงทุนเมียนมาร์แล้ว บริษัทจะต้องไปยื่นขอใบอนุญาตเข้าพัก (Stay Permit) ผ่านกระทรวงที่กำกับดูแลกิจการที่บริษัทดำเนินกิจการอยู่ เพื่อยื่นเรื่องขออนุญาตที่กรมตรวจคนเข้าเมือง (Department of Immigration) ต่อไป ทั้งนี้ Stay Permit จะมีอายุ 3 เดือน หรือ 12 เดือน และ/หรือสามารถเข้าออกประเทศได้หลายครั้งๆ ได้ ในระหว่างเวลาที่ได้รับ Stay Permit สำหรับการต่ออายุ Stay Permit ต้องไปติดต่อกับหน่วยงานของประเทศเมียนมาร์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่เข้ามาลงทุน เพื่อรับหนังสือรับรองสำหรับนำไปยื่นต่อกองตรวจคนเข้าเมือง (Immigration Department) เช่น หากมาทำธุรกิจการค้าก็ต้องไปขอหนังสือรับรองจากกระทรวงพาณิชย์ของเมียนมาร์ หากมาทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหรือโรงแรม ก็จะต้องไปขอหนังสือรับรองจากกระทรวงการท่องเที่ยวและโรงแรมของเมียนมาร์ เป็นต้น

เอกสารที่ต้องใช้ในการต่ออายุ Stay Permit มีดังนี้

- หนังสือรับรองจากกระทรวง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- หนังสือเดินทาง
- สำเนาหนังสือเดินทางหน้าที่มีการตรวจลงตราเข้าประเทศเมียนมาร์
- หนังสือรับรองจากสถานเอกอัครราชทูตฯ

- รูปถ่าย 3 ใบ พร้อมทั้งแบบคำร้อง

เมื่อยื่นเอกสารครบตามที่กำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่จะแจ้งวันมารับ Stay Permit ต่อไปปกติจะใช้เวลาประมาณ 2 สัปดาห์

3.6.2 กฎหมายที่ดิน

กฎหมายการลงทุนต่างชาติฉบับใหม่ (Foreign Investment Law 2012) ของเมียนมาร์กำหนดเกี่ยวกับสิทธิในการใช้ที่ดินของชาวต่างชาติไว้ดังนี้

(1) นักลงทุนต่างชาติยังไม่ได้รับอนุญาตให้เป็นเจ้าของที่ดินในเมียนมาร์ แต่สามารถเช่าที่ดินในเมียนมาร์ได้ (ตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 ค่าเช่าที่ดินและค่าเช่าสำนักงานในประเทศเมียนมาร์

หน่วย: ดอลลาร์ สรอ./ตร.ม./เดือน

ที่ดิน	อัตรา
ราคาซื้อที่ดินในเขตอุตสาหกรรม	ไม่อนุญาตให้ชาวต่างชาติ และบริษัทต่างชาติซื้อที่ดิน
ราคาเช่าที่ดินในเขตอุตสาหกรรม	
- เขตอุตสาหกรรมท้องถิ่น	0.26
- เขตอุตสาหกรรมมิงกะลาโดง (Mingaladon) ²²	0.15
ค่าเช่าสำนักงาน	
- Taw Win Centre (Pyay Road)	1.86-3.11
- Sakura Tower (ย่านกลางเมือง)	45
ค่าเช่าโชว์รูมในเขตเมือง	15
ค่าเช่าโรงงาน	
- เขตกรุงย่างกุ้ง	0.6-14
- นอกกรุงย่างกุ้ง	0.2-2.3

ที่มา: Overseas Research Development, Japan External Trade Organization (2012)

²² ร่วมทุนระหว่างบริษัทญี่ปุ่นและกระทรวงแรงงาน

(2) นักลงทุนต่างชาติที่ได้รับอนุมัติโครงการลงทุนจากคณะกรรมการการลงทุนเมียนมาร์ (Myanmar Investment Commission: MIC) เท่านั้นที่จะสามารถเช่าที่ดินได้²³ กล่าวคือ นักลงทุนต่างชาติต้องยื่นขออนุมัติโครงการลงทุน (MIC Permit) ภายใต้กฎหมายการลงทุนต่างชาติ (Foreign Investment Law 2012) โดยระบุไว้ในคำขออนุมัติโครงการลงทุนว่าต้องการเช่าที่ดินระยะยาวเป็นจำนวนกี่ปี ซึ่ง MIC จะเป็นผู้พิจารณาเงื่อนไขและระยะเวลาของการให้เช่าที่ดินร่วมกับกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับสาขาธุรกิจที่ขอลงทุนด้วย²⁴ อย่างไรก็ตาม ตามกฎหมายระบุไว้ว่านักลงทุนต่างชาติที่ได้รับอนุมัติโครงการลงทุนสามารถเช่าที่ดินได้โดยมีระยะเวลาของสัญญาเช่าไม่เกิน 50 ปี และสามารถต่อสัญญาเช่าได้อีก 2 ครั้ง ครั้งละ 10 ปี รวมระยะเวลาเช่าที่ดินสูงสุดไม่เกิน 70 ปี MIC อาจพิจารณาขยายระยะเวลาเช่าที่ดิน ให้แก่โครงการลงทุนในพื้นที่ที่ขาดแคลนระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน

(3) นักลงทุนต่างชาติสามารถเช่าที่ดินทั้งจากหน่วยงานของรัฐบาลเมียนมาร์และภาคเอกชนได้ (จากเดิมที่กำหนดให้เช่าที่ดินจากหน่วยงานของรัฐบาลเมียนมาร์เท่านั้น)

สำหรับเงื่อนไขในการเช่าที่ดินของนักลงทุนชาวต่างชาติ ภายใต้กฎหมายการลงทุนต่างชาติ (Foreign Investment Law 2012) กำหนดไว้ว่า นักลงทุนต่างชาติที่ได้รับอนุมัติโครงการลงทุนจาก MIC และได้เช่าที่ดินเพื่อประกอบกิจการต่างๆ ในโครงการที่ได้รับการอนุมัตินั้นแล้ว มีหน้าที่ที่จะต้องจัดให้มีการควบคุม ดูแล และจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี ทั้งที่ดินในและรอบนอกโครงการด้วย อย่างน้อยต้องจัดให้มีระบบควบคุมการกำจัดน้ำเสีย และการบำบัดน้ำเสีย นอกจากนี้ยังต้องมีการควบคุมมลพิษที่อาจเกิดจากการประกอบกิจการด้วย โดยเงื่อนไขเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมนี้ จะถูกกำหนดลงเป็นเงื่อนไขแนบท้ายใบอนุญาตโครงการลงทุน (MIC Permit)

3.6.3 กฎหมายลิขสิทธิ์และสิทธิบัตร

สำหรับกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในประเทศเมียนมาร์ ประกอบด้วย พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2457 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2457 พระราชบัญญัติ โทรทัศน์ และวิดีโอ พ.ศ. 2539 ผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 29 กรกฎาคม 2539 ความตกลงว่าด้วยส่วนของ

²³ การเช่าที่ดินจากทั้งรัฐบาลเมียนมาร์และภาคเอกชนต้องขออนุมัติจาก MIC ก่อน

²⁴ เช่น การเช่าที่ดินเพื่อลงทุนด้านการเกษตร จะมีกระทรวงเกษตรของเมียนมาร์เป็นผู้รับผิดชอบในการพิจารณาและอนุมัติโครงการลงทุนร่วมกับ MIC ด้วย

สิทธิทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า รวมทั้งการค้าสินค้าปลอม (พ.ศ. 2537) โดยมีรายละเอียดข้อกำหนดและกระบวนการว่าด้วยเรื่องลิขสิทธิ์ ดังนี้

1) ระบบการให้ความคุ้มครอง

ไม่มีระบบหรือกระบวนการในการจดทะเบียนลิขสิทธิ์หรือบันทึกข้อมูลลิขสิทธิ์ นอกจากนี้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ให้ความคุ้มครองเฉพาะลิขสิทธิ์ในประเทศเท่านั้น ไม่ขยายความคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ

2) สิ่งที่ได้รับคุ้มครอง

งานที่ได้รับคุ้มครองภายใต้กฎหมายลิขสิทธิ์ ได้แก่

- (1) งานวรรณกรรม รวมถึงแผนที่ แผนภูมิ แบบแปลน ตาราง และการรวบรวมงานดังกล่าว
- (2) งานนาฏกรรม รวมถึงส่วนใดส่วนหนึ่งของการปาฐกถา การเต้นรำ หรือ การแสดงโดยวิธีใบ้ การละคร หรือรูปแบบการแสดงที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือโดยประการอื่น และการทำภาพยนตร์ซึ่งรูปแบบการจัดการหรือการแสดงหรือการรวบรวมเหตุการณ์ที่แสดงถึงงานดั้งเดิม
- (3) งานดนตรีกรรม รวมถึงการรวบรวมทำนองและคำร้อง หรือ อย่างใดอย่างหนึ่ง ในรูปแบบที่เป็นลายลักษณ์อักษร
- (4) งานศิลปกรรม รวมถึงงานจิตรกรรม งานประติมากรรม งานฝีมือศิลปะ (Artistic Craftsmanship) งานสถาปัตยกรรม งานภาพพิมพ์ และงานภาพถ่าย
- (5) งานภาพยนตร์ รวมถึงงานใด ๆ ซึ่งทำขึ้นโดยกระบวนการถ่ายทำภาพยนตร์
- (6) งานประติมากรรม รวมถึงงานหล่อ และรูปแบบจำลอง
- (7) งานสถาปัตยกรรม หมายถึง งานออกแบบอาคาร หรือสิ่งปลูกสร้างที่มีคุณค่าทางศิลป์ในงานของลักษณะ หรือแบบ หรือการสร้างสรรค์หุ่นจำลองของอาคาร หรือสิ่งปลูกสร้างนั้น ทั้งนี้ งานดังกล่าวจะต้องมีคุณค่าทางศิลป์ แต่จะไม่คุ้มครองถึงกระบวนการและวิธีการก่อสร้าง
- (8) งานภาพพิมพ์ ให้รวมถึงแม่พิมพ์ การพิมพ์ภาพ การแกะสลัก การพิมพ์และงานอื่นที่คล้ายคลึงกันที่มีใช้งานภาพถ่าย

(9) งานภาพถ่าย ให้รวมถึงงานภาพถ่าย และงานอื่นใดที่ผลิตด้วยกระบวนการที่ใช้โดยการถ่ายภาพ

3) สิทธิของผู้ทรงสิทธิ

ลิขสิทธิ์ เป็นการให้สิทธิแต่ผู้เดียวในการทำ หรือทำซ้ำงานส่วนใดส่วนหนึ่งที่เป็นสาระสำคัญของงาน ดังต่อไปนี้

- (1) ทำ ทำซ้ำ แสดง หรือเผยแพร่งานแปลใด ๆ
- (2) กรณีของงานนาฏกรรม ได้แก่ การดัดแปลงงานจากเดิมเป็นนวนิยายหรืองานประเภทอื่นที่ไม่ใช่งานนาฏกรรม
- (3) กรณีของนวนิยาย หรือ งานประเภทอื่นที่ไม่ใช่งานนาฏกรรม หรืองานศิลปกรรม ได้แก่ การดัดแปลงงานจากเดิมเป็นงานนาฏกรรมโดยเผยแพร่ต่อสาธารณชน หรือโดยประการอื่น
- (4) กรณีของงานวรรณกรรม งานนาฏกรรม หรือ งานดนตรีกรรม ได้แก่ การบันทึกใด การบันทึกบนเครื่องบันทึกเสียงแบบเจาะรู ภาพยนตร์ หรือเครื่องที่ประดิษฐ์ขึ้น ซึ่งงานสามารถนำมาเล่นซ้ำได้โดยใช้เครื่องมือที่จำเป็น

ทั้งนี้ เจ้าของลิขสิทธิ์ย่อมมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการทำ ทำซ้ำ หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน อนุญาตให้บุคคลอื่นใช้สิทธิซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

4) ข้อยกเว้นสิทธิของผู้ทรงสิทธิ

การใช้ประโยชน์ในงานโดยชอบธรรม (Fair Dealing) เพื่อวัตถุประสงค์ในทางการศึกษาส่วนตัว การค้นคว้า การวิพากษ์วิจารณ์ การตรวจสอบ หรือ การสรุปย่อของหนังสือพิมพ์ ถือว่าเป็นข้อยกเว้นไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ดังนี้

- (1) กรณีที่ผู้สร้างสรรค์งานศิลปกรรมไม่ใช่เจ้าของลิขสิทธิ์ ผู้สร้างสรรค์สามารถใช้ประโยชน์จากแม่พิมพ์ ลักษณะ ดนตรีร่าง แผน การออกแบบ หุ่นจำลอง หรือใช้เพื่อการศึกษา ทั้งนี้ ผู้สร้างสรรค์จะต้องไม่ทำซ้ำหรือเลียนแบบสาระสำคัญของงานดังกล่าว
- (2) การทำ หรือ การเผยแพร่งานจิตรกรรม หรืองานภาพถ่ายของงานประติมากรรมหรืองานฝีมือศิลปะ (Artistic Craftsmanship) ที่ตั้งอยู่อย่างถาวรในที่สาธารณะ หรืออาคาร หรือการทำ หรือ

การเผยแพร่งานสถาปัตยกรรม งานภาพพิมพ์ หรือ งานภาพถ่ายของงานสถาปัตยกรรม (ซึ่งไม่ใช่แบบหรือแผนผังทางด้านสถาปัตยกรรม)

(3) การเผยแพร่ในลักษณะที่เป็นการรวบรวมงานโดยสุจริต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประโยชน์ในทางการศึกษา ทั้งนี้ ห้ามมิให้คัดลอกงานดังกล่าวจากผู้สร้างสรรค์รายเดียวกันเกินสองชิ้นภายใน 5 ปี และให้อ้างถึงแหล่งที่มาของงานดังกล่าวด้วย

(4) การเผยแพร่ คำบรรยายหรือคำปราศรัยต่อสาธารณชนในหนังสือพิมพ์ เว้นเสียแต่ว่าจะได้มีการห้ามเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดแจ้ง ก่อนและในระหว่างการบรรยายหรือการกล่าวคำปราศรัย ณ ทางเข้าออกของอาคารที่ได้มีการจัดการบรรยาย

(5) การอ่านหรือบรรยายงานที่ได้โฆษณาแล้วในที่สาธารณะโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

(6) ในกระบวนการพิจารณาคดีละเมิดลิขสิทธิ์ กำหนดว่า หากผู้ละเมิดสามารถพิสูจน์ได้ว่า ณ วันที่ละเมิดลิขสิทธิ์ ผู้ละเมิดไม่ทราบ และไม่มีเหตุผลอันสมควรที่จะสงสัยว่า งานนั้นมีลิขสิทธิ์

5) อายุความคุ้มครอง

ภายใต้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ของประเทศเมียนมาร์ กฎหมายลิขสิทธิ์จะให้ความคุ้มครองผลงานไปจนถึง 50 ปี หลังจากผู้สร้างสรรค์ผลงานนั้นๆ ถึงแก่กรรม

6) การโอนสิทธิ

การโอนงานลิขสิทธิ์ต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร และไม่จำเป็นต้องจดทะเบียนการโอนดังกล่าว ทั้งนี้ การโอนงานลิขสิทธิ์อาจทำเป็นบางส่วนหรือทั้งหมดก็ได้ โดยมีเงื่อนไขหรือไม่ก็ได้ หรือระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่ง หรือตลอดอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ก็ได้

7) การอนุญาตให้ใช้สิทธิ

เจ้าของลิขสิทธิ์อาจอนุญาตให้มีการใช้สิทธิลิขสิทธิ์ของตน โดยทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิซึ่งจะมีผลสมบูรณ์เมื่อเจ้าของลิขสิทธิ์ได้ลงนามเป็นลายลักษณ์อักษร การอนุญาตให้ใช้สิทธิไม่จำเป็นต้องจดทะเบียนหรือบันทึกแต่อย่างใด

สู่ทางและโอกาสการลงทุนของไทยในประเทศเมียนมาร์

4.1 ศักยภาพการรองรับการลงทุนในประเทศเมียนมาร์

จากการปฏิรูปการเมืองของเมียนมาร์ นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงบทบาททางเศรษฐกิจในสังคมโลก ซึ่งนับจากเมียนมาร์ได้รับการผ่อนคลายมาตรการคว่ำบาตร ส่งผลให้หลายประเทศต่างให้ความสำคัญในการรื้อฟื้น และผลักดันความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจการค้าและการลงทุนกับเมียนมาร์ให้มีความใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น อาทิ สหรัฐฯ ที่ได้ผ่อนคลายข้อจำกัดให้ธุรกิจสหรัฐฯ เข้าไปลงทุนในธุรกิจบางประเภทของเมียนมาร์ได้ เช่นเดียวกับญี่ปุ่นที่กำลังเตรียมเจรจาสนธิสัญญาการลงทุนกับเมียนมาร์ รวมถึงอินเดียที่ตั้งเป้าขยายมูลค่าการค้าแบบทวิภาคีกับเมียนมาร์เพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าภายในปี 2558 เป็นต้น จากเหตุการณ์ข้างต้นนี้ได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า เมียนมาร์เป็นหนึ่งในประเทศที่นักลงทุนทั่วโลกต่างให้ความสนใจมากที่สุดขณะนี้ เพราะนอกเหนือจากการที่ประเทศได้ปรับเปลี่ยนการปกครองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแล้ว เมียนมาร์ยังเป็นประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูง เนื่องจากมีทรัพยากรธรรมชาติมากมายที่รอการพัฒนา ทำให้นักลงทุนต่างจับจ้องหาโอกาสเข้ามาลงทุน และจากการที่ไทยและเมียนมาร์ได้เข้าร่วมเป็น “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)” ตลอดจนมีสายสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมาช้านาน รวมถึงที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของไทยที่มีแนวเขตแดนติดต่อกับเมียนมาร์ถึง 10 จังหวัด จึงนับเป็นความได้เปรียบของไทยในการเข้าไปลงทุนในเมียนมาร์ อย่างไรก็ตามก่อนการตัดสินใจเข้าไปลงทุน นักลงทุนควรต้องศึกษาข้อมูลที่สำคัญเพื่อประเมินความสามารถและศักยภาพในการลงทุน โดยมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจดังนี้

4.1.1 ทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ มีอยู่จำนวนมากและคุณภาพดี ซึ่งส่วนใหญ่ยังไม่ได้มีการสำรวจและนำมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญได้แก่

- 1) ทรัพยากรพลังงาน อาทิ ก๊าซธรรมชาติ น้ำมันดิบ เป็นต้น
- 2) ทรัพยากรป่าไม้
- 3) ทรัพยากรอัญมณี อาทิ ทับทิม หยก ไช้มุก เป็นต้น
- 4) ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ
- 5) ทรัพยากรพื้นที่ผลผลิตเกษตรกรรม และประมง

4.1.2 สภาพภูมิประเทศและอากาศเอื้ออำนวยต่อการเกษตรกรรม หากได้รับการพัฒนาที่ดีจะสามารถให้ผลผลิตต่อพื้นที่ในปริมาณที่สูง

4.1.3 แรงงานที่พร้อมพัฒนาสู่ตลาดแรงงาน

1) แรงงานของเมียนมาร์มีจำนวนประมาณ 33.41 ล้านคน (ปี 2555) ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 19 ของโลก ลักษณะของแรงงานชาวเมียนมาร์ส่วนใหญ่มีความขยันและอดทนสูง

2) ส่วนมากเป็นแรงงานที่ไม่มีทักษะฝีมือ เนื่องจากแรงงานชาวเมียนมาร์อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลทหารมาเป็นเวลานาน อาจไม่คุ้นเคยกับการทำงานในภาคอุตสาหกรรม บริษัทจึงจำเป็นต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายในการพัฒนาทักษะแรงงาน

3) รัฐบาลเมียนมาร์ได้ประกาศใช้กฎหมายแรงงานฉบับใหม่อย่างเป็นทางการ ตั้งแต่วันที่ 10 มีนาคม 2555 โดยสาระสำคัญของกฎหมายแรงงานฉบับนี้สอดคล้องกับมาตรฐานขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ทุกประการ อาทิ การให้สิทธิเสรีภาพแก่ผู้ใช้แรงงานเมียนมาร์ตามมาตรฐานสากล เป็นต้น

4) ค่าจ้างแรงงานต่ำ กล่าวคือ แรงงานไร้ฝีมือ 100 ดอลลาร์ สรอ. แรงงานกึ่งฝีมือ 150 ดอลลาร์ สรอ. หัวหน้า/ผู้บังคับบัญชา 200 - 300 ดอลลาร์ สรอ. สำหรับผู้ที่จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์และภาษาอังกฤษจะมีอัตราค่าจ้างขั้นต่ำอยู่ที่ 300 - 500 ดอลลาร์ สรอ. ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์การทำงาน

4.1.4 สังคมมีความสงบ เมียนมาร์ให้ความสำคัญต่อการยกระดับจิตใจและศีลธรรมของประชาชน ตลอดจนชาวเมียนมาร์เคร่งครัดในพุทธศาสนาอย่างมาก ทำให้ชาวเมียนมาร์มีจิตใจที่ดี นอกเหนือจากนั้นบทลงโทษผู้กระทำความผิดมีกฎหมายรุนแรงส่งผลให้อาชญากรรมเกิดขึ้นน้อยมาก

4.1.5 สภาพแวดล้อมในการลงทุนที่เอื้อประโยชน์ต่อการลงทุนมากขึ้น ที่สำคัญได้แก่

1) เมียนมาร์กำลังปฏิรูปนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศเพื่อดึงดูดนักลงทุน อาทิ ร่าง พ.ร.บ.การลงทุนฉบับใหม่ที่จะให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนโดยยกเว้นภาษีเงินได้ 5 ปี (เดิม 3 ปี) และการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ 50 ของกำไรที่ได้จากการส่งออก เป็นต้น

2) เมียนมาร์มีแผนการลงทุนในการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึก และนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ รวมถึงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานต่างๆให้พร้อมต่อการลงทุนที่ขยายตัวมากยิ่งขึ้น

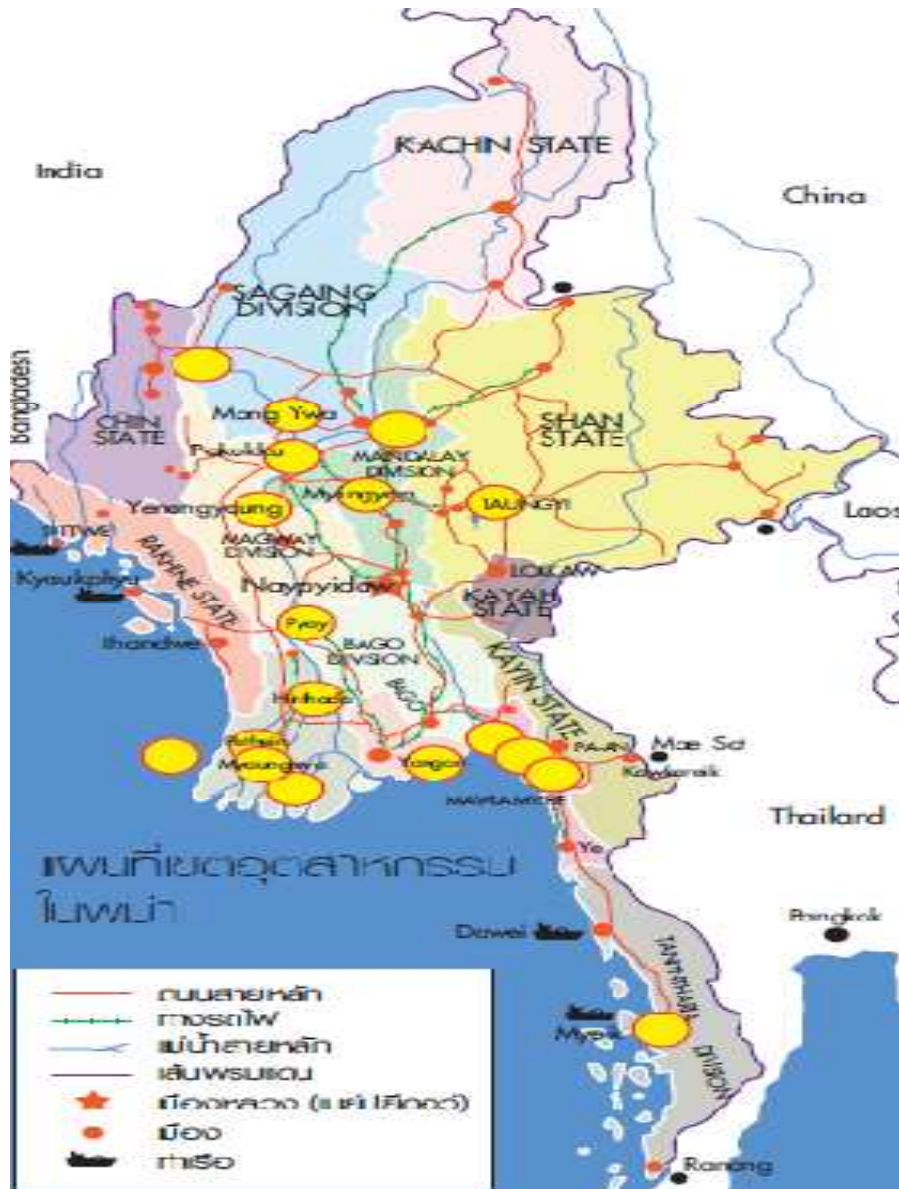
4.1.6 เมียนมาร์มีการจัดแบ่งเขต (Zoning) เพื่อรองรับการลงทุนในอนาคต

เมียนมาร์ได้ตั้งเป้าหมายการพัฒนาประเทศไปสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรม ภายใน 30 ปี (ปี 2543 - 2573) โดยมีเป้าหมายสุดท้ายคือการเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่สำคัญในภูมิภาค แผนงานเบื้องต้นในการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมได้มีการจัดแบ่งเขต (Zoning) ออกเป็น 2 ส่วน คือเขตอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมบริเวณชายแดน ทั้งนี้เขตอุตสาหกรรมอยู่ในความควบคุมดูแลของคณะกรรมการบริหารเขตอุตสาหกรรม (Industrial Zone Management Committees) ซึ่งจัดตั้งอยู่ในรัฐและเขตต่างๆที่มีเขตอุตสาหกรรมนั้นตั้งอยู่ นอกเหนือจากเขตอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมบริเวณชายแดนแล้ว ยังมีแผนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศด้วย ซึ่งรายละเอียดในแต่ละส่วนมีดังต่อไปนี้

1) เขตอุตสาหกรรม

รัฐบาลเมียนมาร์ให้การส่งเสริมและพัฒนา ด้านอุตสาหกรรมของเมียนมาร์ในแต่ละรัฐ/เขต รวมทั้งให้มีการกระจายความเจริญและพัฒนาเศรษฐกิจไปยังท้องถิ่น จึงได้จัดให้มีการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรม (Industrial Zones) ขึ้นในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ ในช่วงแรกเขตอุตสาหกรรมของเมียนมาร์จะอยู่บริเวณรอบๆ กรุงย่างกุ้งในเขตมิงกาลาดอน (Mingaladon) เนื่องจากบริเวณนี้เป็นที่ตั้งของค่ายทหารและที่พักของทหาร ส่งผลให้มีแรงงานมาป้อนอุตสาหกรรมจากสมาชิกครอบครัวทหารในจำนวนที่พอเพียง ต่อมารัฐบาลได้กระจายเขตอุตสาหกรรมออกไปทั่วประเทศมีทั้งหมด 18 แห่ง ดังตารางที่ 4.1 และมีแผนจัดตั้งเพิ่มขึ้นใหม่อีก 7 แห่ง คือ เขตอุตสาหกรรม Hpa-an, Pha Yar Thone Su และ Myawaddy (รัฐกะเหรี่ยง) Yadanar Pone (เขตมณฑลทะเลย์) Takkone (นครเนปีตอว์) Pone Nar Kyun (รัฐยะไข่) และ Nan-on (รัฐฉาน) ซึ่งเขตอุตสาหกรรมแต่ละแห่งจะมีการผลิตสินค้าที่เหมาะสม ตามทรัพยากรและภูมิศาสตร์ของแต่ละเขตอุตสาหกรรม ทั้งนี้การพัฒนาเขตอุตสาหกรรมเป็นงานในส่วนรับผิดชอบของกรมพัฒนาที่อยู่อาศัยและทรัพยากรมนุษย์ (Development of Human Settlement and Housing Development: DHSHD)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ารัฐบาลจะสนับสนุนการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในเขตอุตสาหกรรม หากแต่เนื่องจากเอกชนเมียนม่ายังขาดแคลนเงินทุนในการลงทุน ดังนั้นโรงงานส่วนใหญ่ในเขตอุตสาหกรรมจึงเป็นการลงทุนในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กเป็นส่วนใหญ่

หมายเหตุ : พื้นที่วงกลมแสดงถึงพื้นที่เขตอุตสาหกรรม ซึ่งมี 18 แห่ง

ที่มา : เศรษฐกิจการค้า การลงทุนในพม่า สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2555)

รูปที่ 4.1 ภาพเขตอุตสาหกรรมในประเทศเมียนมาร์

ตารางที่ 4.1 เขตอุตสาหกรรมทั้ง 18 แห่งในแต่ละรัฐ/เขตของเมียนมาร์^{1/}

ที่	เขตอุตสาหกรรม	พื้นที่ (เอเคอร์)	จำนวน กิจการ (ราย)	ที่ตั้ง ^{2/}	ประเภทอุตสาหกรรม ^{3/}
เขตย่างกุ้ง (Yangon Division)					
1	Yangon East Industrial Zone				
	(a) South Dagon Industrial zone-1	475.354	128	509, Sethmu Zone Rd., Ward (23), South Dagon Tsp. Yangon โทร: (01) 590232, 09-8602390	<ul style="list-style-type: none"> - อาหารและเครื่องดื่ม - เสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม - สินค้าเครื่องใช้ภายในบ้าน - สินค้าเครื่องใช้ส่วนตัว
	(b) South Dagon Industrial Zone-2	203.784	525	Inya Rd., Ind. Zone (2), (64) Ward, South Dagon Tsp. Yangon โทร: (01) 590542,594300	<ul style="list-style-type: none"> - การพิมพ์/สำนักพิมพ์ - วัตถุประสงค์ป้อนอุตสาหกรรม - เครื่องมือการเกษตร - เครื่องจักรและเครื่องมือ
	(c) South Dagon Industrial Zone-3	35.28	371	Sethmu St., Ind. Zone (3), South Dagon Tsp. Yangon โทร: (01) 590270,590268	<ul style="list-style-type: none"> - อุปกรณ์ซ่อมและต่อเรือ - ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ - การค้าและการกระจายสินค้า - คลังสินค้า - เบ็ดเตล็ด
(d) North Okkalapa	109.789	115	Khaymarthi St., Cor. Thudhamar Rd., Okkalar Circle, North Okkalapa Tsp. Yangon โทร: (01) 690281, 09-5008569	<ul style="list-style-type: none"> - อาหารและเครื่องดื่ม - เสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม - สินค้าเครื่องใช้ภายในบ้าน - สินค้าเครื่องใช้ส่วนตัว - วัตถุประสงค์ป้อนอุตสาหกรรม - เครื่องมือการเกษตร - เครื่องจักรและเครื่องมือ - อุปกรณ์ซ่อมและต่อเรือ - ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ - การค้าและการกระจายสินค้า - คลังสินค้า - เบ็ดเตล็ด 	

ตารางที่ 4.1 เขตอุตสาหกรรมทั้ง 18 แห่งในแต่ละรัฐ/เขตของเมียนมาร์^{1/} (ต่อ)

ที่	เขตอุตสาหกรรม	พื้นที่ (เอเคอร์)	จำนวน กิจการ (ราย)	ที่ตั้ง ^{2/}	ประเภทอุตสาหกรรม ^{3/}
	(e) South Okkalapa	25	98	Ind. Zone, South Okkalapa Tsp. Yangon โทร: (01) 560752,09-5053137	<ul style="list-style-type: none"> - สินค้าอุปโภคบริโภค - พลาสติก - ผลิตภัณฑ์ยาง - ไม้ - กระดาษ
	(f) Shwe Paukkan	94.64	72	19/2-54, Bagan St., Ind. Zone, Shwe Paukkan Tsp. Yangon โทร: (01) 695256, 09-73074332	<ul style="list-style-type: none"> - อาหารและเครื่องดื่ม - เสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม - สินค้าเครื่องใช้ภายในบ้าน - สินค้าเครื่องใช้ส่วนตัว - การพิมพ์/สำนักพิมพ์ - วัตถุประสงค์อื่นอุตสาหกรรม - เครื่องมือการเกษตร - เครื่องจักรและเครื่องมือ - อุปกรณ์ซ่อมและต่อเรือ - ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ - อุปกรณ์ก่อสร้าง - เบ็ดเตล็ด
	(g) Thakayta	200	82	296/A, Mya Marlar St., Ind. Ward, Thaketa Tsp. Yangon โทร: (01) 547397,09-8602412	<ul style="list-style-type: none"> - อาหารและเครื่องดื่ม - เสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม - สินค้าเครื่องใช้ภายในบ้าน - สินค้าเครื่องใช้ส่วนตัว - การพิมพ์/สำนักพิมพ์ - วัตถุประสงค์อื่นอุตสาหกรรม - เครื่องมือการเกษตร - เครื่องจักรและเครื่องมือ - อุปกรณ์ซ่อมและต่อเรือ - ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ - การค้าและการกระจาย สินค้า - คลังสินค้า - เบ็ดเตล็ด

ตารางที่ 4.1 เขตอุตสาหกรรมทั้ง 18 แห่งในแต่ละรัฐ/เขตของเมียนมาร์^{1/} (ต่อ)

ที่	เขตอุตสาหกรรม	พื้นที่ (เอเคอร์)	จำนวน กิจการ (ราย)	ที่ตั้ง ^{2/}	ประเภทอุตสาหกรรม ^{3/}
	(h) Dagon Seikkan	1,208.695	24	97, Phan Chat Wun U Shwe Oh St., Cor. of Kanna St., Ind. Zone, Dagon Seikkan Tsp. Yangon โทร: (01) 592051, 592189	- อาหาร - เสื้อผ้า - เครื่องไฟฟ้า - ผลิตภัณฑ์จากไม้ - เคมีภัณฑ์ - ขนส่ง - ยานยนต์ - คลังสินค้า - ห้องเย็น - ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ
	(i) East Dagon	na	na	No. (2) Main Rd., Ywar Thar Gyi Village, East Dagon Tsp. Yangon โทร: (01) 592051, 592189	na
2	Yangon West Industrial Zone	na	659	na	- อาหารและเครื่องดื่ม - เสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม - สินค้าเครื่องใช้ภายในบ้าน - สินค้าเครื่องใช้ส่วนตัว - การพิมพ์/สำนักพิมพ์ - วัตถุประสงค์ป้อนอุตสาหกรรม - เครื่องจักรและเครื่องมือ - อุปกรณ์ซ่อมและต่อเรือ - ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ - เบ็ดเตล็ด

ตารางที่ 4.1 เขตอุตสาหกรรมทั้ง 18 แห่งในแต่ละรัฐ/เขตของเมียนมาร์^{1/} (ต่อ)

ที่	เขตอุตสาหกรรม	พื้นที่ (เอเคอร์)	จำนวน กิจการ (ราย)	ที่ตั้ง ^{2/}	ประเภทอุตสาหกรรม ^{3/}
3	Yangon North Industrial Zone (a) Hlaing Thayar	986.54	219	1, Kanaung Minthar Gyi St., Ind. Zone (1), Hlaing Thayar Tsp. Yangon โทร: (01) 681167, 684768	<ul style="list-style-type: none"> - อาหารและเครื่องดื่ม - เสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม - สินค้าเครื่องใช้ส่วนตัว - การพิมพ์/สำนักพิมพ์ - วัตถุประสงค์ป้อนอุตสาหกรรม - เครื่องมือการเกษตร - เครื่องจักรและเครื่องมือ - อุปกรณ์ซ่อมและต่อเรือ - ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ - อุปกรณ์ก่อสร้าง - เบ็ดเตล็ด
	(b) Shwe Pyithar	306.976	101	Kanaung Minthar Gyi St., Cor. Ind. Zone St., Ind. Zone (1), Shwe Pyi Tha Tsp. Yangon โทร: (01) 610712, 612562	<ul style="list-style-type: none"> - อาหารและเครื่องดื่ม - เสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม - สินค้าเครื่องใช้ส่วนตัว - การพิมพ์/สำนักพิมพ์ - วัตถุประสงค์ป้อนอุตสาหกรรม - เครื่องมือการเกษตร - เครื่องจักรและเครื่องมือ - อุปกรณ์ซ่อมและต่อเรือ - ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ - อุปกรณ์ก่อสร้าง - เบ็ดเตล็ด
	(c) Mingalardon	229.395	9	No. (3) Main Rd., Cor. of Khayay Pin St., Mingalardon Tsp. Yangon โทร: (01) 639002,639003 Email: ymks@mingaladon.com.mm Website: www.mingaladon.com.mm	<ul style="list-style-type: none"> - สิ่งทอ - อาหารและเครื่องดื่ม - ผลิตภัณฑ์และชิ้นส่วน - อิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วน - เครื่องจักร - พลาสติก - เครื่องหนัง - ผลิตภัณฑ์ยา

ตารางที่ 4.1 เขตอุตสาหกรรมทั้ง 18 แห่งในแต่ละรัฐ/เขตของเมียนมาร์^{1/} (ต่อ)

ที่	เขตอุตสาหกรรม	พื้นที่ (เอเคอร์)	จำนวน กิจการ (ราย)	ที่ตั้ง ^{2/}	ประเภทอุตสาหกรรม ^{3/}
	(d) Shwe Lin Ban	25	na	Shwe Pyitha Bridge St., Cor. of Than Chat Wun U Nyunt St., Hlaing Thayar Tsp. Yangon โทร: (01) 613501, 613617	na
4	Yangon South t Industrial Zone	na	1,075	na	<ul style="list-style-type: none"> - อาหารและเครื่องดื่ม - เสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม - สินค้าเครื่องใช้ภายในบ้าน - สินค้าเครื่องใช้ส่วนตัว - การพิมพ์/สำนักพิมพ์ - วัตถุประสงค์อื่นอุตสาหกรรม - เครื่องจักรและเครื่องมือ - อุปกรณ์ซ่อมและต่อเรือ - ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ - เบ็ดเตล็ด
เขตมัณฑะเลย์ (Mandalay Division)					
5	Mandalay (a) Industrial Zone-1 (b) Industrial Zone-2	809.51 137	661 333	Ind. Zone, Pyi Gyi Tagun Tsp. Mandalay โทร: (02) 36928, 36931	<ul style="list-style-type: none"> - อาหารและเครื่องดื่ม - เสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม - สินค้าเครื่องใช้ภายในบ้าน - สินค้าเครื่องใช้ส่วนตัว - การพิมพ์/สำนักพิมพ์ - วัตถุประสงค์อื่นอุตสาหกรรม - เครื่องมือการเกษตร - เครื่องจักรและเครื่องมือ - อุปกรณ์ซ่อมและต่อเรือ - ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ - เบ็ดเตล็ด

ตารางที่ 4.1 เขตอุตสาหกรรมทั้ง 18 แห่งในแต่ละรัฐ/เขตของเมียนมาร์^{1/} (ต่อ)

ที่	เขตอุตสาหกรรม	พื้นที่ (เอเคอร์)	จำนวน กิจการ (ราย)	ที่ตั้ง ^{2/}	ประเภทอุตสาหกรรม ^{3/}
6	Myingyan Industrial Zone	163.59	306	Ind. Zone, Myingyan. Myingyan โทร: (066) 21177,21546	<ul style="list-style-type: none"> - อาหารและ/เครื่องดื่ม - เสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม - การพิมพ์ - วัตถุประสงค์ป้อนอุตสาหกรรม - เครื่องมือการเกษตร - เครื่องจักรและเครื่องมือ - อุปกรณ์ซ่อม/ต่อเรือ
7	Meiktila Industrial Zone	385.45	81	Ind. Zone, Meikhtila. Meikhtila โทร: (064) 23073, 23562	<ul style="list-style-type: none"> - อาหารและเครื่องดื่ม - เสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม - สินค้าเครื่องใช้ส่วนตัว - วัตถุประสงค์ป้อนอุตสาหกรรม - เครื่องจักรและเครื่องมือ - อุปกรณ์ซ่อมและต่อเรือ - ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ - เบ็ดเตล็ด
เขตสะกาย (Sagaing Division)					
8	Monywa Industrial Zone	296.7	490	Ind. Zone, Monywa. Monywa โทร: (071) 21312	<ul style="list-style-type: none"> - อาหารและเครื่องดื่ม - เสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม - สินค้าเครื่องใช้ส่วนตัว - การพิมพ์/สำนักพิมพ์ - วัตถุประสงค์ป้อนอุตสาหกรรม - เครื่องมือการเกษตร - เครื่องจักรและเครื่องมือ - อุปกรณ์ซ่อมและต่อเรือ - ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ - เบ็ดเตล็ด

ตารางที่ 4.1 เขตอุตสาหกรรมทั้ง 18 แห่งในแต่ละรัฐ/เขตของเมียนมาร์^{1/} (ต่อ)

ที่	เขตอุตสาหกรรม	พื้นที่ (เอเคอร์)	จำนวน กิจการ (ราย)	ที่ตั้ง ^{2/}	ประเภทอุตสาหกรรม ^{3/}
เขตมะเงา (Magway Division)					
9	Yenangyaung Industrial Zone	98.81	137	Ind. Zone, Yenangyaung. Yenangyaung โทร: (060) 21660, 21661	<ul style="list-style-type: none"> - อาหารและเครื่องดื่ม - สินค้าเครื่องใช้ส่วนตัว - วัตถุประสงค์ป้อนอุตสาหกรรม - เครื่องมือการเกษตร - เครื่องจักรและเครื่องมือ - อุปกรณ์ซ่อมและต่อเรือ - ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ - การค้าและการกระจายสินค้า - อุปกรณ์ก่อสร้าง - เบ็ดเตล็ด
10	Pakokku Industrial Zone	321	448	Ind. Zone, Pakokku. Pakokku โทร: (062) 21560	<ul style="list-style-type: none"> - อาหารและเครื่องดื่ม - เสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม - สินค้าเครื่องใช้ภายในบ้าน - สินค้าเครื่องใช้ส่วนตัว - การพิมพ์/สำนักพิมพ์ - วัตถุประสงค์ป้อนอุตสาหกรรม - เครื่องมือการเกษตร - เครื่องจักรและเครื่องมือ - อุปกรณ์ซ่อมและต่อเรือ - เบ็ดเตล็ด
เขตพะโค (Bago Division)					
11	Bago Industrial Zone	2,965.265	35	Ind. Zone, Bago. Bago โทร: (052) 21229	<ul style="list-style-type: none"> - อาหารและเครื่องดื่ม - เสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม - เครื่องจักรและเครื่องมือ - อุปกรณ์ซ่อมและต่อเรือ - ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ - เบ็ดเตล็ด

ตารางที่ 4.1 เขตอุตสาหกรรมทั้ง 18 แห่งในแต่ละรัฐ/เขตของเมียนมาร์^{1/} (ต่อ)

ที่	เขตอุตสาหกรรม	พื้นที่ (เอเคอร์)	จำนวน กิจการ (ราย)	ที่ตั้ง ^{2/}	ประเภทอุตสาหกรรม ^{3/}
12	Pyay Industrial Zone	na	124	Ind. Zone, Pyay. Pyay โทร: (053) 21248 ,21675	<ul style="list-style-type: none"> - อาหารและเครื่องดื่ม - เสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม - สินค้าเครื่องใช้ภายในบ้าน - สินค้าเครื่องใช้ส่วนตัว - การพิมพ์/สำนักพิมพ์ - วัตถุประสงค์อื่นอุตสาหกรรม - เครื่องจักรและเครื่องมือ - อุปกรณ์ซ่อมและต่อเรือ - ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ - เบ็ดเตล็ด
เขตเอยาวดี (Ayeerwady Division)					
13	Pathein Industrial Zone	na	326	Ind. Zone, Pathein. Pathein โทร: (042) 21243	<ul style="list-style-type: none"> - อาหารและเครื่องดื่ม - เสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม - สินค้าเครื่องใช้ส่วนตัว - การพิมพ์/สำนักพิมพ์ - วัตถุประสงค์อื่นอุตสาหกรรม - เครื่องมือการเกษตร - เครื่องจักรและเครื่องมือ - อุปกรณ์ซ่อมและต่อเรือ - ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ - เบ็ดเตล็ด
14	Myaungmya Industrial Zone	101.65	58	na	<ul style="list-style-type: none"> - อาหารและเครื่องดื่ม - สินค้าเครื่องใช้ส่วนตัว - วัตถุประสงค์อื่นอุตสาหกรรม - เครื่องมือการเกษตร - อุปกรณ์ซ่อมและต่อเรือ

ตารางที่ 4.1 เขตอุตสาหกรรมทั้ง 18 แห่งในแต่ละรัฐ/เขตของเมียนมาร์^{1/} (ต่อ)

ที่	เขตอุตสาหกรรม	พื้นที่ (เอเคอร์)	จำนวน กิจการ (ราย)	ที่ตั้ง ^{2/}	ประเภทอุตสาหกรรม ^{3/}
15	Hinthada Industrial Zone	na	482	na	<ul style="list-style-type: none"> - อาหารและเครื่องดื่ม - สินค้าเครื่องใช้ภายในบ้าน - สินค้าเครื่องใช้ส่วนตัว - การพิมพ์/สำนักพิมพ์ - วัตถุประสงค์ป้องกันอุตสาหกรรม - เครื่องมือการเกษตร - เครื่องจักรและเครื่องมือ - อุปกรณ์ซ่อมและต่อเรือ - ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้
เขตตะนาวศรี (Tanintharyi Division)					
16	Myeik Industrial Zone	na	153	Ind. Zone, Myeik. Myeik โทร: (059) 41014	<ul style="list-style-type: none"> - อาหารและเครื่องดื่ม - สินค้าเครื่องใช้ส่วนตัว - การพิมพ์/สำนักพิมพ์ - วัตถุประสงค์ป้องกันอุตสาหกรรม - อุปกรณ์ซ่อมและต่อเรือ - ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้
รัฐฉาน (Shan State)					
17	AyeTharyar Industrial Zone (Taunggyi)	287	342	Ind. Zone, Taunggyi. Taunggyi โทร: (081) 21029	<ul style="list-style-type: none"> - อาหารและเครื่องดื่ม - เสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม - สินค้าเครื่องใช้ภายในบ้าน - สินค้าเครื่องใช้ส่วนตัว - การพิมพ์/สำนักพิมพ์ - วัตถุประสงค์ป้องกันอุตสาหกรรม - เครื่องมือการเกษตร - เครื่องจักรและเครื่องมือ - อุปกรณ์ซ่อมและต่อเรือ - ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้

ตารางที่ 4.1 เขตอุตสาหกรรมทั้ง 18 แห่งในแต่ละรัฐ/เขตของเมียนมาร์^{1/} (ต่อ)

ที่	เขตอุตสาหกรรม	พื้นที่ (เอเคอร์)	จำนวน กิจการ (ราย)	ที่ตั้ง ^{2/}	ประเภทอุตสาหกรรม ^{3/}
รัฐมอญ (Mon State)					
18	Mawlamyine Industrial Zone	162.4	326	Ind. Zone, Mawlamyaing. Mawlamyaing โทร: (057) 032-24705	<ul style="list-style-type: none"> - อาหารและเครื่องดื่ม - สินค้าเครื่องใช้ส่วนตัว - การพิมพ์/สำนักพิมพ์ - วัตถุดิบป้อนอุตสาหกรรม - เครื่องมือการเกษตร - เครื่องจักรและเครื่องมือ - อุปกรณ์ซ่อมและต่อเรือ - ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้

หมายเหตุ: na หมายถึง ไม่มีข้อมูล

ที่มา :^{1/} <http://www.myanmargeneva.org/e-com/MOI-2/MOI-2/myanmar.com/Ministry/moi2/zone.htm> วันที่สืบค้น
6 มีนาคม 2556

^{2/} Myanmar yellow pages

^{3/} เศรษฐกิจการค้า การลงทุนในพม่า สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2555)

2) เขตอุตสาหกรรมบริเวณชายแดน

เขตอุตสาหกรรมบริเวณชายแดน เป็นแนวคิดของรัฐบาลเมียนมาร์ที่จะใช้พื้นที่บริเวณชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นเขตอุตสาหกรรม เช่น เขตอุตสาหกรรมเมะละแหม่ง รัฐมอญ ซึ่งอยู่ใกล้ชายแดนไทยบริเวณแม่สอด เขตอุตสาหกรรมเมียวดี รัฐกะเหรี่ยง อยู่ตรงข้ามกับอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และเขตอุตสาหกรรมผาอัน ซึ่งเป็นเมืองหลวงของรัฐกะเหรี่ยง เขตเศรษฐกิจใหม่ ทั้ง 3 แห่งนี้ ไม่เพียงแต่จะเป็นเขตอุตสาหกรรมเท่านั้น แต่ยังสามารถพัฒนาเป็นศูนย์กลางการค้าระหว่างไทยกับเมียนมาร์ได้ด้วย

รัฐบาลเมียนมาร์ได้มีการวางแผนแบบแปลนสำหรับการพัฒนาเขตอุตสาหกรรมชายแดนทั้ง 3 แห่งไว้แล้ว แต่การดำเนินงานยังไม่ค่อยจะคืบหน้านัก ยกเว้นเขตอุตสาหกรรมเมียวดีที่รัฐบาลเมียนมาร์ได้พัฒนาอุตสาหกรรมไปค่อนข้างมาก ส่วนในเขตเมะละแหม่งและผาอันยังไม่มีการพัฒนาที่เด่นชัดนักมีแต่พื้นที่ที่รัฐบาลได้กำหนดให้เป็นเขตอุตสาหกรรม ทั้งนี้โครงการพัฒนาเขตอุตสาหกรรมชายแดนทั้ง 3 เขตนี้ เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างไทย - เมียนมาร์ในโครงการยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิระวดี - เจ้าพระยา - แม่น้ำโขง (Ayeyawady - Chao Praya - Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) สำหรับรายละเอียดการจัดสรรพื้นที่ของอุตสาหกรรมแต่ละเขต สรุปได้ดังนี้

(1) เขตอุตสาหกรรมเมียวดี (Myawaddy Economic Zone)

เขตอุตสาหกรรมเมียวดีมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 2,403.50 ไร่ มีการจัดสรรเป็นพื้นที่โซนอุตสาหกรรม 1,539.44 ไร่ (ร้อยละ 64.05 ของพื้นที่ทั้งหมด) โซนพาณิชย์ 22.83 ไร่ (ร้อยละ 0.95 ของพื้นที่ทั้งหมด) โซนโครงสร้างพื้นฐาน 566.75 ไร่ (ร้อยละ 23.58 ของพื้นที่ทั้งหมด) โซนพื้นที่สีเขียว 240.35 ไร่ (ร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด) และโซนที่อยู่อาศัย 34.13 ไร่ (ร้อยละ 1.42 ของพื้นที่ทั้งหมด)

(2) เขตอุตสาหกรรมเมะละแหม่ง (Mawlamyine Economic Zone)

เขตอุตสาหกรรมเมะละแหม่งมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 2,482 ไร่ มีการจัดสรรเป็นพื้นที่โซนอุตสาหกรรม 1,589.72 ไร่ (ร้อยละ 64.05 ของพื้นที่ทั้งหมด) โซนพาณิชย์ 23.58 ไร่ (ร้อยละ 0.95 ของพื้นที่ทั้งหมด) โซนโครงสร้างพื้นฐาน 585.26 ไร่ (ร้อยละ 23.58 ของพื้นที่ทั้งหมด) โซนพื้นที่สีเขียว 248.20 ไร่ (ร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด) และโซนที่อยู่อาศัย 35.24 ไร่ (ร้อยละ 1.42 ของพื้นที่ทั้งหมด)

(3) เขตอุตสาหกรรมผาอัน (Pa-an Economic Zone)

เขตอุตสาหกรรมผาอัน มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1,731.84 ไร่ มีการจัดสรรเป็นพื้นที่โซนอุตสาหกรรม 1,085.00 ไร่ (ร้อยละ 62.65 ของพื้นที่ทั้งหมด) โซนพาณิชย์ 51.78 ไร่ (ร้อยละ 2.99 ของพื้นที่ทั้งหมด)

พื้นที่ทั้งหมด) โชนโครงสร้างพื้นฐาน 386.20 ไร่ (ร้อยละ 22.3 ของพื้นที่ทั้งหมด) โชนพื้นที่สีเขียว 173.18 ไร่ (ร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด) และโชนที่อยู่อาศัย 35.68 ไร่ (ร้อยละ 2.06 ของพื้นที่ทั้งหมด)

ในแต่ละเขตอุตสาหกรรมได้มีการจัดสรรอุตสาหกรรมที่เหมาะสมทั้งในระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาวไว้ดังนี้

ตารางที่ 4.2 อุตสาหกรรมที่เหมาะสมในเขตอุตสาหกรรมบริเวณชายแดน

อุตสาหกรรมเป้าหมาย	เมียวดี	เมะละแหม่ง	ผาอัน
ระยะสั้น (1-5 ปี)			
อุตสาหกรรมเน้นทรัพยากรธรรมชาติ			
1. อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร	✓	✓	✓
2. อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร	✓	✓	✓
3. อุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์	✓	✓	✓
4. อุตสาหกรรมแปรรูปไม้	✓	✓	✓
5. ซีเมนต์และวัสดุก่อสร้าง			
อุตสาหกรรมเน้นแรงงานไม่มีฝีมือ			
1. สิ่งทอ รองเท้า ผลิตภัณฑ์จากหนังสัตว์	✓	✓	✓
2. ของเล่น	✓	✓	✓
3. เพอร์เนเจอร์คุณภาพสูงและต่ำ	✓	✓	✓
อุตสาหกรรมที่เน้นแรงงานและเทคโนโลยี			
1. เครื่องใช้ไฟฟ้า	✓	✓	
2. เซรามิกและแก้ว		✓	
3. เคมีภัณฑ์		✓	
4. อุปกรณ์การเกษตร	✓	✓	✓
ระยะกลางถึงระยะยาว (5-10 ปี)			
อุตสาหกรรมที่เน้นแรงงานและเทคโนโลยี			
1. ไปโอดีเซล	✓	✓	✓
2. โรงงานผลิตชิ้นส่วนและประกอบรถยนต์	✓	✓	
3. เครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์	✓	✓	✓
4. พลาสติกและยาง		✓	
5. เคมีภัณฑ์และปุ๋ย		✓	

ที่มา : เศรษฐกิจการค้า การลงทุนในพม่า สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2555)

3) เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones : SEZ)

ปัจจุบันเมียนมาร์ได้วางบริเวณที่จะพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษไว้ 3 แห่งด้วยกัน ได้แก่ เขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย(Dawei)¹ เขตเศรษฐกิจพิเศษเกาะรั่มรีหรือจ้อกผิว (Kyauk Phyu) และเขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา (Thilawa) อย่างไรก็ตามได้มีการออกเป็นกฎหมายและประกาศพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งแรก คือ เขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการพัฒนาพื้นที่หลังการประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษแล้ว ส่วนเขตเศรษฐกิจพิเศษเกาะรั่มรีหรือจ้อกผิวนั้น อยู่ระหว่างการพัฒนาพื้นที่และการประกาศเขตเศรษฐกิจพิเศษ ขณะที่เขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวาได้ประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษแล้ว ซึ่งมีทั้งความพร้อมของพื้นที่เขตอุตสาหกรรมและท่าเรือ

ทั้งนี้รัฐบาลเมียนมาร์ได้ออกกฎหมายจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone: SEZ) ขึ้นเมื่อ วันที่ 27 มกราคม 2554 ซึ่งในการออกกฎหมายจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษและส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการดำเนินธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นๆ โดยได้มีการวางกรอบและกฎเกณฑ์ของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเขตเศรษฐกิจพิเศษในเมียนมาร์ได้ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่ลงทุนสำหรับอุตสาหกรรมหนัก เช่น ปิโตรเคมีและเหล็ก อุตสาหกรรมสินค้าไฮเทคจำพวกอิเล็กทรอนิกส์ ไอทีและการสื่อสาร โดยแต่ละเขตจะมีการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกและระบบการขนส่งทั้งถนนและระบบรางเพื่อรองรับการผลิตของภาคอุตสาหกรรมและรัฐบาลเมียนมาร์ได้กำหนดพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นพื้นที่เขตอุตสาหกรรมส่งออก (Export Processing Zone : EPZ) ที่จะได้รับสิทธิพิเศษทางด้านภาษี² ดังนี้

- (1) ยกเว้นภาษีเงินได้ 5 ปีแรก
- (2) ลดหย่อนกึ่งหนึ่ง 5 ปี (ปีที่ 6 - 10) (ปัจจุบันภาษีเงินได้นิติบุคคล ร้อยละ 30 จะลดเหลือ ร้อยละ 15)
- (3) ลดหย่อนกึ่งหนึ่งอีก 5 ปี (ปีที่ 11 - 15) หากนำกำไรมาลงทุนในโครงการ
- (4) ภายหลังจากสิ้นสุดการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล จะให้การยกเว้นภาษีในปีใดปีหนึ่งหาก
 - บริษัทขนาดเล็ก ส่งออกเกินกว่า ร้อยละ 70 ของยอดขายทั้งหมด
 - บริษัทขนาดกลาง ส่งออกเกินกว่า ร้อยละ 60 ของยอดขายทั้งหมด

¹ ชาวไทยเรียกว่าเมืองทวาย แต่ภาษาพม่าจะออกเสียงว่า ดาเวย์ เมืองนี้จะเชื่อมกับบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี

² อ้างอิงจาก The Myanmar Special Economic Zone Law

- บริษัทขนาดใหญ่ ส่งออกเกินกว่าร้อยละ 50 ของยอดขายทั้งหมด
- (5) ยกเว้นภาษีศุลกากรให้กับวัตถุดิบ เครื่องจักร และอุปกรณ์สำหรับใช้ในเขตเศรษฐกิจพิเศษใน 5 ปีแรก (ปีที่ 1 - 5) ของการผลิต และจะได้รับการลดหย่อน ร้อยละ 50 อีก 5 ปี (ปีที่ 6 - 10)

นอกจากนี้ กฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ ยังได้มีการระบุกฎระเบียบที่จะช่วยเอื้อและสนับสนุนการลงทุนด้วย เช่น การจัดตั้งพิธีการศุลกากรแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ การไม่มีข้อจำกัดในการถือหุ้นของนิติบุคคลหรือคนต่างด้าว และการได้รับการสนับสนุนความปลอดภัยจากรัฐ เป็นต้น

3.1 เขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย (Dawei Special Economic Zone)

ตามที่กล่าวไปแล้วว่าเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2554 รัฐบาลเมียนมาร์ออกกฎหมายจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone: SEZ) ขึ้นเป็นครั้งแรก โดยมีชื่อว่า “Myanmar Special Economic Zones Law 2011” และจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย (Dawei Special Economic Zone: DSEZ) เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งแรกของเมียนมาร์ มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการค้าและการขนส่งระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อพัฒนาธุรกิจและกิจการต่างๆ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย เพื่อสร้างโอกาสในการจ้างแรงงานในเมียนมาร์ และพัฒนาสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภคต่างๆ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย

เขตเศรษฐกิจพิเศษทวายเริ่มต้นเมื่อรัฐบาลไทยและรัฐบาลเมียนมาร์ ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2551 ในการพัฒนาโครงการนิคมอุตสาหกรรม ท่าเรือน้ำลึกทวายและถนนเชื่อมต่อไปยังประเทศไทย โดยบริษัทอิตาเลียนไทย ดีเวล็อปเมนต์ จำกัด (มหาชน) (Italian-Thai Development Public Company Limited) ได้ลงพื้นที่ในการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการและทำแผนงานพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุด จากนั้นเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2551 การท่าเรือสหภาพเมียนมาร์ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ ซึ่งครอบคลุมท่าเรือน้ำลึกทวายและโครงการพัฒนานิคมอุตสาหกรรม ภายใต้บันทึกความเข้าใจดังกล่าวมีข้อเสนอที่จะพัฒนาถนนเชื่อมโยงจากพรมแดนทวายไปสู่ประเทศไทยเพื่อ

เพิ่มประสิทธิภาพในระบบขนส่งแบบบูรณาการ ต่อมาเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2553³ บริษัทอิตาเลียนไทยฯ ได้ลงนามในข้อตกลงเรื่องสิทธิในการพัฒนาและดำเนินการบริหารโครงการทวายตามระยะเวลาการเช่าที่ดินเป็นเวลา 75 ปี ซึ่งประกอบไปด้วยโครงการท่าเรือน้ำลึกทวายและสาธารณูปโภคที่เกี่ยวข้องกับนิคมอุตสาหกรรม ถนนเชื่อมโยงพรมแดน และโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ และในวันที่ 23 กรกฎาคม 2555 ได้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding) ระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลเมียนมาร์ ว่าด้วยการขยายความร่วมมือในการส่งเสริม การพัฒนาอย่างยั่งยืนในเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายและพื้นที่โครงการที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับการสนับสนุนและผลักดันโครงการทวาย ซึ่งมีบริษัทอิตาเลียนไทย ดีเวลล็อปเมนต์ จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ได้รับสิทธิในการพัฒนาโครงการจากรัฐบาลเมียนมาร์ โดยกำหนดกรอบความร่วมมือระหว่างรัฐต่อรัฐอย่างเป็นทางการ

ท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมทวาย ตั้งอยู่ห่างจากจังหวัดทวายประมาณ 28 กิโลเมตร ซึ่งอยู่ในตอนเหนือของอ่าวเมืองมะกัน มีการลงทุนสร้างท่าเรือน้ำลึก นิคมอุตสาหกรรม ปีโตรเคมี ถนนเชื่อมโยงจากทวายไปยังประเทศไทย และด้วยการสนับสนุนของรัฐบาลเมียนมาร์ในการเชื่อมโยงทางรถไฟจากทวาย (Dawei) ย่างกุ้ง (Yangon) มัณฑะเลย์ (Mandalay) มูเซ (Muse) เชื่อมต่อไปยังทางรถไฟของจีนที่คุนหมิง (Kunming) ทำให้โครงการนี้ได้รับการเสนอให้เป็นจุดศูนย์กลางการขนส่งที่สำคัญของภูมิภาค นอกจากนี้ท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมทวายยังทำหน้าที่เป็นประตูสู่การค้าใหม่ในเส้นทางทะเล ที่สามารถเดินทางเชื่อมต่อกับอินเดีย จีน ตะวันออกกลาง ยุโรป และแอฟริกา ซึ่งจะช่วยลดการจราจรที่คับคั่งในช่องแคบมะละกา ลดเวลาการขนส่งและค่าใช้จ่ายในการขนส่ง และเป็นสถานที่ที่ได้เปรียบในการค้าเนื่องจากตรงเข้าถึงทะเลอันดามันและมหาสมุทรอินเดียในการขนส่งสินค้า

³ วันที่ 2 พฤศจิกายน 2553 บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวลล็อปเมนต์ จำกัด (มหาชน) ได้ลงนามสัญญากับการทำเรือ (Myanmar Port Authority: MPA) กระทรวงคมนาคม (Ministry of Transport) ของเมียนมาร์ โดยบริษัทได้รับสิทธิในการพัฒนาโครงการท่าเรือน้ำลึกที่เมืองทวาย รวมถึงนิคมอุตสาหกรรม และเส้นทางคมนาคมเชื่อมระหว่างประเทศไทยกับเมียนมาร์ ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนการประกาศกฎหมาย “กฎหมายว่าด้วยเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย (Dawei Special Economic Zone Law : DSEZ) ”

3.2) เขตเศรษฐกิจพิเศษเกาะรัมรีหรือจ๊อกผั่ว (Kyaukphyu Special Economic Zone: KSEZ)

เขตเศรษฐกิจพิเศษเกาะรัมรีหรือจ๊อกผั่วนี้ ตั้งอยู่แถบเมืองจ๊อกผั่ว (Kyaukphyu) รัฐยะไข่ (รัฐอารากัน) ทางตะวันตกของเมียนมาร์ ตามแผนงานที่วางไว้เขตเศรษฐกิจแห่งนี้ครอบคลุมบริเวณของท่าเรือน้ำลึกจ๊อกผั่วและเขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีจ๊อกผั่ว (Kyauk Phyu Economic and Technological Development Zone) ที่รัฐบาลจีนและรัฐบาลเมียนมาร์ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2554 อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษจ๊อกผั่วจะเป็นอุตสาหกรรมปิโตรเลียมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะไปเชื่อมโยงกับการพัฒนาแหล่งก๊าซธรรมชาติฉ่วย (Shwe Gas Project) และโครงการขนส่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติทางท่อซึ่งเชื่อมโยงแหล่งก๊าซธรรมชาติและโครงการท่าเรือน้ำลึกจ๊อกผั่วกับเมืองคุนหมิง (Kunming) และ เมืองหนานหนิง (Nanning) ประเทศจีน ซึ่งโครงการพัฒนาแหล่งก๊าซธรรมชาติและระบบการขนส่งดังกล่าวนี้ได้เริ่มต้นก่อสร้างตั้งแต่วันที่ 2553

3.3) เขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา (Thilawa Special Economic Zone : TSEZ)

เขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวาตั้งอยู่ห่างจากกรุงย่างกุ้ง (Yangon) เมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจสำคัญของเมียนมาร์ไปทางตอนใต้ประมาณ 25 กิโลเมตร ตามแผนงานที่วางไว้เขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวาจะมีพื้นที่ครอบคลุมท่าเรือน้ำลึกติลาวาที่พัฒนาเป็นที่เรียบร้อยแล้วและครอบคลุมเขตอุตสาหกรรมพิเศษติลาวา (Thilawa Special Industrial Zone: TSIZ)⁴ ซึ่งท่าเรือน้ำลึกติลาวาปัจจุบันอยู่ภายใต้การดูแลของบริษัท Hutchison Port Holdings และการท่าเรือแห่งประเทศไทย (Myanmar Port Authority) มีการคาดการณ์ว่าน่าจะเป็นท่าเรือหลักสำคัญของเมียนมาร์ทดแทนท่าเรือย่างกุ้งที่ปัจจุบันมีความแออัด และมีปัญหาในการจัดการ ในส่วนของเขตอุตสาหกรรมพิเศษติลาวา ปัจจุบันมีการพัฒนาพื้นที่ไปแล้วบางส่วน โดยตามแผนงานการพัฒนามีการกำหนดประเภทอุตสาหกรรมในเขตนี้ ได้แก่ อุตสาหกรรมไฟฟ้า อุตสาหกรรมเครื่องจักร อุตสาหกรรมยานยนต์และเครื่องจักร อุตสาหกรรม

⁴ เขตอุตสาหกรรมนี้จะเป็นความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีระหว่างเมียนมาร์กับจีน และได้มีการลงนามร่วมกันในสัญญาซึ่งเรียกว่า “Myanmar Aid Thilawa Special Industrial Zone Planning Contract” เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2548 ด้วยสัดส่วนการลงทุน 40 : 60 (เมียนมาร์ : จีน)

สิ่งแวดล้อม (อาทิการบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น) อุตสาหกรรมไบโอเทคและยา อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมอาหารเครื่องดื่ม และ ไม้

4.1.7 กำลังซื้อของประชากรในเมียนมาร์เพิ่มสูงขึ้น

แม้ว่าประชากรส่วนใหญ่มีรายได้น้อยและกำลังซื้อต่ำ อย่างไรก็ตามปัจจุบันสังคมเมียนมาร์แบ่งเป็น 2 กลุ่มหลัก คือ สังคมชนบท และสังคมเมือง ซึ่งประชากรในเขตเมืองจะมีรายได้สูงกว่าประชากรในเขตชนบท การที่นักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนในเมียนมาร์มากขึ้น ย่อมจะส่งผลให้กำลังซื้อของชาวเมียนมาร์สูงขึ้นในไม่ช้า นอกจากนี้เมียนมาร์ยังตั้งอยู่ระหว่าง 2 ประเทศใหญ่ คือ จีน และ อินเดีย ซึ่งถือเป็นตลาดขนาดใหญ่ที่สามารถสร้างโอกาสทางการค้าให้ขยายตัวเพิ่มสูงขึ้น

4.2 เมืองเศรษฐกิจที่น่าลงทุนในประเทศเมียนมาร์

4.2.1 ย่างกุ้ง (Yangon) เป็นเมืองหลวงเก่าและเมืองใหญ่อันดับหนึ่งของเมียนมาร์ ปัจจุบันเป็นเมืองศูนย์กลางการค้าและกระจายสินค้าไปสู่ภาคต่างๆ ของประเทศ นอกจากนี้กรุงย่างกุ้งยังเป็นศูนย์กลางการค้าอัญมณีและการส่งออกไม้สักอีกด้วย กรุงย่างกุ้งมีเขตอุตสาหกรรมที่มีความพร้อมด้านสาธารณูปโภคมากกว่าเมืองอื่นๆ

4.2.2 มัณฑะเลย์ (Mandalay) เมืองใหญ่อันดับสองที่เป็นศูนย์กลางการค้าและการคมนาคมที่สำคัญสำหรับตอนกลางและตอนเหนือของประเทศเมียนมาร์ และเป็นตลาดอัญมณีของเมียนมาร์ตอนเหนือ ในอนาคตมีแนวโน้มที่จะพัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์กลางการค้าที่เชื่อมโยง จีน อินเดีย และเมียนมาร์ นอกจากนี้มัณฑะเลย์ยังถือได้ว่าเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ

4.2.3 พะโค (Bago) เดิมชื่อ หงสาวดี เป็นเมืองหลวงของเขตพะโค อยู่ห่างจากกรุงย่างกุ้งไปทางเหนือประมาณ 80 กิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมอญซึ่งนับถือศาสนาพุทธ พะโคเป็นแหล่งปลูกข้าวและผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ รวมถึงมีอุตสาหกรรม อาทิ โรงงานน้ำตาล โรงงานทอผ้า และโรงงานเซรามิกส์ นอกจากนี้ พะโคยังเป็นเมืองที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศเมียนมาร์ ด้วยความที่เป็นเมืองท่องเที่ยว มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม

4.2.4 พุกาม (Bagan) เป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่สำคัญของเมียนมาร์เรียกอีกชื่อว่าดินแดนแห่งเจดีย์หมื่นองค์ ซึ่งปัจจุบันองค์การยูเนสโกได้ขึ้นทะเบียนให้เป็นเมืองมรดกโลก (World Heritage Sites) สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปีและจะงดงามมากที่สุดในช่วงฤดูฝน ดังนั้นรัฐบาลจึงให้การสนับสนุนส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างมาก

4.2.5 เมาะละเหม่งหรือเมาะลำย (Mawlamyine) เป็นเมืองที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของรัฐมอญ และใหญ่เป็นอันดับ 3 ของเมียนมาร์ เป็นศูนย์กลางทางการค้าและเป็นที่ตั้งของท่าเรือสำคัญทางฝั่งตะวันออกเฉียงใต้ของเมียนมาร์

4.2.6 ซิตตเว (Sittwe) ตั้งอยู่ในรัฐยะไข่หรืออาระกัน เป็นเมืองศูนย์กลางอุตสาหกรรมก๊าซธรรมชาติริมทะเลอ่าวเบงกอล ปัจจุบันอินเดียได้เข้าไปสนับสนุนการลงทุนสร้างท่าเรือน้ำลึกขนาดใหญ่ และมีแผนในการเชื่อมโยงท่าเรือดังกล่าวเข้ากับอินเดียตะวันออกเฉียงผ่านแม่น้ำคาลาดาน (Kaladan)

4.2.7 มูเซ (Muse) เป็นเมืองชายแดนของเมียนมาร์ตรงข้ามเมืองลูซีของจีน เป็นเขตเศรษฐกิจชายแดนแห่งแรกของเมียนมาร์ และมีจุดตรวจสินค้าส่งออกไปจีนและนำเข้าจากจีน ให้บริการแบบ One-Stop Service โดยปกติใช้เวลา 2 วัน ในการตรวจสอบสินค้าและเอกสารจากเจ้าหน้าที่จากหลายหน่วยงานของเมียนมาร์ ปัจจุบันมูเซเป็นจุดผ่านแดนที่มีมูลค่าการค้าชายแดนสูงที่สุดของเมียนมาร์ (ร้อยละ 70 - 80)

4.2.8 ทวาย (Dawei) เป็นเมืองหลวงของเขตตะนาวศรี ปัจจุบันเป็นเมืองที่ได้ถูกกำหนดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษและจุดสร้างท่าเรือน้ำลึก ภายใต้สัมปทานที่รัฐบาลเมียนมาร์มอบให้กับเอกชนของไทย โดยไทยได้ร่วมลงนามใน MOU เรื่องการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกและพัฒนาถนนเชื่อมโยงระหว่างท่าเรือน้ำลึกทวายมายังไทย ด้านบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี นอกจากนี้ทวายยังอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรแร่ธาตุ เช่น ดีบุกและทังสแตน ที่ยังมีนักลงทุนเข้าไปบุกเบิกไม่มากนัก

4.2.9 มะริด (Myeik) เป็นเมืองทำการประมงและศูนย์กลางการค้าไข่มุกที่สำคัญของเขตตะนาวศรี นอกจากนี้ทางการเมียนมาร์ยังมีแผนในการพัฒนาหมู่เกาะมะริดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต

4.2.10 เมียวดี (Myawaddy) เมืองค้าขายสินค้าชายแดนกับไทย ตรงข้ามอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เป็นเมืองสำคัญในการกระจายสินค้าจากประเทศไทยไปยังเมืองต่างๆ ของเมียนมาร์ขณะนี้รัฐบาลเมียนมาร์กำลังเร่งดำเนินการพัฒนาเมืองเมียวดีให้เป็นเขตเศรษฐกิจน่าน้ำ โดยคาดหวังให้เป็นศูนย์กลางทางการค้าและอุตสาหกรรมและมีการอำนวยความสะดวกให้กับนักลงทุนแบบ One - Stop Service แต่อาจมีอุปสรรคอยู่บ้างในด้านความพร้อมของสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา รวมถึงปัญหาการเมืองภายในเมียนมาร์เอง

4.2.11 ท่าซี้เหล็ก (Tachilek) เมืองชายแดนในรัฐฉาน ติดกับอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ของไทย เป็นช่องทางหลักในการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบและสินค้าจากเมืองศูนย์กลางอุตสาหกรรมสำคัญของไทย ได้แก่ เชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และนิคมอุตสาหกรรมในภาคตะวันออก ไปยังประเทศเมียนมาร์และจีนตอนใต้

4.2.12 เกาะสอง (Kawthaung) เป็นเมืองค้าขายสินค้าชายแดนกับไทยตรงข้ามจังหวัดระนอง เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และส่งเสริมสุขภาพ เหมาะแก่การทำประมง

4.3 อุตสาหกรรมที่ต่างชาตินิยมลงทุนในประเทศเมียนมาร์

รัฐบาลเมียนมาร์มีแผนพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยได้กำหนดแผนระยะ 30 ปี เพื่อจะเปลี่ยนแปลงการผลิตจากภาคเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรม สำหรับยุทธศาสตร์ที่รองรับแผนดังกล่าว เริ่มขึ้นในปี 2533 ซึ่งได้มีแผนการตั้งเขตอุตสาหกรรมขึ้น 18 แห่งทั่วประเทศเพื่อดึงดูดการลงทุน โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาอุตสาหกรรมดังต่อไปนี้คือ

- (1) อุตสาหกรรมเกษตร
- (2) การผลิตภาคอุตสาหกรรม เพื่อยกระดับคุณภาพและปริมาณการผลิต
- (3) การผลิตชิ้นส่วนเครื่องจักรใหม่ ๆ

(4) การผลิตเครื่องจักร ชิ้นส่วน และเครื่องมือสำหรับโรงงานอุตสาหกรรม

นอกจากนี้ยังได้มีการกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายในแต่ละเขตอุตสาหกรรมบริเวณชายแดน และเขตเศรษฐกิจพิเศษอีกด้วย ซึ่งจากการกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายดังกล่าวไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่าธุรกิจที่เป็นโอกาสในการค้าและการลงทุนในเมียนมาร์สำหรับผู้ประกอบไทย ควรจะมุ่งเน้นไปยังธุรกิจที่รัฐบาลเมียนมาร์ให้การส่งเสริมและสนับสนุนนักลงทุนต่างชาติรวมถึงประเทศไทย เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศของเมียนมาร์และได้รับอนุมัติการลงทุนจาก MIC ซึ่งอุตสาหกรรมที่นำลงทุนในประเทศเมียนมาร์ ได้แก่

4.3.1 ภาคเกษตรกรรม/ปศุสัตว์/ประมง/ป่าไม้/เหมืองแร่

- ธุรกิจการเกษตร เช่น เพาะปลูกพืชไร่-พืชสวน
- ธุรกิจเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สัตว์บก และอาหารสัตว์
- ธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตรและประมง
- ธุรกิจวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องจักรกลการเกษตร
- ธุรกิจการทำป่าไม้ และผลิตภัณฑ์จากไม้
- ธุรกิจเหมืองแร่

4.3.2 ภาคอุตสาหกรรม

- ธุรกิจพลังงาน อาทิ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ เป็นต้น
- ธุรกิจสร้างระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิ การผลิตกระแสไฟฟ้า การรับเหมาก่อสร้าง การผลิตปูนซีเมนต์ เหล็ก และวัสดุก่อสร้าง เป็นต้น
- ธุรกิจเพื่อความสวยงาม อาทิ เครื่องสำอาง เป็นต้น
- ธุรกิจสินค้าบริโภค อาทิ อาหารแปรรูป สำเร็จรูป และบรรจุหีบห่อ เป็นต้น
- ธุรกิจสินค้าอุปโภค อาทิ สิ่งทอ รองเท้า ผลิตภัณฑ์ชำระร่างกายเช่น สบู่ เป็นต้น

4.3.3 ภาคบริการ

- ธุรกิจให้บริการข้ามพรมแดน อาทิ บริษัทหน้าเที่ยว บริการจัดหาแรงงานข้ามแดน และธุรกิจบริการสุขภาพ เป็นต้น
- ธุรกิจโรงแรม รัฐบาลเมียนมาร์มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ และปัจจุบันโรงแรมที่มีก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว
- ธุรกิจบริการอาหาร อาทิ ร้านอาหารและร้านน้ำชา เป็นต้น โดยเฉพาะร้านน้ำชา ซึ่งเป็นร้านอาหารและเครื่องดื่มยอดนิยมเพื่อการผ่อนคลายของชาวเมียนมาร์
- ธุรกิจร้านค้าปลีกและ/หรือตัวแทนจัดจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค โดยสินค้าที่จะขายให้กับชาวเมียนมาร์ ควรเป็นสินค้าปัจจัยสี่ คือ สินค้าที่เกี่ยวกับอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ตลอดจนสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น รองเท้าแตะ หมากพลู และควรเป็นสินค้าที่ราคาไม่แพงมากนัก

4.4 ธุรกิจไทยที่นำลงทุนในประเทศเมียนมาร์

เมือง	ประเภทธุรกิจ	เหตุผล
ย่างกุ้ง (Yangon)	<ul style="list-style-type: none"> ● อุตสาหกรรมต่างๆ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - อุตสาหกรรมสิ่งทอ - อุตสาหกรรมการผลิตสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภค - อุตสาหกรรมการประมง ● ธุรกิจท่องเที่ยว ● ธุรกิจการบริการ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - ร้านอาหาร - ตู้ซ่อมรถ - สถาบันฝึกอบรมวิชาชีพ 	<ul style="list-style-type: none"> ● มีประชากร 4,572,948 คน (ปี 2554) ● มีความพร้อมด้านสาธารณูปโภคมากกว่าเมืองอื่นๆ ● มีเขตอุตสาหกรรม ● มีท่าเรือสำคัญของประเทศ ● มีโบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญเชิงประวัติศาสตร์ เช่น พระบรมธาตุชเวดากอง พระเจดีย์สุเล พระเจดีย์โบตตะกอง พระพุทธไสยาสน์

เมือง	ประเภทธุรกิจ	เหตุผล
พะโค (Bago)	<ul style="list-style-type: none"> • ธุรกิจท่องเที่ยว 	<ul style="list-style-type: none"> • มีประชากร 248,899 คน (ปี 2554) • มีโบราณสถานที่สำคัญได้แก่ พระเจดีย์ชเวมอดอว์ พระราชวังบุเรงนอง พระพุทธไสยาสน์ชเวตาเลียว พระเจดีย์ไจ้ปุ่น • มีเขตอุตสาหกรรม
มะริด (Myeik)	<ul style="list-style-type: none"> • การประมง 	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นเมืองทำการประมง
เมะละแหม่ง (Mawlamyine)	<ul style="list-style-type: none"> • ธุรกิจท่องเที่ยว • อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ไม้ยางพารา • อุตสาหกรรมสิ่งทอ 	<ul style="list-style-type: none"> • มีประชากร 451,011 คน (ปี 2554) • แหล่งกระจายสินค้าที่สำคัญ • เป็นเมืองตากอากาศชายทะเลที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของประเทศ
เกาะสอง (Kawthaung)	<ul style="list-style-type: none"> • ธุรกิจท่องเที่ยว • ธุรกิจประมง 	<ul style="list-style-type: none"> • อยู่ตรงข้ามกับจังหวัดระนอง โดยมีแม่น้ำกระบุรีกั้นขวางตรงตัวจังหวัดระนอง • เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และส่งเสริมสุขภาพ • เหมาะแก่การทำประมง
พุกาม (Bagan)	<ul style="list-style-type: none"> • ธุรกิจท่องเที่ยว เช่นโรงแรมและรีสอร์ท 	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่สำคัญของเมียนมาร์ ซึ่งปัจจุบันองค์การยูเนสโกได้ขึ้นทะเบียนให้เป็นเมืองมรดกโลก • สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี
ทวาย (Dawei)	<ul style="list-style-type: none"> • ธุรกิจเหมืองแร่ • ธุรกิจเกี่ยวกับการขนส่ง 	<ul style="list-style-type: none"> • อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรแร่ธาตุ เช่น ดีบุกและทังสแตน • มีโครงการจะสร้างท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย

รูปที่ 4.2 แผนที่โอกาสการลงทุนของไทยในประเทศเมียนมาร์

4.5 ปัญหา อุปสรรค และข้อควรระวังในการลงทุนทำธุรกิจในเมียนมาร์

4.5.1 การเมืองและการปกครอง

- 1) แม้จะเริ่มปกครองแบบเสรีมากขึ้น แต่กองทัพยังคงมีบทบาทสำคัญในการปกครองประเทศ และนโยบายยังคงเน้นเรื่องความมั่นคงของชาติเหนือกว่าด้านเศรษฐกิจ
- 2) ปัญหาการสู้รบระหว่างรัฐบาลเมียนมาร์กับชนกลุ่มน้อยยังคงเกิดขึ้น
- 3) บทบาทของผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น อาทิ ผู้นำชนกลุ่มน้อย นักการเมือง และนักธุรกิจท้องถิ่น อาจส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจในการลงทุน

4.5.2 ระบบเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน

- 1) การถูกคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจจากประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ อย่างสหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป (ในโอกาสอันใกล้มีการคลี่คลายเป็นลำดับ เพราะขณะนี้เริ่มมีการผ่อนคลายมาตรการคว่ำบาตรบ้างแล้ว)
- 2) รัฐบาลทหารของเมียนมาร์เป็นผู้ผูกขาดระบบการค้า การลงทุน การธนาคาร โดยมีนโยบายที่ไม่แน่นอน
- 3) มีการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบที่มีผลกระทบต่อการลงทุนบ่อยครั้ง และในบางครั้งไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของนักลงทุน นอกจากนี้ กฎระเบียบของรัฐยังขาดความชัดเจนและมีปัญหาในทางปฏิบัติ อาทิ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นไม่สามารถตัดสินใจเองได้ ต้องสอบถามส่วนกลางทำให้เกิดความล่าช้า อีกทั้งนักลงทุนมักไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและกฎระเบียบต่างๆของเมียนมาร์อย่างทั่วถึง
- 4) ข้อกำหนดด้านธุรกรรมของบริษัทต่างชาติ มีความเข้มงวดมาก อาทิ ต้องเปิดบัญชีกับธนาคารที่รัฐบาลกำหนดเท่านั้น และการโอนเงินทุนและผลกำไรกลับประเทศต้องได้รับอนุญาตจากรัฐเมียนมาร์ก่อน เป็นต้น
- 5) มาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี แม้ว่าในปี 2558 จะมีการเปิดเสรีการค้าอาเซียน โดยอัตราภาษีสินค้านำเข้าจะลดลงเป็น 0 ตามข้อตกลงเขตการค้าเสรีภายใต้ AEC แต่อุปสรรคสำคัญที่ยังคงอยู่ คือ “มาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี” อาทิ การจำกัดสิทธิ์แก่ชาวต่างชาติไม่ให้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดิน โดยให้สิทธิ์แต่เพียงการเช่าที่ดินเท่านั้น มาตรการห้ามนำเข้าและส่งออกสินค้าในบางรายการ ดังนั้นอาจส่งผลให้นักลงทุนใช้โอกาสและประโยชน์จากตลาดเมียนมาร์ได้ไม่เต็มที่นัก

6) มีระบบอุปถัมภ์ ซึ่งหากนักลงทุนสามารถเข้าถึงได้ทั้งในระดับประเทศ และ/หรือ ระดับพื้นที่ จะทำให้การค้าได้รับการสนับสนุนด้วยดีจากรัฐ แต่หากไม่สามารถเข้าถึงได้ การลงทุนจะไม่ค่อยราบรื่น

4.5.3 ระบบการเงิน

- 1) ไม่มีเสถียรภาพ
- 2) ขาดแคลนเงินตราสกุลหลัก
- 3) ธนาคารพาณิชย์ในเมียนมาร์ผูกขาดโดยรัฐบาล และฐานะของธนาคารไม่เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ
- 4) อัตราแลกเปลี่ยนของเงินจ๊าด (Kyat) ของรัฐบาลแตกต่างจากอัตราในตลาดมืดมาก โดยการแลกเปลี่ยนในธนาคาร 1 ดอลลาร์ สรอ. แลกได้ 150 จ๊าด แต่นอกกระเปาะหรือตลาดมืดได้ 780 จ๊าด (เมียนมาร์กำลังปรับปรุงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล)

4.5.4 ระบบการคมนาคมและสาธารณูปโภค

- 1) โครงสร้างพื้นฐานที่จะรองรับการลงทุนยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร อาทิ สภาพถนนส่วนใหญ่ยังไม่ดีนัก การเดินทางด้วยรถไฟใช้เวลานาน ไฟฟ้าและน้ำประปายังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนและภาคอุตสาหกรรม ระบบโทรคมนาคมยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ เป็นต้น
- 2) การเดินทางภายในประเทศไม่เสรี โดยทางการเมียนมาร์ได้กำหนดไว้ว่าห้ามชาวต่างชาติเดินทางไปยังบางเมืองหรือบางพื้นที่ อาทิ การเดินทางในพื้นที่ของชนกลุ่มน้อยบางกลุ่มที่อาจมีความเสี่ยงด้านความปลอดภัย เช่น การเดินทางเข้าสู่เมียวดี รัฐกะเหรี่ยงผ่านทางอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จะอนุญาตให้เข้ามาในพื้นที่ชั้นในได้เพียง 12 กิโลเมตรเท่านั้น (ในอนาคตอันใกล้จะมีการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบดังกล่าว เพื่อให้การค้าการลงทุนมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น) ในขณะที่การขนส่งสินค้าทางบกจากไทยเข้าสู่เมียวดีเพื่อส่งต่อไปยังพื้นที่อื่นๆ สามารถกระทำได้โดยจะต้องมีการขนถ่ายสินค้าเป็นรถของทางเมียนมาร์เท่านั้น

4.5.5 ระบบการดำเนินธุรกิจ

- 1) เมียนมาร์ปิดประเทศมาหลายสิบปี อาจทำให้ผู้ร่วมทุนฝ่ายเมียนมาร์ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจในโลกเสรีเท่าที่ควร ทำให้การร่วมทุนร่วมกันอาจจะประสบปัญหาได้
- 2) มีความยากและต้องใช้เวลาในการหาคู่ค้าท้องถิ่นหรือหุ้นส่วนที่ดีที่จะสามารถสร้างความมั่นใจในการลงทุน
- 3) การดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับระบบราชการมีความล่าช้า ทำให้การดำเนินการต่างๆ ไม่สามารถเร่งรัดให้จบเร็วได้ พร้อมทั้งมีการเรียกเก็บเบี้ยปรับทางเป็นจำนวนมากจากเจ้าหน้าที่เมียนมาร์

ทั้งนี้จุดด้อยที่ถือเป็นอุปสรรคสำคัญที่สุดในการทำการค้าการลงทุนในเมียนมาร์ คือ “รัฐบาลเมียนมาร์มีอำนาจเด็ดขาดถ้าการเมืองเกิดการเปลี่ยนแปลงธุรกิจอาจได้รับผลกระทบ” และ “ระบบโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ยังล่าหลังโดยเฉพาะในเรื่องการขาดแคลนกระแสไฟฟ้า”

4.6 ภาพรวมการลงทุนไทยในประเทศเมียนมาร์

ธุรกิจไทยที่เข้าไปลงทุนในเมียนมาร์ มุ่งเน้นการลงทุนในด้านทรัพยากรธรรมชาติของเมียนมาร์ที่มีอยู่ เนื่องจากเมียนมาร์มีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะป่าไม้ที่ยังครอบคลุมพื้นที่เกือบครึ่งหนึ่งของประเทศเมียนมาร์ และอัญมณีโดยเฉพาะทับทิมที่ได้ชื่อว่าคุณภาพดีที่สุดแห่งหนึ่งของโลก รวมถึงพลังงานจากก๊าซธรรมชาติที่มีปริมาณสำรองมากเป็นอันดับที่ 40 ของโลก โดยจะเน้นสาขาธุรกิจพลังงาน โดยเฉพาะก๊าซธรรมชาติ และเหมืองแร่ ขณะที่การลงทุนในธุรกิจอื่นๆ ยังมีสัดส่วนไม่มากนัก อาทิ ธุรกิจโรงแรมและบริการเกี่ยวเนื่อง ธุรกิจก่อสร้าง และธุรกิจอาหารสัตว์ เป็นต้น ซึ่งมีนิติบุคคลไทยหลายรายที่เข้าไปหรือเตรียมเข้าไปลงทุนในเมียนมาร์ อาทิ ⁵

- บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) (ปตท. สผ.) ปัจจุบันมีโครงการสำรวจ พัฒนา และผลิตปิโตรเลียมในเมียนมาร์จำนวน 4 โครงการ และเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2555 บริษัท ปตท. สผ. ร่วมกับบริษัท Win Precious Resources Pte. Ltd. (WPR) ได้ลงนามสัญญาแบ่งปันผลผลิต (Production Sharing Contract: PSC) กับบริษัท Myanmar

⁵ ข้อมูลจากธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

Oil and Gas Enterprise (MOGE) ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจของเมียนมาร์ เพื่อเข้ารับสิทธิ์ในการสำรวจและพัฒนาปิโตรเลียมในเมียนมาร์เพิ่มอีก 2 แปลง

- บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ได้เข้าไปเปิดสถานีบริการน้ำมันบางจากในเมียนมาร์แล้ว 1 แห่ง ที่จังหวัดเมียวดี ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ในปี 2555 และตั้งเป้าเพิ่มเป็น 5 แห่งภายในปี 2560
- ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ได้รับอนุญาตให้เปิดสำนักงานตัวแทนในเมียนมาร์ นอกจากนี้ ยังมีแผนจะจัดตั้งสาขาในเมียนมาร์เพื่อปล่อยกู้และรับฝากเงินเมื่อกฎหมายของเมียนมาร์อนุญาตให้ธนาคารต่างชาติเข้าไปเปิดสาขาได้
- บริษัท สหพัฒนพิบูล จำกัด (มหาชน) อยู่ระหว่างการศึกษารูปแบบการขยายตลาดและการลงทุนสวนอุตสาหกรรมขนาดใหญ่บนพื้นที่ 1,600 ไร่ ในกรุงย่างกุ้งของเมียนมาร์ ซึ่งคาดว่าจะใช้งบประมาณการลงทุนไม่ต่ำกว่า 300 ล้านบาท
- บริษัท บุญรอด บริวเวอรี่ จำกัด เข้าไปเปิดตลาดในเมียนมาร์เพื่อจำหน่ายเครื่องดื่ม โดยมีตัวแทนจำหน่ายประจำอยู่ตามแนวชายแดนเมียนมาร์
- บริษัท เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ได้ลงนามข้อตกลงความร่วมมือกับบริษัท Eleven Media Group ซึ่งเป็นบริษัทเอกชนด้านสื่อชั้นนำของเมียนมาร์ เพื่อเตรียมร่วมทุนผลิตหนังสือพิมพ์รายวันภาคภาษาอังกฤษและเว็บไซต์ข่าวในเมียนมาร์
- บริษัท กรุงเทพดุสิตเวชการ จำกัด (มหาชน) เตรียมขยายการลงทุนในธุรกิจโรงพยาบาลเมียนมาร์

โอกาสการลงทุนในเมียนมาร์สำหรับธุรกิจไทยในระยะนับจากนี้ ครอบคลุมหลากหลายสาขา ธุรกิจ อาทิ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ เช่น การก่อสร้างเส้นทางคมนาคม/อาคาร/การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้าและประปา การพัฒนาเมือง เป็นต้น เพื่อสอดคล้องกับแผนนโยบายเร่งรัดการพัฒนาประเทศ รองรับการค้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และเมียนมาร์ยังมีภารกิจสำคัญในการเป็นเจ้าภาพอาเซียนในปี 2557 ธุรกิจด้านการท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวและนักธุรกิจที่เดินทางมาเยือนเมียนมาร์ เนื่องจากปัจจุบันเมียนมาร์ยังมีจำนวนห้องพักรองรับไม่เพียงพอและต้องการการลงทุนด้านนี้อีกมาก ขณะที่เมียนมาร์มี

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ยังบริสุทธิ์และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของเมียนมาร์ ซึ่งน่าสนใจจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังมีโอกาสขยายการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ซึ่งโครงการนำร่องได้แก่ เขตเศรษฐกิจพิเศษเมียวดี - แม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งเป็นชายแดนที่มีมูลค่าการค้าสูงที่สุดจากทั้งหมด 7 จังหวัดที่มีด่านการค้าไทย - เมียนมาร์ จึงถือเป็นโอกาสดีที่จะส่งเสริมธุรกิจไทยให้ข้ามไปลงทุนในเมียนมาร์ในพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งผู้ประกอบการไทยจะได้รับสิทธิประโยชน์ในการลงทุน และเป็นช่องทางการขยายจุดยืนในตลาดเมียนมาร์ที่เข้มแข็งมากขึ้น

สิ่งที่ควรรู้ในการทำธุรกิจในประเทศเมียนมาร์

5.1 ภาพรวมการเตรียมตัวสำหรับการลงทุนในกลุ่มประเทศอาเซียน

นักลงทุนไทยที่จะเข้าไปลงทุนในกลุ่มประเทศอาเซียน ควรมีการเตรียมตัวเพื่อดำเนินธุรกิจในต่างประเทศไว้ดังต่อไปนี้¹

5.1.1 การเลือกประเทศที่จะเข้าไปลงทุน

(1) ควรศึกษาประเทศที่สนใจและเหมาะกับกิจการของตน โดยอาจพิจารณาจากทั้งในส่วน of เศรษฐกิจ ขนาดตลาด ระยะทาง และอื่นๆ อาทิ อินโดนีเซียเป็นประเทศที่การเมืองค่อนข้างมั่นคง เศรษฐกิจ และตลาดขนาดใหญ่ ส่วนเวียดนามเป็นประเทศที่กำลังมาแรงแม้จะอยู่ในช่วงล้มลุกคลุกคลาน เมียนมาร์เป็นประเทศที่เริ่มเปิดประเทศและเศรษฐกิจกำลังขยายตัวอย่างมาก เป็นต้น อย่างไรก็ตามการเข้าตลาดไม่จำเป็นต้องคอยจนกระทั่งประเทศนั้นพร้อม เพราะบางทีหากเข้าไปช้าอาจจะสายเกินไป

(2) ประเทศในอาเซียนหลายประเทศได้สิทธิพิเศษทางการค้า (GSP) จากประเทศตะวันตก อาทิ กัมพูชา และ สปป.ลาว เพราะสิทธิพิเศษดังกล่าวในไทยกำลังจะหมดไป ฉะนั้นจึงน่าที่จะเป็นโอกาสของนักลงทุนไทยที่จะรุกเข้าไปในประเทศเหล่านี้

5.1.2 การเลือกรูปแบบที่จะเข้าไปลงทุน

(1) การเริ่มต้นธุรกิจ อาจจะเริ่มจากการทำธุรกิจซื้อขายไป (Trading) ก่อน ไม่จำเป็นต้องไปลงทุนตั้งโรงงานเลย เพราะมีความเสี่ยงสูง โดยเฉพาะธุรกิจ SMEs

(2) การลงทุนในช่วงแรกๆ ควรเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป และทดสอบตลาดก่อนเพื่อให้คนรู้จัก

(3) การเข้าไปลงทุน อาจจะได้ประโยชน์หลายๆ ด้าน อาทิ ใกล้เคียงค้า ใกล้วัตถุดิบ และต้นทุนวัตถุดิบและแรงงานถูกกว่าไทย เป็นต้น

¹ ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ในงานสัมมนา รุกหรือรับ ธุรกิจไทยในอาเซียน วันที่ 12 ธันวาคม 2555 จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ร่วมกับคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

(4) รูปแบบที่จะเข้าไปลงทุน คือ ลงทุนใหม่ หรือซื้อกิจการเดิม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมและความเหมาะสมของแต่ละธุรกิจ ที่สำคัญคือ ต้องสร้างประโยชน์ให้กับธุรกิจและสังคมโดยรวมของประเทศนั้นๆ

5.1.3 ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการลงทุนในต่างประเทศ

(1) ต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความแตกต่างของวัฒนธรรม ภาษา ความคิด ความเป็นอยู่ กฎหมายและประวัติศาสตร์ของประเทศที่สนใจจะเข้าไปลงทุน ซึ่งบางครั้งอาจต้องเข้าไปฝังตัวเพื่อศึกษาและทำความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนในประเทศนั้นๆ

(2) ศึกษาตลาดให้เข้าใจ รู้จักธุรกิจของตนว่ามีจุดแข็งอย่างไร รู้จักสินค้าของตนและสามารถสร้างสินค้าบริการของตนให้แตกต่างมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และที่สำคัญควรทำความรู้จักและเข้าใจพฤติกรรมของลูกค้าในประเทศนั้นๆ ให้เป็นอย่างดี

(3) การเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่จะเข้าไปดำเนินกิจการ โดยเฉพาะระดับผู้บริหาร ซึ่งการหาบุคลากรที่มีคุณภาพอาจจะทำได้ค่อนข้างยากโดยเฉพาะธุรกิจ SMEs ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินธุรกิจมีความราบรื่น การคัดสรรบุคลากรและเตรียมความพร้อมในทักษะต่างๆ ทั้งด้านการทำงานและภาษาจึงต้องมีการวางแผนไว้ก่อน ซึ่งไม่เพียงแต่การพัฒนาคนไทยเท่านั้น แต่รวมถึงการพัฒนาคนท้องถิ่นของประเทศนั้นๆ ให้ก้าวมาสู่ระดับผู้บริหารด้วย นั่นก็คือการสร้างคน และให้คนในองค์กรนั้นเข้าไปพัฒนาคนในท้องถิ่นขึ้นมาต่อยอดอีกที ซึ่งก็จะทำให้ธุรกิจยืนหยัดอย่างมั่นคงและยาวนาน

(4) การแบ่งปันผลประโยชน์ให้กับทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรมทั้งผู้ถือหุ้นและพนักงาน ตลอดจนการมีจรรยาบรรณที่ดีต่อลูกค้า และสำคัญที่สุดคือรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลท้องถิ่น หรือรัฐบาลกลาง บริษัทจะต้องเป็นผู้เสียภาษีที่ดีและเป็นพลเมืองที่ดีด้วย

5.1.4 ข้อพึงระวังในการทำธุรกิจต่างประเทศ

- (1) ประเทศสมาชิกอาเซียน โดยเฉพาะในกลุ่ม CLMV (Cambodia Laos Myanmar and Vietnam) กฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ อาจไม่มีความชัดเจนเท่าไทย อาทิ เรื่องภาษีที่ซับซ้อน เรื่องปัญหากรรมสิทธิ์ที่ดิน เป็นต้น จึงควรศึกษา กฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ของแต่ละประเทศให้เข้าใจ
- (2) ควรศึกษากฎหมายส่งเสริมการลงทุนให้ละเอียด ว่ามีข้อได้เปรียบหรือเสียเปรียบอย่างไร และมีแนวปฏิบัติอย่างไร
- (3) ควรติดตามสถานการณ์การเมืองระหว่างประเทศบ้าง เพื่อเป็นการเรียนรู้และวางแผนกิจการได้อย่างถูกต้อง
- (4) ปัญหาของชุมชนในแต่ละประเทศเป็นสิ่งที่เลี่ยงไม่ได้ คือเรื่องอิทธิพลท้องถิ่น อย่างไรก็ตามการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนถือเป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้าชุมชนอยู่เคียงข้างกับเราไม่ว่ากิจการจะเล็กหรือใหญ่ก็ราบรื่น
- (5) ประเทศที่ไปลงทุนอาจมีการกีดกันทางการค้า จนอาจส่งผลกระทบต่อ การส่งออกนำเข้า และทำให้ไม่สามารถส่งออกและนำเข้าได้อย่างสมบูรณ์
- (6) ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิพิเศษต่างๆ ภายใต้ความตกลงของ AEC
- (7) การลงทุนในลักษณะร่วมทุนกับนักลงทุนท้องถิ่น จะช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจได้เป็นอย่างดีและทำให้เข้าถึงแหล่งข้อมูลเชิงลึกได้ง่าย อย่างไรก็ตามการหาหุ้นส่วนที่ดีและไว้วางใจได้เป็นสิ่งที่ยาก ควรศึกษาอย่างละเอียดรอบคอบก่อนตัดสินใจ
- (8) ควรทำประกันความเสี่ยงด้านการลงทุนเพื่อป้องกันความผันผวนและลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้

5.1.5 สรุปข้อคิดในการลงทุนในต่างประเทศ

- (1) การเข้าไปเปิดตลาดในต่างประเทศ ควรมองให้เห็นทั้งด้านโอกาส และด้านความเสี่ยงด้วย
- (2) ในกรณีที่ต้องเผชิญกับความล้มเหลว การขายธุรกิจไปไม่ได้มีข้อเสียอย่างเดียว แต่ให้เปรียบเสมือนว่ามีคนมารับหนี้แทนเรา ลดภาระของเราลง และช่วยทำให้เรามีโอกาสใหม่ๆ เข้ามาแทน
- (3) อดีตที่มีปัญหาให้เอามาเป็นบทเรียน พิจารณาถึงสาเหตุและแนวทางแก้ไขปรับปรุงให้พร้อมสำหรับอนาคต

- (4) กรณีที่ตลาดในประเทศอึดตัว อาจไม่จำเป็นต้องรอให้ธุรกิจเข้มแข็งเสียก่อนจึงจะไปทำธุรกิจในต่างประเทศ ควรเสาะแสวงหาโอกาสขยายตลาดไปในต่างประเทศพร้อมกันไปด้วย
- (5) การเข้าไปลงทุนในต่างประเทศ ต้องตอบโจทย์ให้ได้ว่าเข้าไปแล้วได้ประโยชน์อย่างไร แล้ววางแผนไปล่วงหน้า ถ้ายังตอบโจทย์ได้ไม่ชัดเจน ไม่มีความจำเป็นต้องเร่งไป
- (6) ธุรกิจ SMEs จะเป็นเชิงรับต่อไปไม่ได้ จะต้องรุกหรือจะต้องเป็นรับเชิงรุก
- (7) การทำธุรกิจในประเทศที่มีเทคโนโลยีที่ดีกว่า ให้ถือเป็นโอกาสเรียนรู้และพัฒนาการใช้เทคโนโลยีแทนแรงงาน เพื่อช่วยในการลดต้นทุนการผลิต เพราะประเทศไทยต่อไปจะขาดแรงงานและมีต้นทุนแรงงานสูงขึ้น
- (8) สินค้าไทยหลายชนิดที่มีคุณภาพสามารถครองใจลูกค้าในตลาดอาเซียนได้ เช่น สบู่ นกแก้ว และกระดาษทิชชูเชลลอคกซ์ เป็นตราสินค้าของคนไทยที่ครองใจตลาด กัมพูชา สปป.ลาว และเวียดนาม ในขณะที่สินค้าไทยก็ครองใจผู้บริโภคชาวเมียนมาร์มาอย่างยาวนานและเหนียวแน่น จึงถือเป็นโอกาสของสินค้าอื่นของไทยที่มีคุณภาพที่จะไปทำตลาดในประเทศนั้นๆ ด้วย และควรสนับสนุนให้มีการทำ Brand Thailand มากยิ่งขึ้นเพื่อส่งเสริมด้านการตลาดของสินค้าไทยในต่างประเทศ
- (9) ธุรกิจการค้า หากต้องติดต่อกับร้านค้าปลีกขนาดใหญ่จะมีอำนาจการต่อรองค่อนข้างน้อย จึงควรรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างอำนาจต่อรองจะดีกว่า
- (10) การเตรียมความพร้อมไว้ก่อน ย่อมจะได้ประโยชน์จากโอกาสของ AEC อย่างแน่นอน

5.2 ข้อควรระวังประการในการไปลงทุนในประเทศเมียนมาร์

การเข้าไปลงทุนในเมียนมาร์ นักธุรกิจไทยควรเรียนรู้และทำความเข้าใจถึง วิถีชีวิต วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ตลอดจนจรรยาบรรณปฏิบัติต่างๆ ดังนี้

- (1) หากต้องการไปลงทุนในเมียนมาร์ ควรติดต่อหรือขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ เหล่านี้คือ
- สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำเมียนมาร์ นักธุรกิจควรเข้าไปพบกับท่านเอกอัครราชทูตไทยเพื่อแจ้งให้ทราบในเบื้องต้น นอกจากนี้ยังสามารถรับทราบข้อมูลด้านเศรษฐกิจมหภาคของเมียนมาร์และสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

- ทูตพาณิชย์ประจำประเทศเมียนมาร์ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจในเมียนมาร์
- สถานเอกอัครราชทูตเมียนมาร์ประจำประเทศไทย เพื่อดำเนินการตรวจลงตราและทำหนังสือเดินทาง โดยนักธุรกิจอาจจะทำได้ทั้งประเภทนักท่องเที่ยว (อายุ 28 วัน) หรือประเภทนักธุรกิจ (อายุ 10 สัปดาห์) นอกจากนี้ยังมีบริการ Visa on Arrival อีกด้วย กรณีผู้ที่พำนักอยู่ในเมียนมาร์เกิน 4 สัปดาห์ จะต้องขอรับการตรวจลงตราที่เรียกว่า Stay Permit ซึ่งอาจมีอายุใช้งานถึง 1 ปี และขอต่ออายุออกไปได้อีก

(2) ตลาดเมียนมาร์เป็นตลาดที่นิยมสินค้าไทยอย่างมาก เพราะเชื่อมั่นและไว้วางใจในคุณภาพ แต่อย่างไรก็ตามผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อจำกัด อาจให้ความสำคัญในเรื่องราคาด้วยเช่นกัน ดังนั้นจึงควรเข้าไปสำรวจตลาดด้วยตนเอง เพื่อให้เข้าใจสภาพตลาด พฤติกรรมผู้บริโภคและกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจน

(3) การมองตลาดเมียนมาร์ ไม่ควรมองเพียงว่าเป็นตลาดที่ประชากรส่วนใหญ่มีกำลังซื้อต่ำ แต่ประชากรที่มีรายได้สูงและปานกลางก็มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นจึงควรมองว่าหากเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ เมียนมาร์ก็จะเป็นตลาดที่มีศักยภาพอย่างมาก นอกจากนี้ยังควรมองให้กว้างถึงช่องทางในการทำธุรกิจที่เชื่อมต่อไปยังประเทศต่างๆได้อีกมากด้วย

(4) เมียนมาร์เพิ่งจะเปิดประเทศ และกำลังปฏิรูปประเทศในหลายๆ ภาคส่วน จึงมีความต้องการสินค้าและวัตถุดิบต่างๆ จำนวนมาก อาทิ สินค้าอุปโภคบริโภค วัสดุก่อสร้าง เครื่องมือเครื่องจักรกลเกษตร เป็นต้น จึงถือเป็นโอกาสของไทยที่มีข้อได้เปรียบกว่าประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะด้านอาณาเขตที่มีพรมแดนติดต่อกัน นักธุรกิจอาจจะเริ่มสร้างฐานตลาดจากการค้าก่อน และหากประเมินสถานการณ์ว่ามีความคุ้มค่าแก่การลงทุนจึงค่อยย้ายฐานการผลิตเข้ามาในเมียนมาร์

(5) ตลาดการค้าการลงทุนในเมียนมาร์ ถือว่ายังมีการแข่งขันที่ไม่รุนแรงมากนัก แต่มีคู่แข่งที่สำคัญ คือ จีน ในขณะที่ประเทศต่างๆ เริ่มให้ความสนใจเมียนมาร์มากขึ้น นักธุรกิจไทยจึงควรเข้าไปบุกตลาดก่อนที่จะสายเกินไป

(6) ระบบธนาคารของเมียนมายังไม่ได้มาตรฐานสากล การทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างประเทศต้องผ่านระบบธนาคารของรัฐเท่านั้น การถอนเงินจากบัญชีในต่างประเทศหรือการโอนเงินระหว่างประเทศยังไม่พร้อมเท่าที่ควร การใช้ตู้เอทีเอ็มอัตโนมัติ บัตรเครดิตหรือ Traveler's Cheque ได้

บ้างในบางสถานที่ ดังนั้นจึงควรแลกเงินดอลลาร์ สรอ.ให้เพียงพอและควรเป็นธนบัตรรุ่นใหม่ในสภาพที่ไม่ยับ ไม่มีรอยขีดข่วน หรือเลอะสี เพื่อป้องกันการถูกปฏิเสธจากโรงแรมและร้านค้า

(7) ระบบการศึกษาของเมียนมาร์ยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร ทำให้จำนวนแรงงานที่มีความรู้ระดับสูงหรือความรู้อย่างเฉพาะทางมีจำกัด ซึ่งจะมีผลต่อค่าจ้างแรงงานเหล่านี้ที่ย่อมสูงตามไปด้วย

(8) โครงสร้างพื้นฐานของเมียนมาร์ยังไม่พร้อม โดยเฉพาะไฟฟ้าที่ดับบ่อยครั้งระหว่างวัน ดังนั้นโรงงานต่างๆ จึงจำเป็นต้องมีเครื่องปั่นไฟสำรองไว้ใช้ การใช้โทรศัพท์มือถือยังมีข้อจำกัด การใช้งานผ่านระบบโรมมิ่งจากไทยยังไม่สามารถใช้ได้กับทุกเครือข่ายและจำกัดอยู่ในบางพื้นที่เท่านั้น อีกทั้งอัตราค่าโทรยังมีราคาสูงจึงควรซื้อซิมการ์ดท้องถิ่น (ราคาประมาณ 20 ดอลลาร์ สรอ.) มาใช้เพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย

(9) การเจรจาติดต่อธุรกิจกับชาวเมียนมาร์ นักธุรกิจไทยควรเรียนรู้ถึงวิถีชีวิต ค่านิยม อุปนิสัย วัฒนธรรมและธรรมเนียมปฏิบัติต่างๆ เพื่อให้การเจรจาธุรกิจดำเนินไปอย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จ โดยสามารถแบ่งออกเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติได้ดังนี้²

สิ่งที่ควรปฏิบัติสำหรับนักธุรกิจไทยที่จะไปประกอบธุรกิจในเมียนมาร์
1. การติดต่อนัดหมายควรมีการนัดหมายล่วงหน้า ผ่านทางโทรสาร โทรศัพท์ หรือนัดพบปะเพื่อพูดคุยกัน โดยตรงเนื่องจากระบบอินเทอร์เน็ตในเมียนมาร์ยังไม่พร้อมต่อการนัดหมายผ่านทาง e-mail และควรไปให้ตรงตามเวลานัดหมาย เพราะนักธุรกิจเมียนมาร์ส่วนใหญ่จะตรงต่อเวลาและมีวินัยในการนัดหมายอย่างมาก
2. การเจรจาธุรกิจส่วนใหญ่ใช้ภาษาอังกฤษ แต่ถ้าหากนักธุรกิจมีความสามารถในการติดต่อสื่อสารด้วยภาษาท้องถิ่นก็ยิ่งจะทำให้การเจรจามีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากนักธุรกิจท้องถิ่นบางราย อาจไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ จึงต้องใช้ล่ามซึ่งอาจจะทำให้การสื่อความหมายผิดพลาดได้ง่าย เพราะนักธุรกิจย่อมมีความเข้าใจในสินค้าและการดำเนินธุรกิจของตนเองได้เป็นอย่างดีกว่าผู้อื่น
3. การแลกนามบัตร ควรกระทำอย่างสุภาพ เช่น ควรใช้ทั้งสองมือรับนามบัตร และควรดูนามบัตรของคู่เจรจาก่อนเก็บเข้ากระเป๋า เพื่อเป็นการให้เกียรติ โดยอาจจะอ่านชื่อและสะกดให้ถูกต้อง และเก็บในที่ที่เหมาะสม นามบัตรควรมีทั้งภาษาอังกฤษและมีคำแปลเป็นภาษาพม่าอีกด้านหนึ่ง

² ข้อมูลบางส่วนมาจากธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย และสถานเอกอัครราชทูตไทย ประจำเมียนมาร์

สิ่งที่ควรปฏิบัติสำหรับนักธุรกิจไทยที่จะไปประกอบธุรกิจในเมียนมาร์	
4.	ควรแต่งกายสุภาพ เรียบร้อย มิดชิด และภูมิฐาน อันเป็นการให้เกียรติคู่เจรจา สำหรับชาวเมียนมาร์ นิยมสวมชุดสากล และบางคนอาจสวมเสื้อแบบสุภาพคู่กับโสร่ง อันแสดงถึงชุดประจำชาติของเมียนมาร์ แทน
5.	การทักทาย ชาวเมียนมาร์จะทักทายกันด้วยการกล่าวคำว่า “มิงกะลาบา” สำหรับสุภาพบุรุษอาจทักทายกันตามแบบสากลด้วยการสัมผัสมือพร้อมก้มข้อมือ ในขณะที่สุภาพสตรีอาจทักทายด้วยการโค้งตัวเล็กน้อย แทน ควรมีการแสดงออกอย่างอ่อนน้อมต่อมตนและเป็นมิตร
6.	การเอ่ยชื่อคู่เจรจาชวเมียนมาร์ควรเรียกชื่อเต็ม ไม่ควรเรียกเพียงบางส่วนของชื่อโดยเด็ดขาด อาทิ U Aung Win Khaing ควรกล่าวคำนำหน้าชื่อได้แก่ “อู” แทนคำนำหน้าว่า “Mr.” และ “ดอว์” แทนคำนำหน้าว่า “Ms.” หรือ “Mrs.”
7.	การมอบของขวัญ ควรมอบสิ่งของที่แทนสัญลักษณ์ของประเทศหรือองค์กร เพื่อให้คู่เจรจาสามารถระลึกถึงได้ง่าย และเป็นการสานสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สำหรับสิ่งของอื่นๆ ที่นิยม อาทิ หนังสือและนิตยสาร ภาษาอังกฤษ และเครื่องสำอางจากต่างประเทศ (สำหรับสุภาพสตรี) เป็นต้น
8.	การแนะนำสินค้าและองค์กร ควรมีการเตรียมความพร้อมทั้งผู้นำเสนอ และเอกสารประกอบ ควรมีคำอธิบายที่ฉลากสินค้า เอกสาร/โบชัวร์ และ Power point ควรเป็นภาษาอังกฤษและภาษาพม่า เพื่อให้ง่ายแก่การเข้าใจ อาจมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการนำเสนอให้มากขึ้น อาทิ การใช้ notebook หรือ ipad สินค้าควรมีมาตรฐานต่างๆ เพื่อสร้างความมั่นใจว่าการผลิตสินค้านั้นมีคุณภาพ อาทิ GMP และ HACCP เป็นต้น
9.	การให้เกียรติและแสดงความเคารพต่อผู้อาวุโสถือเป็นสิ่งสำคัญ
10.	การเจรจาธุรกิจควรคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับทั้งสองฝ่าย
11.	กรณีที่ได้รับเชิญไปรับประทานอาหารกับคู่เจรจาชวเมียนมาร์ ส่วนใหญ่นิยมนั่งรับประทานอาหารร่วมกันบนเสื่อ โดยโต๊ะอาหารมีลักษณะกลมและเล็กพอที่ทุกคนจะตักอาหารถึง อาหารท้องถิ่นของเมียนมาร์มีลักษณะคล้ายอาหารอินเดียผสมจีน มีข้าวเป็นอาหารหลักและจะเสิร์ฟพร้อมกันโดยวางไว้ตรงกลาง ชาวเมียนมาร์นิยมรับประทานอาหารด้วยช้อนกับส้อม โดยไม่ใช้มีดและการใช้มือซ้ายซึ่งถือว่าเป็นด้านที่สะอาดในการใช้ช้อนกลาง ควรรับประทานอาหารที่ตักมาให้หมด เพราะการเหลือข้าวไว้บนจาน จะเป็นการแสดงว่าต้องการข้าวเพิ่ม

สิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติสำหรับนักธุรกิจไทยที่จะไปประกอบธุรกิจในเมียนมาร์
1. การเจรจาธุรกิจครั้งแรกกับชาวเมียนมาร์ ส่วนใหญ่ไม่นิยมกล่าวถึงเรื่องธุรกิจอย่างลึกซึ้ง แต่จะใช้เวลาสอบถามและเรียนรู้ลักษณะนิสัยของคู่เจรจา รวมถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของธุรกิจของคู่เจรจาอย่างคร่าวๆ
2. ไม่ควรกล่าวติเตียนหรือเปรียบเทียบประเทศเมียนมาร์ในทางลบ และให้ความระมัดระวังในเรื่องประวัติศาสตร์ไทย - เมียนมาร์และความเชื่อต่างๆ
3. ไม่ควรใช้ชื่อเดิม (Burma) แต่ควรใช้คำว่า เมียนมาร์
4. ไม่ควรพูดคุยนเรื่องทางการเมืองของเมียนมาร์กับบุคคลทั่วไป
5. ไม่ควรถ่ายรูปในบริเวณสนามบิน สถานีรถไฟและสถานที่ราชการก่อนได้รับอนุญาต เมื่อจะถ่ายรูปชาวเมียนมาร์ก็ควรขออนุญาตเช่นกัน
6. ไม่ส่งเสียงดังในวัดและศาสนสถาน ควรมีความสุภาพและสำรวม
7. ไม่ควรเดินทางไปในเมืองหรือพื้นที่ที่รัฐบาลเมียนมาร์ห้ามชาวต่างชาติ นักธุรกิจจึงควรตรวจสอบข้อมูลก่อนเดินทาง

5.3 หน่วยงานสำคัญในการติดต่อธุรกิจ

5.3.1 สถานเอกอัครราชทูตไทยและทูตพาณิชย์ไทยประจำประเทศเมียนมาร์

ชื่อ	บุคคล	ที่ตั้ง	Tel./Fax
1. สำนักงานส่งเสริมการค้า ในต่างประเทศ ณ กรุงย่างกุ้ง (Thai Trade Center : TTC)	นายประจวบ สุภินี (Minister Counselor)	86 (A) Shin Saw Pu Road, San Chaung Yangon Myanmar	Tel : 007-951 510731 Fax : 007-951 510731 Email : ditpthailand9@gmail.com
2. สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงย่างกุ้ง (Royal Thai Embassy)	นายพิษณุ สุวรรณะชฎ (Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary)	94 Pyay Road, Dagon Township, Yangon, Myanmar	Tel : (951) 221-784, 226-721,226-728 Fax : (951) 221-713 Email : thaiembassygn@gmail.com

ที่มา: Myanmar Telephone Directory

5.3.2 รายชื่อหน่วยงานทั้งรัฐและเอกชนในไทยและเมียนมาร์

ชื่อ	ที่ตั้ง	Tel./Fax
1. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Office of The Board of Investment)	555 Vibhavadi - Rangsit Road, Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand	Tel : 0-2553-8111 Fax : 0-2553-8222 E-mail : head@boi.go.th
2. MYANMAR INVESTMENT COMMISSION (MIC)	653/691 Merchant Street, Yangon Myanmar	Tel : (951) 272-599, 272-009,272-855 Fax : (951) 282-101,282-102 E-mail : MICU@mptmail.net.mm
3. CUSTOMS DEPARTMENT	132, Strand Road, Yangon Myanmar	Tel : (951) 380-729 Fax : (951) 371-231 E-mail : mcd.ygn@mptmail.net.mm
4. MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS OF UNION OF MYANMAR (MOFA)	-Pyay Road, Yangon Myanmar -Naypyidaw	Tel : (951) 222-844 Fax : (951) 222-950,221-719 E-mail : mofa.aung@mptmail.net.mm
5. MINISTRY OF COMMERCE	228/240 Strand Road Building 3, Nay Pyi Daw, Myanmar	Tel : 371964,256163 Fax : 067 - 408004 E-mail : mochmo@moc.gov.mm
6. MINISTRY OF ENERGY	6,Nay Pyi Taw City, Myanmar	Tel : 95-67-411060 Fax : 95-67-411012 E-mail : moe.ho@energy.mm
7. MINISTRY OF FINANCE AND REVENUE	Building No.26, Nay Pyi Taw, Myanmar	Tel : 95-67-410046 Fax : 95-67-410189 E-mail : ho.mofr@mptmail.net.mm
8. MINISTRY OF INDUSTRY	Office Building No. (30) ZayYaHtarNi Road, NayPyiTaw.	Tel : 067-405135, 067-405050 Fax : 067-405052 E-mail : moimyanmar@gmail.com

ชื่อ	ที่ตั้ง	Tel./Fax
8.1 MINISTRY OF INDUSTRY (No.1)	- 192/196, Kabaaye Pagoda Road Yankin P.O. Yangon - Building 37 Nay Pyi Daw	- Tel : 095-01-566064 Fax : 095-01-566053/566052 - Tel : 09567-408079 Fax : 09567-408133
8.2 MINISTRY OF INDUSTRY (No.2)	- 56, Kabaaye Pagoda Road Yankin P.O. Yangon - Nay Pyi Daw	- Tel : 095-1-666134 Fax : 095-01-666135 - Tel : 095-67- 405334 Fax : 095-67-405052
9. THE UNION OF MYANMAR FEDERATION OF CHAMBERS OF COMMERCE AND INDUSTRY (UMFCCI)	No.29, Min Ye Kyaw Swar Road, Lanmadaw Township, Yangon, Myanmar	Tel : 95-1-214344, 214345, 214346, 214347, 214348 , 214349 Fax : 95-1-214484 E-mail : umcci@mptmail.net.mm
10.INVESTMENT AGENCY	653/631, Merchant St., Pabedan Township, Yangon	Tel : (951)272009, 272052 Fax : (951) 282 101 E-mail : DICANPED@mpt400stems.com
11.DIRECTORATE OF INVESTMENT AND COMPANY ADMINISTRATION,MINISTRY OF NATIONAL PLANNING AND ECONOMIC DEVELOPMENT	Building No.32, Naypyidaw, Myanmar	Tel : 95-67-406-334,406-343 Fax : 95-67-406-333 E-mail : DICANPED@mptmail.net.mm

ที่มา: Myanmar Telephone Directory

5.3.3 สถาบันการเงินในประเทศเมียนมาร์

สถาบันการเงินในเมียนมาร์ ประกอบด้วย ธนาคารของรัฐ ธนาคารเอกชนของเมียนมาร์ ตัวแทนสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศและสาขานาคารของประเทศไทย และสถาบันการเงินอื่นๆ ดังนี้

ธนาคารของรัฐ	
ชื่อ	ที่ตั้ง
Central Bank of Myanmar (NAY PYI TAW)	Building No: (26), Nay Pyi Taw Myanmar. Tel : 95-67-410048 Fax : 95-67-410048 E-mail : cbm-mpd@mofr.gov.mm
Central Bank of Myanmar (YANGON)	26(A),Settmu Road,Yankin Township,P.O. Box 184,Yangon,Myanmar Tel : 95-1-543-751 Fax : 95-1-543743 E-mail : mofr_it_center@mptmail.net.mm
Central Bank of Myanmar (MANDALAY)	Corner of 26 and 82 Street, Aung Myay Thar San township, Mandalay , Myanmar Tel : 95- 2- 35-642 Fax : 95- 2- 30-025
Myanmar Economic Bank	23-25 Sule Pagoda Rd., Kyauktada T/s Yangon, Myanmar Tel : 95 01 289329 Fax : 95 01 283679 E-mail : meb@gmail.com
Myanmar Foreign Trade Bank	80-86, Mahabandoola Garden Street Kyauktada Township, Yangon, Myanmar Tel : 095- 01-380614, 380616 Fax : 095-01-254586, 380614 E-mail : MFTB.HOYGN@mptmail.net.mm
Myanmar Investment & Commercial Bank	170/176 Bo Aung Kyaw St.,Botataung Township, Yangon,Myanmar Tel : 095- 01-250509/201191 Fax : 095-01-371-081
Myanmar Agricultural Development Bank	26-42, 2nd Flr., Pansodan St., Kyauktada Tsp. Tel : (01) 250426

ธนาคารเอกชนของเมียนมาร์	
ชื่อ	ที่ตั้ง
Myanmar Citizens Bank Ltd.	No-383/Mahabandoola Road,Kyuktada Township, Yangon Tel : 245936, 245937, 245932 Fax : 245932
First Private Bank Ltd.	619/621, Corner of Marchent St& Bo Sun Pet St, PTHG, Pabedan Township,Yangon Tel : (01) 246786, 289929, 242320
Yadanabon Bank Ltd.	No-58(A) 26 Bayintraung Street Between 84*85 Street, Aung Myay Tharzan Township, Mandalay Tel : 95 223577
Myawaddy Bank Ltd.	Plot B-1 Near Thiriyadana Super Market, Hotel Zone, Naypyitaw Tel : 285300, 285304, 285305, 285371 E-mail : mwdbankygn@mptmail.net.mm
Yangon City Bank Ltd.	Coner of the Settyon Street & Banyerdala Street Mingalar Taung Nyunt Township,Yangon
Yoma Bank Ltd.	No-1, Kungyan street Mingalar Taung Nyunt Township,Yangon Tel : 242138, 274590, 244418, 244419 Fax : 249241, 249005
Myanmar Oriental Bank Ltd.	No-166/168 Pansodan Road Kyauktada Township, Yangon Tel : 24360 Fax : 26795 ,24408
Asia Yangon Bank Ltd.	No-319/321 Mahabandoola Road Botadaung Township Yangon Tel : 245825, 245862, 245863, 245864, 245889 Fax : 245865
Tun Foundation Bank Ltd.	No-165/167 Bo Aung Kyaw Road(Middle), Kyauktada Township Yangon Tel : (01) 380245, 380242 E-mail : tfbbank@mptmail.net.mm

ธนาคารเอกชนของเมียนมาร์	
ชื่อ	ที่ตั้ง
Kanbawza Bank Ltd.	-Plot No-1, Oktayathiri Quarter, Naypyitaw -615-1, Pyay Rd., Kamayut Tsp. Tel : (01) 538075, 538076, 538078, 538080 E-mail : kbz@mptmail.net.mm
Myanmar Industrial Development Bank	-Plot No-2, Oktayathiri Quarter, Naypyitaw -26-42, Pansodan St., Kyauktada Tsp. Tel : (01) 249540, 249530
Myanmar Livestock and Fisheries Development Ltd.	004-104, Zeyamon, Bayint Naung Rd., Mayangon Tsp. Tel : (01) 682761, 682762
Sibin Tharyar Yay Bank Ltd.	-Plot-2, Compound of Thiriyadanar Super Market, Naypyitaw -526-532, Merchant St., Kyauktada Tsp. Tel : (01) 243549, 243548, 252433
Innwa Bank Ltd.	No-554/556 Corner of Merchant Road and 35th Street Kyuaktada Township, Yangon Tel : (01) 254642, 254642, 254645, 254646
Co-operative Bank Ltd.	No-334/336 Corner of Strand Road and 23rd street, Latha Township, Yangon Tel : (01) 372641, 372646, 372655 E-mail : cbbank@mptmail.net.mm http://www.cbbank.com.mm
Asia Green Development Bank Ltd.	-No-168, Thiri Yatanar Shopping Complex, Zabu Thiri Township, Nay Pyi Taw -No.519, Pyay Road, Kamaryut Towhship, Yangon, Myanmar. Tel : (95-1) 523912, 523903

ธนาคารเอกชนของเมียนมาร์	
ชื่อ	ที่ตั้ง
Ayeyarwaddy Bank Ltd.	-Block (111, 112), Asint Myint Zay, Zabu Thiri Township, Nay Pyi Taw -No.1 Ywama Curve, Ba Yint Naung Road, Block (2), Hlaing Township, Yangon, Myanmar. Tel : 951-531067, 531068, 531069 Fax : 951-531045 E-mail : info@ayabank.com.mm
United Amara Bank Ltd.	Block (2), Asint Myint Zay, Yaza Thingaha Road, Oattara Thiri Township, Nay Pyi Taw Tel : (01)860 3009 E-mail : uabhohr@unitedamarabank.com
Myanmar Apex Bank Ltd.	Block (10), Asint Myint Zay, Yaza Thingaha Road, Oattara Thiri Township, Nay Pyi Taw

ธนาคารพาณิชย์ต่างชาติ (สำนักงานตัวแทน)	
ชื่อ	ที่ตั้ง
Brunei Investment & Commercial Bank	305, U Wisara Rd., Sanchaung Tsp. Tel : (01) 553318
Arab, Bangladesh Bank (Bangladesh)	9, Thukhawaddy, Gandamar Lane, Yankin Tsp. Tel : (01) 572701
First Overseas Bank Ltd.	69,003 (G/F),Yuzana Tower,West Shwegondaing Rd,Bahan Tsp. Tel : (01) 558659, 558658, 542353, 542372
Malayan Banking Berhad (Malaysia)	26, Thanlwin Rd., Bahan Tsp. Tel : (01) 524950
Mizuho Corporate Bank Ltd.	380, (7th Flr.),FMI Centre,Bogyoke Aung San St.,Pabedan Tsp. Tel : (01) 243009 E-mail : miemiedkb@mptmail.net.mm
National Bank (Bangladesh)	26 (A), Pyay Rd., 7th Mile, Bahan Tsp. Tel : (01) 666177
Bangkok Bank Public (Thailand)	126/6B Myawaddy Street, Myenegone (North), Sanchaung Township, Yangon, Myanmar Tel : (951) 243-150, 246-495 Fax : (951) 248-177, 243-151, 283
Krung Thai Bank Public (Thailand)	46, Kaba Aye Pagoda Rd., Bahan Tsp. Tel : (01) 548861
Oversea-Chinese Banking Corporation (OCBC Bank)	339, Unit 1202, (12th Flr.), Sakura Tower, Bogyoke Aung San Rd., Kyauktada Tsp. Tel : (01) 255409
Sumitomo Mitsui Bank Corporation	Rm# 717-718, Traders Hotel, 233, Sule Pagoda Rd., Pabedan Tsp. Tel : (01) 242828
The Bank of Tokyo Mitsubishi	Rm# 403-404, IBC Centre, Pyay Rd., Hlaing Tsp. Tel : (01) 664416, 664462
First Commercial Bank	443-A, Pyay Rd., Kamayut Tsp. Tel : (01) 700986 E-mail : fcbygn@mptmail.net.mm

สถาบันการเงินอื่น ๆ	
ชื่อ	ที่ตั้ง
Banque Indosuez (France)	33, Pyihtaungsu Yeiktha Rd., Dagon Tsp. Tel : (01) 222061
Banque National De Paris (France)	104 (B), Inya Rd., Kamayut Tsp. Tel : (01) 532985
Bumiputra Commerce Bank Berhad	10, Pyay Rd., 6 1/2 Mile, Hlaing Tsp. Tel : (01) 527478
Credit Agricole Indosuez (Commercial Office)	92, Strand Rd., Kyauktada Tsp. Tel : (01) 250499, 250943
Dai-ichi Kangyo Bank	380, (7th Fl.r), FMI Centre, Bogyoke Aung San St., Pabedan Tsp. Tel : (01) 243009, 243010
Hanna Bank	88, Unit 112, IBC Compound, Pyay Rd., Hlaing Tsp. Tel : (01) 664081
Keppel Tatlee Bank Ltd.	Rm# (03-00), 1, Sedona Business Suites, Kaba Aye Pagoda Rd., Yankin Tsp. Tel : (01) 544056
Korea First Bank	80, Thanlwin Rd., Bahan Tsp. Tel : (01) 514573, 531299
Korea Exchange Bank	88, Unit 102-103, IBC, Pyay Rd., Hlaing Tsp. Tel : (01) 667215, 664734
Lazard Asia Ltd.	30-B, Pyay Rd., 7th Mile, Mayangon Tsp. Tel : (01) 664699
MBF Bank Ltd.	9-A, Natmauk Rd., Tamwe Tsp. Tel : (01) 543492
Natexis Banque (BFCE)	42, Pyihtaungsu Yeiktha Rd., Dagon Tsp. Tel : (01) 221268 E-mail : natexis@mptmail.net.mm

สถาบันการเงินอื่น ๆ	
ชื่อ	ที่ตั้ง
Standard Chartered Bank (UK)	Rm# 503, 5th Flr., FMI Centre, Bogyoke Aung San St., Pabedan Tsp. Tel : (01) 240260, 240274, 240400 E-mail : SCBYANGON@MPTMAIL.NET.MM
The Sumitomo Bank Ltd.	(6th Flr.), FMI Centre, Bogyoke Aung San Rd., Pabedan Tsp. Tel : (01) 248060, 248062
UFJ Bank	339, Rm# 1003, Sakura Tower, Bogyoke Aung San Rd., Kyauktada Tsp. Tel : 255407, 255055

ที่มา: <http://www.myanmars.net/myanmar-business/myanmar-banks.htm> และ www.cbm.gov.mm

วันที่สืบค้น 19 มกราคม 2556

5.3.4 รายชื่อที่ปรึกษากฎหมายในประเทศเมียนมาร์

ชื่อ	ที่ตั้ง
U Mya Thein & Legal Group	9A, Nawaratt Street, 8 Mile, Mayangone P.O. 11061 Yangon Myanmar Tel : 959-5132401 E-mail : theinumya5@gmail.com
DFDL Legat&Tax	68/B Sayar San Road Road Bahan Township (GPO Box 729) Yangon Myanmar Tel : 95- 1- 540 995 Fax : 95-1 548 835 E-mail : myanmar@dfdl.com
Khin maung Myint Law Office	561, 1st Flr, Merchant St, Cor of 35th St, Kyauktada, Yangon Tel : (01)706846 E-mail : kmm-lawyer@bagan.net.mm
Lwa Consultants Ltd.	The Strand, 92 Strand Road Kyauktada Township Yangon Myanmar Tel : 95 1 254 816 Fax : 95 1 254 818

ชื่อบริษัท	ที่ตั้ง
Price Waterhouse Coopers	339, Bogyoke Aung San St, 1003 Sakura Tower, KTDA Tel : 255 407/6,255 055 Fax : 255 100, 255 406
Science & Technology Advisory Group (Myr) Ltd.	F-2, Sein-Lei Avenue, New University Avenue Rd, Bahan Tsp Yangon, Myanmar Tel : 244 660, 244 658 Fax : 544 216, 650 245 E-mail : stag@mptmail.net.mm
Win Thin Consulting Ltd.	119/121, 1st Flr, Latha St, Latha, Yangon Tel : (01)250835 E-mail : winthin@mptmail.net.mm

ที่มา: Myanmar Telephone Directory

บรรณานุกรม

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. การจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจในพม่า. สืบค้นจาก

<http://www.dbd.go.th/mainsite/index.php>, วันที่สืบค้น 22 เมษายน 2556.

กรุงเทพธุรกิจ. กฎหมายการลงทุนต่างชาติฉบับใหม่ของพม่า. สืบค้นจาก

<http://www.bangkokbiznews.com>, วันที่สืบค้น 24 เมษายน 2556.

กรมส่งเสริมการส่งออก (2554) “คู่มือการค้าและการลงทุน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์”,
กระทรวงพาณิชย์

ผุสดี พลสารัมย์และคณะ (2548, 2549, 2550) “คู่มือการค้า การลงทุนในประเทศสหภาพพม่า”

เสนอ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) กระทรวงอุตสาหกรรม.

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย. กฎหมายลงทุนต่างชาติฉบับใหม่ของพม่า.

สืบค้นจาก <http://www.exim.go.th/doc/newsCenter/41258.pdf>, วันที่สืบค้น 23 เมษายน 2556.

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงย่างกุ้ง. กฎระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนจากต่างประเทศ

(ปี ค.ศ. 2013). สืบค้นจาก <http://www.thaiembassy.org/yangon/>, วันที่สืบค้น 24 เมษายน 2556.

สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. เศรษฐกิจการค้าการลงทุนในพม่า. สืบค้นจาก

http://www.scbeic.com/stocks/extra/3091_20120626110815.pdf, วันที่สืบค้น 23 เมษายน 2556.

สถาบันเอเชียศึกษา(2554) “คู่มือดัชนีการลงทุน สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า” เสนอสำนักงาน

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) กระทรวงอุตสาหกรรม.

สุนทร ชุตินทรานนท์และคณะ (2554) “เศรษฐกิจ การค้า การลงทุนในพม่า” เสนอธนาคารไทยพาณิชย์.

BOI. 2008. **Investment Information: A Guide to Investment information and Support on Investment: Myanmar**

CIA, **The World Fact Book-Burma**. Available from <http://www.cia.gov>, 24 April 2013.

IMF. 2009. **World Economic Outlook 2009**

Yeoh Oon Jin, 2012, **Myanmar Business Guide**, PricewaterhouseCoopers LLP, Singapore

Myanmar Legal. **Foreign Investment Rules 2013**. Available from <http://www.myanmarlegalservices.com>, 24 April 2013.

Myanmar Legal. **New Foreign Investment Law 2012**. Available from <http://www.myanmarlegalservices.com>, 24 April 2013.

ESCAP, 2012, **Myanmar: Opening up to its trade and foreign direct investment potential**

PEACE **Poster&Calendar**, 2011

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

<http://www.pookem1.tripod.com/bordertrade.html>

<http://www.bot.or.th/Thai/EconomicConditions/AsianEconomies/Myanmar/MMEcon/Pages/index>.

<http://www.custom.go.th>

<http://www.manager.co.th>

<http://www.moc.go.th>

<http://www.bangkokbiznews.com>

<http://www.thairath.co.th>

<https://www.cia.gov>

<http://www.whitehouse.gov>

<http://www.imf.org>

<http://www.worldbank.org>

<http://www.adb.org>

<http://www.dica.gov.mm/investmentguide.htm>

<http://www.cbm.gov.mm>

<http://www.commerce.gov.mm>

<http://www.ktb.go.th>

<http://www.kasikornbank.com>

<http://www.logistics2day.com>

<http://www.myanmars.net>

<http://www.exim.go.th>

<https://www.mnped.gov.mm>